

THE GOSPEL ACCORDING TO MATTHEW

1 ¹ Abraham bits'á'dí' hanádaatinolt'ííhíí Jesus Christ, David bá niłtíni nyáázhi' naltsoos besi'aaníí. ² Isaac Abraham bá hizhchíi; Jacob Isaac bá náánázhchí; **Judas** hik'e bik'isyú Jacob bá hizhchíi; ³ Thámar, Pháres hik'e Zára Judas yá yishchíi; Ésrom Pháres bá náánázhchí; Áram Ésrom bá náánázhchí; ⁴ Amínadab Áram bá náánázhchí; Náasson Amínadab bá náánázhchí; Sálmon Náason bá náánázhchí; ⁵ Ráchab, **Bóoz** Sálmon yá yishchíi; Ruth, Óbed Bóoz yá yishchíi; Jesse Óbed bá hizhchíi; ⁶ David, íziso nant'án nlíni, Jesse bá hizhchíi; **Urías** n'íí bi'aahíí Sólomon David, íziso nant'án nlíni, yá yishchíi; ⁷ **Robóam** Sólomon bá hizhchíi; Abíah Robóam bá náánázhchí; Asa **Abíah** bá náánázhchí; ⁸ **Jósaphat** Asa bá náánázhchí; Jóram Jósaphat bá náánázhchí; **Ozías** Jóram bá náánázhchí; ⁹ **Jóatham** Ozías bá náánázhchí; **Áchaz** Jóatham bá náánázhchí; **Ezékias** Áchaz bá náánázhchí; ¹⁰ **Manásses** Ezekías bá náánázhchí; Ámon Manásses bá náánázhchí; **Josías** Ámon bá náánázhchí; ¹¹ Bábylonyú isnáhgo odestíídá', áí hadá' **Jechonías**, hik'e bik'isyú Josías bá náánázhchí; ¹² Bábylonyú isnáhgo odestiiníí bikédí'go: Saláthiel Jechonías bá hizhchíi; **Zoróbabel** Saláthiel bá náánázhchí; ¹³ Abíud Zoróbabel bá náánázhchí; Elíakim Abíud bá náánázhchí; Ázor Elíakim bá náánázhchí; ¹⁴ **Sádóc** Ázor bá náánázhchí; Áchim Sadoc bá náánázhchí; Elíud Áchim bá náánázhchí; ¹⁵ Eleázar Elíud bá náánázhchí; Mátthan Eleázar bá náánázhchí; Jacob Mátthan bá náánázhchí; ¹⁶ Joseph Jacob bá náánázhchí, Josephíí Mary holzéhi bika' nlii ni', Maryhíí Jesus, **Christ** holzéhi, yishchíi. ¹⁷ Áík'ehgo Abraham bits'á'dí' David nehenázhí' dííts'adah hanáolchíi; David bits'á'dí' isnáhgo odestíizhí' dííts'adah hananáolchíi; ádí' isnáhgo odestiiníí bits'á'dí' Christ nyáázhi' dííts'adah hananáolchíi.

¹⁸ Díí k'ehgo nko Jesus gozlii: Báqá Mary holzéhi ilk'idá' Joseph baa hiiltíi, ndi doo hwahá yił niinéh da ndi Holy Spirit bits'á'dí'go biyi' mé' silíi. ¹⁹ Yił niinéhíhíí, Joseph holzéhi, nnee nlt'éégo at'éhi, Mary doo dénchó'égo bich'í' godigháh hát'íí dahíí bighá, doo hadín yígótsiného bił ilk'inásht'aash, nzi.

natseedgo yengon'áá Béthlehemý, nnee daagoyáni Jesus yaa nayídaadilkid n'íídí' godezt'i'go. ¹⁷Jéremy, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí, gáníidíí begolne', ¹⁸Rámáyú ła' bizhii daidits'ag, daachag ła'íí chaat daadilwosh, Rachel bichagháshé yigha hichago, yati' inesk'azíí bee bich'í' yádaach'ilti' ndi doo hagot'éégo da lék'e, bichagháshé da'ádaadihíí bigha.

¹⁹Hérod daztsaąadá' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a yaaká'dí'hi Egyptgee Joseph nayeelíí bee bił ch'í'nah ánágodlaa, ²⁰Gáníigo, Nádnáh, niye' hik'e baą biłgo Israel hat'i'i bini'yú bił nádnkáh: niye' daizlhee hádaat'íí n'íí nanezna'. ²¹Áídí' nádiidzaago biye' hik'e baąhíí biłgo Israel hat'i'íí bini'yú onákai. ²²Arkeláus Judéayú nant'án nanásdlíí, bitaa Hérod sitíí n'íígee nnańtlizhgo Joseph ya'ikonziidá', ákú digháhzhí' neldzid: áík'ehgo bindzeelíí bee Bik'ehgo'ihí'nań, Doo ákú nńáh da, biłnńiid, áík'ehgo ni' łahyúgo Galilee golzeeyú okai. ²³Áídí' křh gozníí Názareth golzeegee ndaagozle'; Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi, Áń Názarene holzee doleel, daanńi n'íí begolne'go.

3 ¹Áí benagowaadá' John Baptize ágole'íí nnee yich'í' yati'go nyáá, da'igolííyú, Judéa bigodesdzogíí biyi', gáníigo, ²Nohwinchó'íí bits'á'zhí' ádaahne', yaaká'yú dahsdaahn nant'aahíí biká' nagowaa. ³Díínko Esáias, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, yaa yati'go gáníí n'íí, Da'igolííyú hadńshí dilwosh, NohweBik'ehń bádihyú ilch'í'daagohé', intín ilk'ídezdoqho bá ádaahle', nńigo. ⁴John bidiyáge bighán ha'í'áhíí bighaa alzaa, ikał hilchii biziz alzaa; nágonech'iidi hik'e dzilyú gosnihíí biłgo bihidán lék'e. ⁵Áídá'go Jerúsalemdí' Judéa dahot'éhé ni' nagoz'ąadí' ła'íí túńlííníí Jórdan holzéhi binaayú dahot'éhé ni' nagoz'ąadí' baa nánzáá, ⁶Áík'ehgo bi'ádaat'e' nchó'íí yaa nanádaagosnídá', túńlííníí Jórdan holzéhi biyi' John baptize ádaabizlaa.

⁷Phárisees daanlíni hik'e Sádducees daanlíni baptize ádaalnéhíí yigha neheskaigo yiłtsaąadá' gáyíńńii, Nohwíí, ch'osh bik'asda' golííhíí k'ehgo daalinołt'ííhíí, hadń lą nohwádihyú nohwiniigodilne' goz'aaníí bits'á'nohkáh nohwíńńiid? ⁸Da'anńi nohwinchó'íí bits'á' ádaahdzaayúgo ch'í'nah ádaadi'nołsj, nest'ą' nłt'éégo nádaant'íhíí k'ehgo nohwaa daide'aah. ⁹Abraham bits'á'dí' daadihe'na'i doo idíłdaadoh'ńii da: Bik'ehgo'ihí'nań díí tséé nazńlíí nnee Abraham bits'á'dí' daadihezna'híí k'ehgo áile'yúgo áile', nohwíłdishńii. ¹⁰Ch'il nkedn'aagee ilk'idá' bénil'ąadgo ácha nńit'ąą: ch'il dawa doo nest'án nłt'ééhíí baa dahndéh dayúgo yó'ok'éhgo kọ' diltł' yuyaa olkaadhi at'éé. ¹¹Shihíí tú bee baptize ádaanohwish'íí gádnii, nohwinchó'íí bits'á'zhí' ádaasohdzaayúgo: ndi shiké'dí' ła' shitisgo at'éhi higháh, bikee hishleełíí ndi doo bik'eh sitíí da: án Holy Spirit hik'e kọ' yee baptize ádaanohwił'íí doleel. ¹²Be'ilch'íhé dahyotííł, tł'oh naghái ilch'íni goz'ąagee nágosho doleel; binest'ą'híí ilk'eyihíńńił; áídá' bizhoolíí kọ' doo ntsésihi biyi' yuyaa yidiłid.

¹³Áídí' Jesus Gálileedí' Jórdan túńlíízhí' nyáá, John baptize ábile'híí bigha. ¹⁴Áídá' John doo hat'íí dago gáníí, Shíigo née shaa nyaa, shíí ni

baptize áshííle'go dávik'ehdá'? ¹⁵Jesus gábiłnii, Ch'ík'eh ndi nzhqo k'adíí: nzhqogo ágot'eehíí dawa be'iidle'go dávik'eh. Áík'ehgo John baptize ábíílaa. ¹⁶Jesus baptize ábi'delzaadá' tú biyi'dí' dagoshch'í' hanádzaa: ádí' yáá bich'í' íłts'á' ádzaago Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit hawú k'ehgo bich'í' nke'enúhgo yíłtsaaníí dábiłgo biká' dahnezdaa: ¹⁷Nt'éeego yaaká'dí'go yati' gáníígo yidezts'aą, Díínko shiYe' shíł nzhóni, án baa shíł gozhóó.

4 ¹Ádí' Jesus Holy Spirit nabiłaago da'igolííyú ch'iidn nant'án nabíntaahyú óyáá. ²Dá doo iyáné dizdin behiskaa, áí aął hiskaądá' shíná' silíi. ³Na'íntaahíí baa nyáágo gábiłnii, Ni Bik'ehgo'ihí'nań biYe' níłííyúgo, díí tsééhíí bán náodleeh, nńii. ⁴Ádí' Jesus gábiłnii, Ágágołzeego k'e'eshchíi, Nńee doo dá bán zhá yee hínaa da doleeł, ádí' Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íí bizé'dí' behagohigháhíí dawa yee hínaa doleeł. ⁵Ch'iidn nant'án godiyihgo ízisgo kįh gozńilyú Jesus yíł o'áázhgo kįh biyi' da'ch'okąhíí ts'ídago goz'aaníí bilatahyú yíł n'áázhgo, ⁶Gánábíłdo'ńiid, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' níłííyúgo gódah ch'í'ńł'e': ágágołzeego k'e'eshchíi, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí nł'éeego binádaadeh'íí doleeł, ná daayíłdoniil: ádí', Doo tséé hitałgo hayaa ngeeh dahíí bighą anádaanołteel doo. ⁷Jesus bich'í' hananádziiigo gábiłnii, Ágágołzeego k'ená'ishchíi, Bik'ehgo'ihí'nań neBik'ehń doo nabíntaah da. ⁸Ádí' dził dázhó yúdahi biká'yú yíł hananát'aazhgo nńee íłtah at'éeego hadaazt'íí dawa łai'í bí'izisgo ágot'eehíí bíł ch'í'nah áyíílaago; ⁹Gábiłnii, Díí nagoz'aaníí dawa naa dinish'aa doleeł, hayaa áńne'go shonkaąhyúgo. ¹⁰Jesus gánábíłdo'ńiid, Yuwehyú, Satan: ágágołzeego k'ená'ishchíi, Bik'ehgo'ihí'nań neBik'ehń zhá honkaąh, da án zhá bá na'izíid. ¹¹Ádí' ch'iidn nant'án bits'á'zhi' onádzaa dá' Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á yaaká'dí'hi baa hikaigo bich'odaazńi.

¹²Ádí' Jesus John ha'áneztįigo ya'ikonziįdá' Gálileeyú óyáá; ¹³Názarethdí' dahiyaago Capérnaumyú ngonle', túsikaaníí bahyú, **Zábulon** hik'e **Néphthalim** bigodesdzogíí biyi': ¹⁴**Esáias**, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, gánńiid n'íí begolne'go, ¹⁵Zábulon bini' hik'e Néphthalim bini' Jórdan túńlíí hanaayú túsikaaníí bich'í' Gálileeyú, doo Jews daanłiį dahíí bini'yú; ¹⁶Godiłhiłyú naháztąą n'íí kọ' benádindíínggo daayíłtsąą; da'itsaah bichagosh'ohyú naháztąą n'íí bich'í' idindláád silíi.

¹⁷Ádí' godezt'igo, Nohwinch'íí bits'á'zhi' ádaahne', yaaká'yú dahsdaahn nant'aahíí biká' nagowaa, ńiigo Jesus yałti' nkegonyaa.

¹⁸Jesus túsikaaníí Gálilee holzéhi bahyú higaaldá', nńee íłk'isyú naki, Simon, da'án Peter holzéhi, hik'e bik'isn Andrew łóg behaidlehé nanest'óli téh nádaayi'aa'go yíłtsąą: áí łóg hadaayihileehíí daanłiį. ¹⁹Áík'ehgo gádaayíłnii, Shiké' dahdoh'aash; łóg hayihileehíí k'ehgo nńee shá nádaahohłáhgo ánohwishłe'. ²⁰Dagoshch'í' łóg behaidlehé nanest'ólihíí da'áigege ndaistsoozdá' Jesus yiké' dahn'aazh łék'e.

²¹Ádí' dahnádiidzaago íłk'isyú naki naayíłtsąą, James, Zébedee biye', hik'e bik'isn John, áí bitaa Zébedee bíłgo tsina'eehíí yiyi' naháztąą, bíłógbehaidlehé nanest'ólihíí nádaiłkadgo; áík'ehgo yich'í' áńńiid.

²²Dagoshch'í' bitaa tsina'eehíí yiyi' sidaadá' yits'á' dahn'aazh, Jesus biké'.

²³Áídí' Jesus, Gálileeyú dahot'éhé Jews ha'ánátséh nagozñilyú iłch'ígó'aahgo, yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee begoz'aaníí nht'éégo baa na'goni'íí yaa yałti'go, ła'íí nnee bitahyú itah at'éégo kah yaa nadaakaihíí hik'e daanniihíí náyihilziihgo anádaał. ²⁴Syria golzeeyú dáhot'éhé Jesus baa daach'inii: ákú iłtah at'éégo daanniihíí hik'e kah yaa nakaihíí, góyéégo bich'i' nadaagowaahíí, ch'iidn yisná ádaabiłsiníí, onádaatłishihíí, ła'íí daadi'ilihíí yił nadaaskaigo Jesus nht'éégo ánádaayisłlaa lék'e. ²⁵Áík'ehgo nnee łaągo Gálilee, Decápolis, Jerúsalem, Judéa, ła'íí Jórdan túłłíníí hanaadí'hi biké' anáłseeł lék'e.

5 ¹Jesus nnee biké' anáłseełíí yiłtsągo dzilyú hayaa: áígee nezdaago bitsilke'yu áđó' baa hikai: ²Yił ch'ídaago'aah nkegonyaa, gáníigo: ³Hadíí ídaagoch'i'yolba'íí biyaa daagozhóq le': yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee daanliiníí itah daanłij. ⁴Chaał nadaakaihíí biyaa daagozhóq le': bá nádaagodojoqł. ⁵Bijíídí' isht'edaagodnt'ééhíí biyaa daagozhóq le': ni'gosdzán dá goz'ąą nt'éégo býéé doleeł. ⁶Nzhóqgo ágot'eehíí dázhq hádaat'íihíí bighą shiná' hik'e dibá' daanliiníí biyaa daagozhóq le': áí náda'doldijł. ⁷Bił daagoch'oba'íí biyaa daagozhóq le': bíí áđó' baa goch'oba' doleeł. ⁸Bijíí biyi' daagozhóóníí biyaa daagozhóq le': áí Bik'ehgo'ihí'nań daidołtsééł. ⁹Iłch'i'gont'ééhíí benadaago'aahíí biyaa daagozhóq le': áí Bik'ehgo'ihí'nań bichagháshé daabiłdi'ñii doleeł. ¹⁰Nzhóqgo ágot'eehíí ye'ádaat'eehíí bighą bich'i' nadaagoch'inłkaadíí biyaa daagozhóq le': yaaká'yú dahsdaahn bilałt'áhgee daanliiníí itah daanłij. ¹¹Shíí shighą nnee yati' yee daanohwokáalyúgo, nohwiniidaagodnłsiyúgo, ła'íí léda'ılchoogo yati' dénchq'éhíí yee nohwaa yádaałti'yúgo, nohwiyaa daagozhóq le'. ¹²Nohwił daagozhóq le', dázhq nohwił daagozhóq le': yaaká'dí'go ízisgo ágot'eehíí nohwaa hi'né' doleeł: nohwíí dánohwintségo Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziid n'íí da'ágát'éégo bich'i' nadaagoch'inłkaad ni'.

¹³Nohwíí ni'gosdzán bi'ishihj daanohłji: áídá' ishijihíí doo nk'óqzh da silijyúgo, nt'é bee nk'óqzh ánálné'? Doo nt'é bee nht'éé da, daazhógo ch'élkádgo biká' nach'ikai doo. ¹⁴Nohwíí ni'gosdzán biká' nnee bá'idindláádíí daanohłji. Dził biká'yú ízisgo kįh nagozñil dahgoz'ąayúgo, doo hagotéégo nant'i' da. ¹⁵Ła'íí ik'ah kq'íí ch'idnłtłah lék'eyúgo, doo táts'aa bił hayaa nch'i'áah da go'íí, áídá' ik'ah kq'íí biká' dahnásiłt'áhé biká' dahch'ıłt'aah go'íí; áík'ehgo hadíí kįh yune' naháztaaníí dawa yee daago'ij. ¹⁶Nnee bináál nohwits'ą' idindláád le', áík'ehgo nht'éégo ánádaaht'ijihíí daayo'ijigo nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahn ízisgo at'ééhíí bee ch'i'nah ádaanołsj.

¹⁷Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí dagohíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziid n'íí bek'e'shchiiníí doo ánábiyishdijihyú n'yáá daashoh'ńíí da: doo ánábiyishdijihyú n'yáá da, áídá' dawa begolne'go n'yáá. ¹⁸Da'anii gánohwiłdishñii, Yáá hik'e ni'gosdzán biłgo bech'igonáhzh'i' begoz'aaníí biyi'dí' ayáhągo isdzohíí ła'íí dahts'idilłihíí doo daazhógo dá dahgoz'ąą nt'éégo da, ąął alzaazhji. ¹⁹Hadíń díí

Bik'ehgo'ihinaan yegos'aanii ayáhago ágot'eehíí ndi doo yikísk'eh at'éé dahíí, la'íí ák'ehgo nnee yíl ch'ídaago'aahíí, án yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee daanliiníí bitahyú dážhó doo ílłí dahíí bee hojíí doleel: áídá' hadín díí begoz'aanii yikísk'eh at'ééhíí la'íí yee ilch'ígó'aahíí, án yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee daanliiníí bitahyú ízigo at'ééhíí bee hojíí doleel. ²⁰Begoz'aanii ye'ik'eda'íłchíhi hik'e **Pharisees** daanlíni bitisgo nł't'éégo ádaanoht'eeyúgo zhá yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee daanliiníí itah daahłeeh go'íí, nohwíłdishnii.

²¹Doo áníídá' díí k'ehgo nnee bángot'aago daadesots'aq ni', Doo izilłéé da; hadín izis-hij'íí góyéégo bágóz'áni at'éé, golzeego: ²²Áídá' gádaanohwíłdishnii, Hadín bik'isn doo nt'é bighá dayú yik'ennihíí góyéégo bágóz'áni at'éé: hadín bik'isn, Ráca, yilñihíí baa yá'ti'go bágóz'áni at'éé: hadín bik'isn, Doo gonyáá da, yilñihíí ch'iidn biko' diltł'í yuyaa bágóz'áni at'éé. ²³Ák'ehgo bech'okáqhíí biká' dahnási'nihíí goz'aagee nt'éhéta Bik'ehgo'ihinaan baa nánne'yúgo, nik'isn bił dahgosínł'aqhíí bínálñiihyúgo; ²⁴Da'áígee da'ch'okáqh goz'aagee nt'éhéta nánne' n'íí siné'dá' nik'isn bich'í' nñángo ilk'ínágodolđoq; áíd' t'aqzhí' nádndángo áníta Bik'ehgo'ihinaan baa nánne'. ²⁵Hadín naa dahgoz'aanii dagoshch'í' bił ilk'ínágodnłđoq, yáná'ti'héyú bił hi'ashdá; dahyúgohíí dánko aayánáltihíí yaa nide'ahi at'éé, aayánáltihíí aasitíni yaa niłt'éehgo ha'anikt'e'. ²⁶Da'anii doo ch'ínánódáh át'éé da, dá qal na'ínłigo zhá, niłdishnii.

²⁷Doo áníídá' ágadaach'iniigo ba'ikodaanoht'í lán shí, Doo nant'í' nahkai da, golzeego: ²⁸Áídá' shíí gádaanohwíłdishnii, Nnee isdzán dážhó hát'íigo dénchó'égo yineł'íidíí ilk'ídá' bijíí biyí' yuyaa nant'í' deyaa. ²⁹Nináá dihe'nazhinéégohíí nchó'go ánat'íł'íí áníłsiyúgo ha'aahgo yó'olne': nits'í łahzhí' da'ádihyúgo doo nzhóq da, áídá' nits'í dabiighago ch'iidn biko' diltł'í yuyaa, hell holzéhi, oni'dolt'e'yúgo itisgo doo nzhóq da. ³⁰Nigan dihe'nazhinéégohíí nchó'go ánat'íł'íí áníłsiyúgo nadnłgeeshgo yó'olt'e': nits'í łahzhí' da'ádihyúgo doo nzhóq da, áídá' nits'í dabiighago ch'iidn biko' diltł'í yuyaa oni'dolt'e'yúgo itisgo doo nzhóq da. ³¹Gánádaadi'nii ni', Hadín bi'aa yónáyíłt'e' hat'íiníí, naltsoos yiká' ilk'ínát'aash: ³²Áídá' shíí gádaanohwíłdishnii, Hadín bi'aa doo nnee la' yíl nant'í' na'aash dadá' yíl ilk'ínát'aazhyúgo, nant'í' naghaago áile': hadín isdzán yó'olt'e' n'íí yíl nñááyúgo, áí nneehíí yíl nant'í' na'aash hileeh.

³³Doo áníídá' gádaach'iniigo ba'ikonaadaanoht'í lán shí, Doo daazhógo nitł'a dahnádinłñiih da le', áídá' Bik'ehgo'ihinaan binadzahgee hagot'éégo ánnihíí k'ehgo áñle': ³⁴Áídá' shíí gádaanohwíłdishnii, Doo yaaká' bee nohwitł'a dahnádaadidołñiih da; áígee Bik'ehgo'ihinaan nant'aago dahsdaahíí bighá: ³⁵La'íí doo ni'gosdzán bee nohwitł'a dahnádaadidołñiih da; áí Bik'ehgo'ihinaan dahnádil'iséhi at'éé: doo Jerúsalem ndi bee da; áí ízigo kłh gozníłíí nant'án ízisił golníhi at'ééhíí bighá. ³⁶Doo nitsits'in ndi bee nitł'a dahnádinłñiih da, nitsizíl dał'a'á ndi doo łigaigo dagohíí diłhıgo áóléh át'éé dahíí bighá. ³⁷Ha'oh, dagohíí, Dah, zhá daadohñii, doo nohwitł'a dahnádaadidołñiih da ndi da'aniigo ádaadohñii: la'ihíí nchó'ihíí bits'á'dí'go at'éé.

³⁸Doo ánídá' gádaadi'niigo ba'ikodaanoḥsɪ lán shɪ, Nohwiḥínáa hayi'áá'yúgo biḥáá hanádoh'aah, nohwiwoo hayi'áá'yúgo biwoo hanádoh'aah: ³⁹Áídá' shíí gádaanoḥwiłdishnii, Nḥee nchò'go nohwich'ì' at'ééhíí doo bich'ì' t'ąązhi' ádaanoht'ee da: hadín nít'aaḥ yonłts'íyúgo, łahzhinéé bich'ì' nnanínt'aah. ⁴⁰Dahadín ni'íí bighą naa yá'ití'dá' nahayiłtsóozyúgo, ni'íícho áldó' doo baa íchɪ' da. ⁴¹Dała'á dahgostò'yú níndeyoodyúgo, nakidn dahgostò'yú bił n'aash. ⁴²Hadín dant'éhéta nfyókeedíí baa nné', hadín dant'éhéta bá ch'ínné'yúgo doo bich'ì' t'ąązhi' hóntą' da.

⁴³Doo ánídá' gánádaadi'niigo ba'ikonaadaanoḥdzɪ lán shɪ, Nit'ahdí' gólíníí zhá nił nzhòqdá' ní'ennihíí bik'ennih le'. ⁴⁴Áídá' shíí gádaanoḥwiłdishnii, Nohwik'ennihíí nohwił daanzhòq le', yati' yee daanoḥwokáakíí biyaa daagozhòq doleł daahoh'níí le', hadíí bił daanołchò'íí nt'éégo bich'ì' ádaanoht'ee le', nchò'go nohwich'ì' ádaat'eehíí łá'íí nohwiniidaagodnłsiníí bá da'ohkąąh le'; ⁴⁵Áík'ehgo nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahn bízhaazhé daanohtłi: án nchò'íí hik'e nzhòqḥíí dáłekt'eego biká'zhì' ya'ái hanadáḥgo áyłsɪ, nt'éégo at'ééhíí hik'e doo dábk'ehyú ádaat'ee dahíí dáłekt'eego biká' nagołtłiḥgo áyłsɪ. ⁴⁶Hadíí bił daanoḥshooníí zhá nohwił daanzhòqyúgo, nt'é bighą nohwich'ì' nahi'níł? Tax bich'ì' nadaahi'niłłíí ndi hadíí yłł daanzhooníí bił daanzhòq ya'? ⁴⁷Nohwik'isyú zhá bilák'e nádaadołnihiyúgo, łá'ihíí hant'é bee bitisgo ádaanoht'ee? Tax bich'ì' nadaahi'niłłíí áldó' da'ágát'éé ya'? ⁴⁸Áík'ehgo nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahn dázhò nt'éégo at'éé, nohwíí áldó' ágádaanoht'ee le'.

6 ¹Doo dá nḥee binadzahgee zhá nḥee bich'ì' nt'éégo ádaanoht'ee da, daazhógo dédaanoḥwinił'íihíí bighą: ágádaaht'íyúgo nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahn bits'ą'dí' doo nt'é nohwich'ì' naho'níłł át'éé da. ²Tédaat'iyéhíí dant'éhéta baa nné' lək'eyúgo, doo nádłḥ higaakíí bésh dilwoshé yee aniiigo da, daanzhòq ádaadil'íiníí Jews ha'ánáłséh nagoznłl yune' łá'íí intínyú nḥee bada'ołíhíí bighą ágádaat'íihíí k'ehgo doo ánt'łł da. Da'anii gánohwiłdishnii, Hk'idá' áí bich'ì' nahasnłli at'éé. ³Áídá' tédaat'iyéhíí dant'éhéta baa nné'yúgo nigan dihe'nazhínéé ánát'łłłíí ne'eshganzhínééhíí doo yígółsɪ da le'. ⁴Dánant'ì'ego baa nné': áík'ehgo dánant'ì'ego ánáda'ch'ol'łłł ndi yo'íiníí, niTaa, da'án nḥee binadzahgee nich'ì' nado'oniłi at'éé.

⁵Onkąąḥgee doo daanzhòq ádaadil'íihíí k'ehgo ánt'éégo da: áí ha'ánázéh yune' łá'íí iłk'ida'itingee nazłigo da'okąąḥgo bił daagozhòq, nḥee daabineł'łłgo. Da'anii gádaanoḥwiłdishnii, Hk'idá' áí bich'ì' nahasnłli at'éé. ⁶Áídá' ni, onkąąhyúgo, ntééh yune' ha'ánnąḥgo, ídił da'déntłłłdą' niTaa nagont'ì'yú honkąąḥ; án dánant'ì'ego ánáda'ch'ol'łłł ndi yo'íiníí, niTaa, da'án nḥee binadzahgee nich'ì' nado'oniłi at'éé. ⁷Da'ohkąąḥgee be'ádaadohniłłíí doo dayúweh doo nt'é bighąyú be'ádaadohniłi da, doo Jews daanłłi dahíí ádaat'eehíí k'ehgo: áí łąągo yádaasiłti'yúgo zhá Bik'ehgo'ihinań nohwiłits'ag, daanzł. ⁸Doo áík'ehgo ádaanoht'ee da: nohwiTaa hant'é bídaanoḥdłłłł yígółsɪ, t'ah doo hwahá

bíhóhkeed da. ⁹Díí k'ehgo nkó da'ohkq̄ah: NohwiTaa yaaká'yú dahsín̄daahíí, Nizhi'íí dilzihgo bígózih le'. ¹⁰Nant'án níííhíí begodowáh. Hagot'éégo ánniíyú yaaká'yú benagowaahíí k'ehgo ní'gosdzán biká'yú áldó' begodolnííí. ¹¹Díí j̄j̄ daahiidaq̄ doleełí nohwá ágonst̄í. ¹²Hadíí nchq̄'go nohwich'í' ádaaszaahíí bigha baa nágodent'āq̄híí k'ehgo néé áldó' nchq̄'go ádaasiidzaahíí bigha nohwaa nádaagodin'āah. ¹³Nanohwída'dintaah yune' onohwonííí hela, áídá' nchq̄'go at'ééhíí bits'ā'zhí' hanánohwihi'nííí: Dahazhí' dawa bá nant'āá, la'íí ninawodíí itisyú át'éhi, la'íí ízisgo áút'éhi dahazhí' bee sínz̄j̄j̄ doleeł. Doleełgo at'éé. ¹⁴Nnee binchq̄'híí bigha baa nádaagodeso'āyúgo, nohwíTaa yaaká'yú dahsdaah́n áldó' nohwaa nágode'aahi at'éé: ¹⁵Áídá' nnee binchq̄'híí bigha doo baa nádaagodeso'āq̄ dayúgo, nohwíTaa áldó' doo nohwaa nágode'aahi at'éé da.

¹⁶Dáshiná' da'ohkq̄ah l̄ék'eyúgo, daanzhq̄ ádaadil'íni doo k'ehgo adaanoht'ee da: áí dáshiná' da'okq̄ahgee ídaadaagoch'iyolba'go binii hago ándaayol'ííí, nnee dáshiná' oshkq̄ahíí yídaagołst̄í le', daanzigo. Da'anii gádaanohwíldishnii, Hk'idá' áí bich'í' nahasn̄li at'éé. ¹⁷Áídá' ni dáshiná' onkq̄ah l̄ék'eyúgo, nitsizíl nnt̄łag, ninii tángis; ¹⁸Áí bee nnee dáshiná' onkq̄ahíí doo yídaagołst̄í da, niTaahíí zhá na'gont'í' ndi yígółst̄í: áík'ehgo dánant'í'ego ánáda'ch'ol'ííí ndi yo'iiníí, niTaa, da'án nnee binadzahgee nich'í' nado'on̄li at'éé.

¹⁹Ní'gosdzán biká' dawahá nohwíł da'ilíiníí doo nadaanoñn̄íí da, dánko gólchoozhi nohwits'ā' da'iyāq̄, beshihii nohwits'ā' dichíł, la'íí da'in'ííhíí nohwee dain'ííh: ²⁰Áídá' yaaká'yú zhá nada'nohn̄íí, akúyúgo zhá gólchoozhi doo nohwits'ā' da'iyāq̄ da, beshihíí doo nohwits'ā' dichíł da, la'íí da'in'ííhíí doo nohwee daino'ííł at'éé da: ²¹Dahayú nohwíł ilíni sinilyú, áí zhá baa natsídaahkees doo. ²²Konáá'íí kots'í bikq̄'i at'éé: áík'ehgo konáá n̄t'ééyúgo kots'í dahot'éhé bikq̄' golíni at'éé. ²³Áídá' konáá doo n̄t'éé dayúgohíí, kots'íhíí dahot'éhé díłhíł at'éé. Koyi' ná'dindín n'íí kots'ā' díłhíł silíj̄yúgo, áí dážhó díłhíł at'éé.

²⁴Doo hadín binant'a' naki da, dałá'á bíł nchq̄'dá' la'ihíí bíł nzhq̄ doleełi at'ééhíí bigha; dagohíí dałá'á yotā'dá' la'ihíí yich'olaa doleełi at'éé. Bik'ehgo'ihí'nañ hik'e hágółdzilíí dáłá' doo hagot'éégo bá na'ch'iziidi at'éé da. ²⁵Áí bigha gádaanohwíldishnii, Nohwi'ihí'na'íí doo baa nohwíł daagoyéé da le', hant'éshā' hishāq̄ doleeł, daanohsj̄go; dagohíí nohwits'í doo baa nohwíł daagoyéé da le', hant'éshā' ágoshdle', daanohsj̄go. Ya' idánhíí ihí'naahíí bitisgo ilj̄í gá, ya' diyágé kots'íhíí bitisgo ilj̄í gá? ²⁶Dlq̄' yúdahyú nada'in̄iilhíí baa natsídaahkees: doo k'eda'dílee da, doo náda'igeesh da, doo hayú binon'íłk'edaayihiniííí bá gowa goz'āq̄ da; da'ágát'éé ndi nohwíTaa yaaká'yú dahsdaah́n bá da'diiné'. Ya' nohwíí áí bitisgo da'inohłj̄í gá? ²⁷Nohwitahyú hadín daahoñneezií yaa natsékeesíí zhá bee ayáhágo ndi ts'ídag níđséhgo ádídle' gá? ²⁸Hant'é bigha diyágé baa nohwíł daagoyéé? T'oh dénzhónéhíí baa natsídaahkees; doo nada'iziid da, doo da'tł'ool da ndi n̄t'éégo daanołseeł: ²⁹Da'ágát'éé ndi Sólomon ízisgo at'éé l̄ék'e ndi doo díí t'oh dénzhóné k'ehgo

í k'e'isdlaa da, nohwildishñii. ³⁰T'oh díi jii nołseełí, ádí' iskaą daadidlidíi ndi Bik'ehgo'ihí'nań nńt'éeego bik'e'islaadá' danilt'eego ya' áí t'ohíi bitisgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwik'e'islaa gá, nohwíi nohwi'odla' ádaayáháhi? ³¹Áík'ehgo, Hant'é da'iidáą shihíi? dagohíi, Hant'é da'uidlaą shihíi? dagohíi, Hant'é ádaagohiidle' shihíi? doo daadohñiigo baa nohwił daagoyée da le'. ³²(Doo Jews daanlii dahíi áí zhá itisgo hádaat'íi.) áída' áí dawa bídił daanołhíihíi nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahn' yígółsi. ³³Bik'ehgo'ihí'nań bilatt'áhgee begoz'aaníi hik'e bits'á'dí' nzhqogo ágot'eehíi ntsé biká hádaaht'íi; áík'ehgo díi dawahá áldó' nohwíyée doleeł. ³⁴Áík'ehgo yiskaągo hago ágot'eehíi doo baa nohwił daagoyée da le': áí dabíi na'ídint'og ndi at'éé. Dała'á jii nagont'ogíi da'ái zhá dávik'eh.

7 ¹Doo hadín baa nádaaht'íi da le', áík'ehgo nohwíi áldó' doo nohwaa nádaach'it'íi da doleeł. ²Aanádaaht'íihíi k'ehgo nohwíi áldó' nohwaa nádaach'it'íi doleeł; dáhołąago kaa daasohné' lán shi n'íi k'ehgo da'ágáhołąago nohwaa nádo'né'. ³Hant'é bighą nik'isn bińáá yuńe' tsí alts'íséę sitaaníi hí'íi, áída' nihíi nińáá yuńe' tsí nchaahi sitaaníi doo hí'íi da? ⁴Ni nińáá yuńe' tsí nchaahi sitaądá', hagoť'éeego nik'isn gáłññii, Shik'isn, ai tsí alts'íséę nińáá yuńe' sitaaníi ná haosht'ih? ⁵Ni, nzhqo ídń'íni, ntsé nińáá yuńe' tsí nchaahi sitaaníi hat'íih; áík'ehgo nńt'éeego go'íi nleehgo ániita nik'isn bińáá yuńe' tsí alts'íséę sitaaníi bá hat'íih.

⁶Nt'é dilziníi doo gósé baa daahohñił da, la'íi nohwiyo' nńt'éhíihíi doo góchi bich'í' odaahołkaad da, ágádaaht'íiyúgo dánko yiká' nakai doleeł, ádí' nohwich'í' nádiikeego nohwik'idahjeeh.

⁷Ídaadohkeed, áík'ehgo hant'é ídaadohkeedíi nohwaa hí'né'hi at'éé; hádaadoh'íi, áík'ehgo hant'é hádaadoh'iiníi nádaadohné'hi at'éé; dááđítłh ndaanołts'í, áík'ehgo nohwá ch'í'ít'íihíi at'éé: ⁸Hadín ídókeedíi baa hí'né'hi at'éé; hadín hádéz'iiníi hant'é hádéz'íi shihíi náidiné'hi at'éé; hadín dááđítłh ndaalołts'íhíi bá ch'í'ít'íihíi at'éé. ⁹Nohwitaahyú la' nnee biye' golíni, biye' bán bíyókeedyúgo, ya' tséego yaa yi'aah gá? ¹⁰Dagohíi łóg bíyókeedyúgo, ya' ch'oshgo yaa yiłteeh gá? ¹¹Daanołchq' ndi nohwichagháshé nt'é nńt'éhi baa hí'né'íi bídaagonołsyúgo, itisgo nohwaa natsekeesgo nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahn' hadín dant'éhéta nńt'éhíihíi bíyókeedíi yaa yiné'hi at'éé.

¹²Áík'ehgo nnee hagoť'éeego nohwich'í' ádaat'eego hádaaht'íihíi k'ehgo nohwíi áldó' bich'í' ágádaanoht'ee: áí Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníi hik'e binkááyú nada'iziid n'íi ye'ılch'ídaago'aahíi bik'ehgohi at'éé.

¹³Ágołts'óségo ch'ígót'í'yú ch'ínohkáh: nteelgo ch'ígót'í'ihíi, goteelgo intínhíi góyée nágost'aayú intín, łąągo ákóne' ha'ánáłséh. ¹⁴Ágołts'óségo ch'ígót'í'ihíi, ágołts'óségo intínhíi, áí zhá ihí'naa bich'í' intín, da'akwíyé zhá ákú ch'ekáh, doo łąągo da.

¹⁵Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíi ádaadil'ini baa daagonohsąą, áí dibel'íi bikágéhi daabidiyágégo nohwaa hikáh, áída' biyi' yuyaahíi ma'cho dážhó shińá' daanliiníi k'ehgo at'éhi ádaat'ee. ¹⁶Dá binest'á'híi bee bídaagonołsi doleeł. Ya' dahts'aa'íi hosh baa ndaach'ihinił née, née figs

ko'dahosh baa ndaach'ihiniił née? ¹⁷Ch'il nlt'ehihíí nest'án nlt'éehíí bah dahnándahi at'éé; áídá' ch'il dénchq'éhíí nest'án dénchq'éhíí bah dahnándahi at'éé. ¹⁸Ch'il nlt'ehihíí doo nest'án dénchq'éhíí bah dahnándahi at'éé da, ła'íí ch'il dénchq'éhíí doo hagot'éégo nest'án nlt'ehihíí bah dahnándahi at'éé da. ¹⁹Ch'il dawa doo nest'án nlt'éehíí bah dahndéh dayúgo, yó'ok'éhgo ko' diltíí yuyaa olkaadhi at'éé. ²⁰Áík'ehgo binest'ą'ihíí bee bídaagonołsį doleeł.

²¹SheBik'ehń, sheBik'ehń, daashiłniihíí doo dawa yaaká'yú dahsdaahń bilałt'áhgee daanliiníí itah daaleeh da; hadín shiTaa yaaká'yú dahsdaahń aniihíí yikísk'eh at'éehíí zhą itah daaleeh. ²²Áí bijíí nnee łaągo gádaashiłnii doleeł, NohweBik'ehń, nohweBik'ehń, ya' doo daanónjiigo Bik'ehgo'ihí'nań nohwinkááyú yałti' da łań? Ya' doo nich'į' ádaan'niigo ch'iidn hadaaniidzood da łań? Ya' doo nizhi' biláhyú ízigo ánagot'įiłíí be'ádaant'ee da łań? ²³Nohwíí doo nohwídaagonsini ádaanoht'ee da: yúwehzhį' nohkáh, nchq'go ádaaht'ini, biłdidishniił.

²⁴Dahadín shíyést'sąago shiyati' yikísk'eh at'éehíí díí k'ehgo nkó at'éhi at'éé: nnee goyáni tsée yiká' bigową ágodłaa: ²⁵Łąągo nanágołtį, ła'íí tú náđijoł, ła'íí bigową bich'į' náđiyol; ndi doo nagongeeh da: tsée biká' goz'ąąhíí bighą. ²⁶Áídá' dahadín shíyést'sąą ndi shiyati' doo yikísk'eh at'éé dahíí, díí k'ehgo nkó at'éhi at'éé: nnee doo goyánihi saí biká' bigową ágodłaa: ²⁷Łąągo nanágołtį, ła'íí tú náđijoł, ła'íí bigową bich'į' deyolgo nangóngo': gową nabigołt'įłh silį. ²⁸Jesus aí ąął yaa nagosni'dá' ilch'įgon'ąąhíí bighą nnee bił díyadaagot'ee lęk'e: ²⁹Yebik'ehíí k'ehgo yił ch'įgó'aahíí bighą, doo nnee begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíłhi ádaat'eehíí k'ehgo da.

8 ¹Dził biká'dí' nkenádiidzaadá' łaągo biké' anázeel lęk'e. ²Nt'éégo ła' nnee łóód doo ínádįh dahi, léprosy holzéhi, yaa nagháhi biyahzhį' hayaa adzaago gábiłnii, SheBik'ehń, náshínłziłhíí bik'e sántįigo nígonsį, hánt'įyúgo náshínłziłh. ³Áík'ehgo Jesus yich'į' dahdidilniidí' yiká' ndelniihgo, Hasht'į; nándziłh, yiłnii. Áí dábiłgo łóód n'íí ínásđįđ lęk'e. ⁴Áídí' Jesus gábiłnii, Hadín dánko bił nagolnį' hela'; ti'i, okaąh yebik'ehi bich'į' ch'į'nah ádndle'go, nt'éhéta be'okaąhíí Bik'ehgo'ihí'nań baa nné', Moses ngon'ąą lęk'ehíí k'ehgo, áík'ehgo nándziłhíí nnee yídaagołsį doleeł.

⁵Jesus Capernaum golzeeyú nýááadá', áígee silááda dała'á gonenađń binant'a'íí nábokaąhgo baa nyáągo, ⁶Gábiłnii, ShiNant'a', shána'iziidíí di'il silínihi yaat'éégo bił na'dini'go gowayú sitį. ⁷Jesus gábiłnii, Ákú dishángo nasziłh. ⁸Silááda nant'án gábiłnii, ShiNant'a', shigową yune' ha'annąhgo ndi doo bik'eh sitį da: déhadziłhgo ndi shána'iziidi nadziłh ndi at'éé. ⁹Shíí ałdó' shinant'a' golíí, shihíí silááda bá nansht'aa: dała'á, Dah nnáh, biłdishniiyúgo dahdigháh; ła'íí, Yushdé, biłdishniiyúgo shaa higháh; ła'íí shána'iziidi, Díí áńle', biłdishniiyúgo aí áńle'. ¹⁰Jesus aí yidezts'ąądá' débiłdíyagodzaago nnee biké' náseełíí gáyilnii, Da'anii gádaanohwłdishnii, Israel hat'íí bitahyú ndi doo hadín díí k'ehgo bi'odłg' golíni baa nsháh da. ¹¹Ła'íí gánádish'nii, Łąągo ya'ái hanadáhdí' ła'íí ya'ái onadáhdí' nihikáhgo, Abraham hik'e Isaac ła'íí Jacob yił dahnáhaztaą doleeł, yaaká'yú dahsdaahń bilałt'áhgee daanliiníí bitah: ¹²Áídá'

nnee, yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee daanlii le'at'éé n'íi, chagotheel yuné' ohilkaad doo: áígee daach'ichag hik'e kowoo lidaach'idiik'ash dolee. ¹³Jesus siláada binant'a'íi gáyilnii, Nárdádah; hagog'éégo osíndlaqádíi da'ái k'ehgo ná begolzaa. Áík'ehgo siláada binant'a' bána'iziidihíi da'áígee dagoshch'íi nadziih.

¹⁴Áídí' Jesus Peter bigowa yuné' ha'ayaáadá' Peter bi'aahíi bimaa nezgaigo sitiigo yiitsaa. ¹⁵Bigan yedelniih, áík'ehgo nezgai n'íi bits'á' gonyáa: áídí' nádiidzaago yá da'dezné'.

¹⁶Áídí' o'i'áázhí' godeyaago lágago ch'iidn isná ádaabiłsiníi bich'í'yú yił neheskai: áík'ehgo hadaadzi'íi zhá bee ch'iidn hainiheyood, la'íi daannihíi dawa nádaayilziih: ¹⁷Esáias, Bik'ehgo'ihí'nán binkááyú na'iziidi, gánniid n'íi begolne'go, Néé doo daanldzil dahíi, la'íi nohwikah n'íi dawa dabízhá ídá'áyiidlaa.

¹⁸Jesus binaayú nnee láníi íla'at'ééhíi yiitsaaqádá', Hanaazhí' nohwil nada'do'eeł, nniid. ¹⁹Áígee begoz'aaníi ye'ik'e'íłchíhi baa nyáágo gábiłnii, lłch'ígó'aahíi, dahayú anadááyú níké' anáshdaał doo. ²⁰Jesus gábiłnii, Ma' ndi bi'i'án daagolíi, dló' yúdahyú nada'inihiíi ndi bit'oh daagolíi; áídá' shíi nnee k'ehgo Niyááhíi doo hayú nshteegi at'éé da. ²¹La' bitsiłke'yuhíi gábiłnii, ShiNant'a', haląą shitaá ntsé łehishteegyú dósha'. ²²Jesus gábiłnii, Shiké' hínááł; áídá' nanezna'íi dabíi łedaalıi'niil le'.

²³Áídí' tsina'eełíi yehiyaadá' bitsiłke'yu ałdó' ehikai. ²⁴Nt'éégo tú yat'éégo bił deyol, áík'ehgo tsina'eełíi tú nádidáhíi beh nádiłk'ool: áídá' Jesus-híi iłhosh lėk'e. ²⁵Áík'ehgo bitsiłke'yu bich'í' nnikaigo ch'ínadaabisidá' gádaanii, NohweBik'ehń, hasdánohwiníił: dak'azhá tėłłt'áh nohwil ogo'eeł. ²⁶Áík'ehgo gádaayiłnii, Hant'é lą bighą ndaaldzid, ntsólaąat'éégo nohwi'odłą doo hwoi da? nii. Áídá' nádiidzaago nyolhíi túhíi biłgo yich'í' hadziigo nkenágoheltó'. ²⁷Áík'ehgo nnee bił díyadaagot'éégo gádaanii, Nnee ląą daat'éhi díi, nyolhíi la'íi túhíi ndi da'ayiłniiyú ádaat'íi!

²⁸Hanaayú Gérgesenes daagolíiyú bił nada'diz'eeldá' nnee lena'niłíi goz'ąqádí' nnee naki, ch'iidn isná ádaabiłsinihíi, Jesus yaa n'áázh, bédaach'ildzidhíi bighą doo hadín ałhánégo bit'ah ch'egháhi da. ²⁹Yat'éégo gádaanii, Hago ląą ánohwile'go ánt'íi, Jesus, Bik'ehgo'ihí'nań bi'Ye' níłni? Nohwiniigodilne'íi doo hwahá biká' ngonáh dadá' nohwiniigodnle' née? ³⁰Áígee da'anahyú góchi da'iyąągo nanatse'. ³¹Áík'ehgo ch'iidn náda'okąąhgo gádaabiłnii, Hanohwinyóódyúgo, góchi nanatsé'íi beh nohwinyóód. ³²Áík'ehgo, Hahkeeh, yiłnniid. Hakííídá' góchi nanatsé'íi yeh hikíi: nt'éégo góchi dawa hayaa nádnkíigo túsikáni yeh hikíi, áík'ehgo tú yił daadesdzii. ³³Áídí' góchi yináadaadéz'íi n'íi nádnkíigo kįh goznilyú okai, áígee ch'iidn isná ádaabiłsį n'íi hago ádaabi'deszaahíi dawa yaa nadaagosni'. ³⁴Áídí' kįh goznilgee daagolíníi dawa Jesus yich'í' ch'ínátsąą: áík'ehgo daayiłtsaaqádá' náyokąąhgo gádaayiłnii, Nohwini'dí' ch'ínńáh.

9 ¹Áídí' Jesus tsina'eelíí yeh hiyaago hanaayú dabíí gólííyú bił oná'í'éeł. ²Nt'éégo ła' nnee di'ili baa daach'iskaq: Jesus daabi'odla' yígotsjída' nnee di'ilihíí gáyilñii, Shiyé', nił gozhqó le'; ninchq'híí bigha dák'ad naa nágodet'aah. ³Áída' begoz'aaníí ye'ik'eda'it'chíhí ła' dábiyi'yú, Díí nnee Bik'ehgo'ihí'nañ ádil'iigo añii, daanzí. ⁴Natsídaakesíí Jesus yígótsigo gádaabiñii, Nt'é bigha nohwííí biyi' yuyaa nchq'go natsídaahkees? ⁵Hadíhíí doo nyeeego ách'iníih da, Ninchq'híí bigha dák'ad naa nágodet'aah; dagohíí, Nádndáhgo dahnnáh? ⁶Ni'gosdzáń biká' nnee binchq'híí bigha baa nágodet'aahíí shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, beshik'ehgo bídaagonołsı doleel'híí bigha, (nnee di'ili sitiiníí gáyilñiid,) Nádndáhgo biká' sintiiníí dahnádnne'go gowayú nádndáh. ⁷Áík'ehgo nádiidzaago gowayú onádzaa. ⁸Nnee ła'ágo ła'a'adzaahíí díí daayo'jída' bił díyadaagot'eego Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ihédaanzí, nnee díí k'ehgo á'it'iigo yaa goden'aahíí bigha.

⁹Jesus ádíí' higaalgo nnee Matthew holzéhi tax nanáhi'niłíígee sidaago yiłtsaqáda', Shiké' dahnnáh, yiłñii. Áík'ehgo nádiidzaago biké' dahiyaa.

¹⁰Jesus iyáago nezdaago, tax bich'i' nadaahi'niłííhik'e nnee doo dábił'ehyú ádaat'ee dahíí ła'ágo hikaigo Jesus hik'e bitsilke'yu yił da'iyáago dahdinezbił. ¹¹Pharisees daanłni daabo'jída' Jesus bitsilke'yu gádaayiñii, Nt'é bigha nohwil'ch'ígó'aahíí tax bich'i' nadaahi'niłíí hik'e nnee doo dábił'ehyú ádaat'ee dahíí yił da'iyáq? ¹²Jesus áí yidezts'aqáda' gádaabiñii, Doo hago'ádaat'ee dahíí izee nant'án doo yaa nakáh bik'eh da, daanníihíí zhá. ¹³Hant'é niigo ágodi'niłhíí bídaagono'aa, Dawahá nastseedgo bedaashich'okaqahíí bitisgo nnee łaadaach'oba'íí hásh't'íí, niigo: shíí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí, Nohwinchq'íí bits'á'zhí' ádaahne', biłdishniiyú níyáá, áída' doo nnee dábił'ehyú ádaat'eehíí ágáldishniiyú níyáá da.

¹⁴John bitsilke'yu Jesus yaa hikaigo gádaanii, Nt'é bigha néé hik'e Pharisees daanłni łaagee dáshiná' da'ohiikaqah, áída' ni nitsilke'yu doo dáshiná' da'okaqah da? ¹⁵Jesus gádaabiñii, Ya' ni'i'nehgee nnee ła'a'adaat'eehíí nnee niinehíí yił nakaiyúgo doo bił daagozhqó da néé? Dahagee nnee niinehíí bits'á' nádilteeh ndi at'éé, áígee dáshiná' da'okaqah doleel. ¹⁶Ko'íí dénchq'éhíí doo nak'a' áníidéhíí bee ch'idi'aah da; ágách'idzaayúgo áníidéhíí iłhanigháhgo dayúwehégo onanáłaad. ¹⁷Ła'íí wine áníí alzaahíí ikagé wine benałtiníí dénchq'éhíí doo biyi' tádaach'inił da: ágách'idzaayúgo wine benałtiníí kots'á' daidıłdoh, áík'ehgo winehíí aqł ha'ijool, ła'íí wine bee nałti n'íí da'ılıí hileeh: áída' wine áníí alzaahíí wine benałtiníí áníidéhíí zhá biyi' tádaach'inił, áík'ehgo da'ıla n't'éé.

¹⁸Jesus t'ah bich'i' yałti' nt'éégo nant'án ła' baa nyáago biyahzhí' hayaa adzaago gábiłñiid, Shitsi' áníí daztsaq: ndi yushde', biká' ndenłniłhgo nnaahó'naa. ¹⁹Áík'ehgo Jesus nneehíí yiké' dahiyaago bitsilke'yu atdó' biké' dahiskai.

²⁰Nt'éégo isdzán dił bighánłíígo nakits'adah bił łegodzaahi Jesus yine'dí' ninyaago bi'íí bidá'yú yedelniih: ²¹Ídił yałti'go gáníí, Bi'íí zhá ndi bedenshniihyúgo nłt'éé náshdleeh. ²²Jesus lédiidzaago biłtsaq, áík'ehgo

daadohñiigo baa yádaati'. ⁸Daanñihíí nádaahotziih, nñee kóod doo ínádih dahi, leprosy holzéhi, yaa nakaihíí ntt'éego ánádaahdle', nanezna'yíí nádaabihoł'naah, ch'iidn nñee biyi'dí' hadaanohohsood: daazhógo nohwaa daas'né', daazhógo nadaahñi. ⁹Nohwibestso bizis biyi' yuyaa óodo, béshligai, dagohíí zhaali litsogé odaahñíí hela'; ¹⁰Hohkaahyú izis bena'iltinií, dagohíí nohwi'íicho naki, ik'e'an nohwikee, ła'íí tsj be'idiltishé dahdaadohñiíí hela': nñee na'iziidíí bá di'né'go goz'ąą. ¹¹Dahadíí kñh nagozníl dagohíí gotahyú dohkáhyúgo, hadín ntt'éego at'éehíí biká na'ídaadołkidgo, łahyú naadohkázhj' bíł nahísóotąą le'. ¹²Gowa yune' ha'ahkaigee, łch'j'gont'éehíí díí gowa yune' be'ągót'ee le', daadohñi. ¹³Áígee daagolíníí ntt'éego ádaat'eyúgo nohwił łch'j'gont'éehíí ył daanljí doo: doo ntt'éego ádaat'ee dayúgo, nohwił łch'j'gont'éehíí dánohwíí nohwił nádodleeł. ¹⁴Dahadíí doo hádaanohwit'j'j dayúgo, nohwiyati' doo yídaayést'sąą dayúgo, áí gowa dagohíí kñh goznílíí bits'ą' dahnádohkáhgo, nohwikee bąą teezhíí baa daałhaał. ¹⁵Da'anñi gádaanohwiłdishñi, Bik'ehgo'ihí'nañ nñee yándaago'aahíí bijj Sodom hik'e Gomórrah golzeegee daagolj' n'íí biniidaagodilne'íí bitisgo áí kñh goznilgee daagolíníí biniigodolñií.

¹⁶Ma' bitahyú dibelj' k'ehgo daanohwideł'a': áí bighą ch'osh goyąqáhuí k'ehgo daagonohsąą, hawú ga'ádaanoht'eego doo t'ąązhj' nádaadołghash da. ¹⁷Nñee baa daagonohsąą: yánádaaltihíí yaa nádaanohwide'aah doleeł, ła'íí Jews ła'ánát'j'j nagozníl yune' hanohwínáda'ıltsas doleeł; ¹⁸Ła'íí nant'ánchañ hik'e ízisgo nant'ánhuí biyahzhj' nnádaanohwich'ılteeh doleeł, shíí shighą, áí hik'e doo Jews daanljí dahíí áldó' bináál shá nadaagołni' doleeł. ¹⁹Nohwaa yá'iti'yú nohwił ch'ideskaiyúgo, hagot'éégoshą' hasdzii, hant'éshą' dishñi, doo daanohsj da: hant'é daadohñihíí da'ái bik'ehenkééegzee nohwaa hi'né' ndi at'éé. ²⁰Áí doo dánohwíí hahdziih da, ndi nohwiTaa bits'ą'dí'go Spirit-híí nohwinkááyú hadziih ndi at'éé. ²¹Nñee ła' bik'isn zideeyú nyide'aah doleeł, ła'íí nñee ła' bizhaazhé ágáyidoliił: chągháshé bąą hik'e bitaa yich'j' nanádaagonłkaadgo bik'ehgo nabi'ditseed doleeł. ²²Shizhi' bee daanohwich'ozhiihíí bighą nñee dawa bíł daanohch' doleeł: áídá' dahadíí dąngont'j'zhj' dahildóhíí hasdábi' dolteeł. ²³Ła' kñh goznilgee nohwiniidaagoch'idnksiyúgo, łahyúgo náádohkáh: da'anñi gádaanohwiłdishñi, Shíí, nñee k'ehgo Niyááhíí, nánsdzaazh' Israel hat'íi bikñh nagoznílíí t'ah doo hwahá dawago nohkáh da doleeł. ²⁴Bilch'ígót'aahíí bilch'ígót'aahíí doo yitiso at'éhi at'éé da, ła'íí na'iziidíí doo binant'a' yitiso at'éhi at'éé da. ²⁵Bilch'ígót'aahíí bilch'ígót'aahíí yłgo dáfelt'eego dávik'eh, ła'íí na'iziidíí binant'a' yłgo dáfelt'eego dávik'eh. Bigowa gólínií Beélzebub daałch'iniigo daabich'ozhííyúgo, bichągháshé itisgo nch'og'go daabich'ozhíí doleeł. ²⁶Áík'ehgo doo bédaaldzid da: k'ad dawahá bíł łe'izkaad n'íí ch'í'nah ádolñi; ła'íí k'ad dawahá nanl'j' n'íí bígózj'ngó ádolñi. ²⁷Godilñil yune' nohwił nagoshñi'yíí idindláadyú baa nadaagołni: nant'j'ego bee nohwich'j' ha'odziihíí kñh biká'dí' daadołwoshgo baa nadaagołni'. ²⁸Hadíí kots'í nadaiłtseedá' koyi'siziinií doo nadaiłtseed at'éé dahíí doo bédaaldzid da; áídá' ch'iidn bik'og' diltł' yuyaa kots'í hik'e koyi' siziinií oyiné'híí, án zhą bédaaldzid.

29 Ya' dl'q'dichiné naki zhaali lichí'é dała'a íllígo nahiniih gá? Da'ágát'ée ndi nohwiTaa doo hat'íi dayúgo dała'a ndi doo ni'yú bits'á' naokáad at'ée da. 30 Nohwitsizil ndi dawa ilk'idá' hotagi at'ée. 31 Áík'ehgo doo nédaaldzid da, dl'q'dichiné doo alch'idé bitisgo da'inohtíi da. 32 Dahadín nnee binadzahgee, Án bígonsj, shiñiihí, án shiTaa yaaká'yú dahsdaahn binadzahgee ágáldidishniil. 33 Áidá' dahadín nnee binadzahgee, Án doo bígonsj da, shiñiihí, án shiTaa yaaká'yú dahsdaahn binadzahgee ágáldidishniil. 34 Ni'gosdzán biká'zhí' ílch'í'gont'éeéhíí nkeniné' doo daasho'núí da: doo ílch'í'gont'éeéhíí nkenishné'híí bighá niyáá da, besh be'idilktshé niitá'ágo niyáá. 35 Nnee la' bitaa bíl híl nanágonlkaad doleel, isdzán bi'isdzq' bíl híl nanágonlkaad, la'íi isdzán hik'e bá'yééhíí aldo' bíl híl nanágonlkaadgo ashle'híí bighá niyáá. 36 Nnee dabí bichagháshé bich'í' nanádaagonlkaad doleel. 37 Dahadín bitaa dagohíí báq shíí shitisgo bíl nzhooníí doo shíyée hileehgo dávik'eh da: la'íi dahadín biye' dagohíí bitsi' shíí shitisgo bíl nzhooníí doo shíyée hileehgo dávik'eh da. 38 Dahadín bitsi'ílna'ááhíí doo dahiditíihgo shiké' dahdigháh dahíí doo shíyée hileehgo dávik'eh da. 39 Dahadín bi'ihí'na' bíl ilíníí bits'á' da'ilíí hileeh: áidá' dahadín shíí shighá bi'ihí'na' doo bíl ilíí dahíí, án zhá dahazhí' ihí'naahíí yaa higháhi at'ée.

40 Dahadín nánohwidnltiiníí shíí aldo' náshidnltíni at'ée; dahadín náshidnltiiníí shides'a'íí aldo' náidnltíni at'ée; 41 Dahadín nnee Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi nliihíí bighá nádntiiníí, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi nt'é Bik'ehgo'ihí'nañ bainé'íí án aldo' da'áik'ehgo baa hi'né'hi at'ée; dahadín nnee dávik'ehyú at'éeéhíí nliíhíí bighá nádntiiníí, nnee ágát'éhi nt'é Bik'ehgo'ihí'nañ bainé'íí án aldo' da'áik'ehgo baa hi'né'hi at'ée. 42 Dahadín, Jesus yiké' higaalhíí bighá, díí doo ízisgo at'ée dahíí idee bee tú sik'azíí ndi yá ná'íksíihyúgo, da'aniigo gádaanohwíldishnií, Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' nayihiniíhíí da'aniigo bíyée doleel.

11 1 Jesus bitsilke'yu nakits'adahíí aqł yił ch'ídaagoz'ąądá' Jews daanlíníí bikíh nagoznilyú ílch'ígó'aahgo hik'e yati' baa gozhóni yaa nagoln'igo onanádzaa. 2 John ha'ásitíi yune' Christ anát'íilíí ya'ikonzíidá' bitsilke'yu naki Christ yich'í' oyi'a'ago, 3 Gáyílnñiid, Ya' ni higháhi n'íí ant'íi née, dagohíí la'i biká daadéet'íi née? 4 Jesus gábílnii, John bich'í' nádoht'aashgo díí disohts'aaníí la'íí hoł'iiníí baa bíl nagoln'i: 5 Bináá ádaagodíh n'íí bináá anágodle', doo nadaakai da n'íí náhikáh, nnee lóód doo ínádíh dahi, leprosy holzéhi, yaa nadaakai n'íí nlt'éeego anádaidle', bijeyi' ádaagodíh n'íí da'idits'ag anádaidle', nanezna' n'íí naahikáhgo anádaidle', tédaat'iyééhíí yati' baa gozhóni bee bich'í' yada'iti'. 6 Hadín shodlaągo doo t'ąązhí' at'ée dahíí biyaa gozhóq doleel, nii.

7 Onát'aazhdá' Jesus nnee íla'at'éeéhíí John yaa nagoln'igo yich'í' yałt'igo nkegonyaa gáníigo, Da'igolííyú nt'é hádaadeh'ííyú nasohkai? Tł'oh bit'ąą nteelíí bíl godiyolíí née? 8 Nt'é hádaadeh'ííyú nasohkai áidá'? Nnee nlt'éeego bik'e'izláhi née? Hadíí bidiyáge nlt'éeéhíí nant'an golíígee nadaakaihi at'ée.

9 Nt'é ląą hádaadeh'íyú nasohkai áídá? Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi nées? Ha'oh, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi yitisgo at'éhi, nohwłdishńii. 10 Díí baa k'e'eshchii n'íí ńń át'íí, Shinal'a'a nádįh dish'aa, nádįh ilch'į'gole'go. 11 Da'aniigo gánohwłdishńii, Nnee daagozliiníí bitahyú doo ła' John Baptize ágole'íí yitisgo at'éé da: áídá' yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee daanliiníí bitahyú hadín dązhó doo ilíí dahíí John yitisgo at'éé. 12 John Baptize ágole'íí ni'goszđán biká' naghaad' godezt'igo nnee yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee daanliiníí itah daaleeh dązhó hádaat'įigo ídéeđaalnaa. 13 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí ła'íí begoz'aaníí baa k'e'eshchiiníí ágone'íí dabńtsédá' yaa yił nadaagosni', John nyáázhi'. 14 Shiyati' nádaagodoh'aah hádaaht'įiyúgo gánohwłdishńii, Elías, hígháh n'íí, át'íí. 15 Hadín bijeyi' golíńíí, íyést'sąą le'.

16 Dzaągee nnee daafinolt'įiłíí hant'é bił łshhah nishheego baa nagoshńi'? Na'inih nagoz'aągee chągháshé ła'at'éégo ilch'į' ádaaniigo, 17 Tsįsól bee nohwich'į' da'nt'aal ndi doo hak'i da'otzhizh da; nohwich'į' daahiichag ndi doo hak'i ch'adaashinołzhil da, daalıdi'niiníí nnee díí goldohgee daagolíńíí bił dáłt'ee. 18 John doo iyaągo ła'íí doo idłągo nyáá dadá, Ch'iidn biyi' golíí, daalch'ini. 19 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, ishąągo ła'íí ishđłągo niyááđá' gádaashiłch'ini, Áń dichini ła'íí idłánihi, tax bich'į' nadaahi'niilíí ła'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bit'eké nłńi, daach'ini. Da'anii igoyą'íí nt'é ádaat'įiłíí bee bígózįh.

20 Kįh nagoznilíí biyi' Jesus íziso áná'ol'įiłíí ląągo ye'ánát'įildá' binchó'íí doo yits'ą'yúgo ádaane' dahíí bighą yił daaditeh nkegonyaa, gánįigo, 21 Korázingee daagonohłiiníí, nohwá góyée dolee! Bethsáidagee daagonohłiiníí ałđó' nohwá góyée dolee! Nohwitaahyú íziso ánágot'įiłíí Tyre hik'e Sídongee ágágodzaayúgo, áígee daagolíńíí doo ánídá' nak'ąđich'įzhé bik'inazlaadá' ilch'ii yi' naháztaągo binchó'íí yits'ą'zhį'go ádaasđaa dolee ni'. 22 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijįi Tyre hik'e Sídón bitisgo nohwiniigodidolńiił, nohwłdishńii. 23 Nohwíí, Capérnaumgee daagonohłiiníí, yaaká'zhį'go hanohwidi'niilíí, nohwíí ch'iidntahzhį'go nohwidido'nił: nohwitaahyú íziso ánágot'įiłíí Sódongee ágágodzaayúgo, díí jįi Sódóm t'ah goz'ąą dolee ni'. 24 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijįi ni', Sódóm golzeehíí, bitisgo nohwiniigodidolńiił, nohwłdishńii.

25 Áídá' Jesus Bik'ehgo'ihí'nań yokaąhgo gáníí, ShiTaa, yaaká'zhį' hik'e ni'zhį' nant'án nlinihi, díí ilch'įgót'aahíí nnee daagoyáągo bił ídaagozinihíí baa ch'anant'į' n'íí mé' ga'ádaat'eehíí bich'į' ch'į'nah ánleehíí nich'į' ba'ihensį. 26 Da'áık'ehgo ágot'ee le', shiTaa; da'áık'ehgo hánt'įigo ágónlaahihi. 27 ShiTaa bits'ą'dį'go dawa shaa hi'ńił: doo hadín shíí, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nshłńi, shígółsini at'éé da, shiTaa zhą; ła'íí doo hadín shiTaa yígółsini at'éé da, shíí biYe' nshłńi zhą, ła'íí dahadıńta shiTaa bich'į' bígózįhgo áshłe'íí ałđó' shiTaa yígółsį.

28 Daanohwigha nada'ohsiidíí ła'íí ndaazgo dahda'ohheehíí shich'į' nohkáh, áık'ehgo hádaasógo ánohwishłe'. 29 Izénázwodíí łahđ' nábiyi'hishaalgo

shits'á'dí' ígonl'áah; shíí' yuné' isht'egodnt'ee, doo itisgo ídésht'íi da: álk'ehgo nohwiyi' siziinií hanáyoł doleel. ³⁰Izénázwodíí łahdí' nábiyi'hishaalyúgo doo ná nyee da doleel, da'íghéelgo ánisinií doo ná ndaaz da doleel.

12 ¹Áída' Jews daagodnłsiníi bijíi Jesus t'oh naghái hentíinií yi'yi'yú higaal; bitsilke'yu yił hikaahgo shiná' daasilíigo t'oh naghái binest'á' nadaayiniilgo daayiyáq nkegonyaa. ²Pharisees daanlíni daabitsáqadá' gábiłnii, Díń'íi, godilziníi bijíi doo baa nach'ighaa dahíi nitsilke'yu yaa nakai. ³Jesus gádaabiłnii, Ya' David hik'e yił nakaihíi biłgo shiná' daasilíigo, hago ádaasdzaa lán shíhíi doo hwahá baa da'ohshiih da née? ⁴Bik'ehgo'ihí'nań daach'okáqah goz'áq yuné' ha'akaigo, bań Bik'ehgo'ihí'nań ye' okáqahgo baa hi'né'go nií'né' n'íi, doo daayiyáqo bágoz'ánihi daayiyáq, ái bańhíi okáqah yedaabik'ehi zhá daayiyáqo goz'ánihi. ⁵Da'ch'okáqah goz'áq yuné' okáqah yedaabik'ehi godilziníi bijíi doo daagodnłsı da ndi doo bee bída'itah dahíi, begoz'aaníi bek'e' eshchiinií biyi' doo hwahá baa da'ohshiih da née? ⁶Dzaqagee hadín da'ch'okáqah goz'aaníi yitiso at'éhi naghaa, nohwıłdishnii. ⁷Dawahá nastseedgo bedaashich'okáqahíi bitisgo nnee ładaach'oba'íi hásh't'íi, niigo aníhíi bídaagonołsyúgo, shíi, doo shaa dahgoz'áq dahíi, doo shaa yádaalti' da doleel ni'. ⁸Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, godilziníi bijíi ndi beshik'eh. ⁹Áídí' dahiyaadá' Jews ha'ánáłséh goz'áq yuné' ha'ayáa.

¹⁰Áígee nnee bigan dała'ázhineé binawod ásdıidi itah sidaa lėk'e. Nnee ła'i Jesus dant'éheta bee baa dahgosit'aa daanzigo nayıdaadiłkid gádaaniigo, Ya' godilziníi bijíi ná'ch'ilziihíi begoz'áq née? ¹¹Jesus gádaabiłnii, Nohwıtahyú nnee ła' bidibełłı dała'áhi godilziníi bijíi o'í'án yuné' ogo'yúgo, yıłtsoodgo hanáidishood ya'? ¹²Nnee dibelłı yitiso ilłı go'ıi! Álk'ehgo godilziníi bijíi nłt'éégo ánách'ot'ıiłgo goz'áq. ¹³Áídí' nnee bigan binawod ásdıidi yich'ı' gánıi, Yushdé' dahdinłnıh. Álk'ehgo bich'ı' dahdidilniigo bigan nádzii, łahzhineéhíi ga'at'éé násdłıı.

¹⁴Áídí' Phárisees daanlíni ch'ékaigo, hagog'éégo Jesus daayizilhee doleelıi yaa nadaagoshchıi. ¹⁵Jesus díi yígółsigo áídí' dahnyaa: nnee biké' dahnántsaq, ái dawa náyihilziih; ¹⁶Áídí' gádaayıłnii, Ch'ıdaashinoh'aah hela': ¹⁷Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, **Esáias** holzéhi, gánniidíi begolne'go ánágot'ıił, ¹⁸Shinal'a'a, haktíinií, shıł nzhóni, shiyi'siziinií bił dábił'ehyú at'éhi daanel'ıi: shiSpirit-híi biká'zhi' ashłéngo doo Jews daanłi dahíi bich'ı' dábił'ehyú ágot'eehıi yaa nagolni' doleel. ¹⁹Doo nagont'og nago'aa da, doo dilwosh da doleel; da'intínyú bizhiihíi doo hadín yidits'ag da doleel. ²⁰Dábił'ehyú ánách'ot'ıiłı itis silíigo áyıláazhı' t'oh hichqodıi doo yitıh da, túkq'ıi beh hiit'ıi det'ıh datchiihıi doo yıłtsees da doleel. ²¹Bıi bizhi'ıi doo Jews daanłi dahíi bada'ohıi doleel.

²²Nnee ła' ch'iidn isná ábiłsini bináa ágodıh, ła'ıi doo yałti' dahi baa bił ch'ikaigo náyilziih: ái nnee doo yałti' da n'ıi yałti' ła'ıi go'ıi násdłıı. ²³Nnee dawa bił díyadaagot'eego gádaanniid, Áń David biYe' at'ıi ya'? ²⁴Phárisees

daanlíní áí daidezts'ąądá' gádaannii, Ch'iidn nant'án, Beélzebub holzéhi, binawodíí bee díí nnee ch'iidn hainihiyood, daannii. ²⁵Natsídaakeesíí Jesus yígółsigo gádaayilñii, Nnee dałaháyú binant'a' gollíníí dabíí ilch'í' nanágonłkaadyúgo da'ílíí hileeh; kįh goznilgee daagolíníí dagohíí dáta' naháztaníí dabíí ilk'ídahnájahyúgo doo anahyú bengonowáh át'ée da: ²⁶Satan nnee biyi'dí' Satan hainihyodyúgo, dabíí ích'í' naná'ldziid; áík'ehgo yebik'ehíí hagot'éeego nzaad begoldoh? ²⁷Shíí Beélzebub bee ch'iidn haniisoodyúgo, nohwíí daanohwiye'íí hadín bee ch'iidn hadainiyood áídá'? Áík'ehgo daanohwiye'íí ch'í'nah ádaanohwile'. ²⁸Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit bee ch'iidn haniisoodyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwitahyú ilk'idá' nant'aa. ²⁹Hagot'éeego ła' nnee nalwodi bigowa yune' ha'ách'ighaago dawahá bíyééhíí ch'in'įih? Nnee nalwodíí ntsé łich'ilt'ó hik'e go'įí. Áídá' dawahá bíyééhíí bits'ą' ch'in'įih. ³⁰Hadín doo bił gonsht'įi dahíí shich'į' got'įnihi at'ée; hadín doo bił ła'ána'ishdle' dahíí shits'ą' ts'įłtįigo áile'hi at'ée.

³¹Áík'ehgo gádaanohwiłdishñii, Konchọ'íí dawa ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań dénchọ'go baa yách'įłti'híí bighą kaa nágodit'aah doleeł: áídá' Holy Spirit dénchọ'go baa yách'įłti'yúgohíí doo kaa nágodinot'aah at'ée da. ³²Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dénchọ'go shaa yách'įłti'híí bighą kaa nágodit'aah doleeł: áídá' Holy Spirit dénchọ'go baa yách'įłti'híí bighą doo kaa nágodinot'aah at'ée da, díí jįi goldohíí hik'e nágoldohíí ndi. ³³Ch'il nłt'éeýúgo, binest'ą' ałdó' nłt'ée ngolnń; áídá' ch'il dénchọ'yúgo, binest'ą' ałdó' dénchọ' ngolnń; ch'il hago'at'éeéhíí binest'ą' bee bígózini at'ée. ³⁴Ch'osh bik'asda' gollíníí k'ehgo hałinołt'įłłíí, hagot'éeego nłt'éeego yádałłti', nchọ'go ádaanoht'eedá'? Kojíí yune' hagot'éeego goz'ąą shįhíí bee yách'įłti'hi at'ée. ³⁵Kojíí yune' nłt'éeego goz'aaníí bee nłt'éeego ách'ít'ėhi at'ée: kojíí yune' nchọ'go goz'aaníí bee nchọ'go ách'ít'ėhi at'ée. ³⁶Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijįi nnee yati' da'ilíníhíí dawa yee hadaadzi' n'íí bighą baa yá'iti'doleeł, nohwıłdishñii. ³⁷Niyati' n'íí bee nłt'éeego ánt'éeéhíí ná ha'dodzh, dagohíí niyati' n'íí bee nángodot'aal.

³⁸Begoz'aaníí ye'ik'eda'ilch'íhi hik'e **Phárisees** daanlíní ła' Jesus gádaayilñii, Ilch'ígó'aahíí, godiyįhgo be'ígóziníí ła' nohwıł ch'í'nah áńle'. ³⁹Yich'į' hananádziigo gádaayilñii, Nchọ'go ádaat'ėhi nant'į' nakaihi daalinołt'įłłíí godiyįhgo be'ígóziníí yıká daadéz'į; áídá' be'ígóziníí doo bił ch'í'nah ádaalne'hi at'ée da, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí, **Jonas** holzéhi, nnee bich'į' be'ígózh alzaahíí zhą. ⁴⁰Jonas taagi jįi hik'e taagi t'ė' lóg nchaahíí bibid sitįhíí k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, taagi jįi hik'e taagi t'ė' łeyi' sitįí doleeł. ⁴¹Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijįi nnee Nínevehgee daagolįí n'íí daahizįigo nnee daalinołt'įłłíí yaa yádałłti'go, Nohwíí nohwitįigo daancho' ni, daadidońiil: Nínevehgee daagolíníí Jonas yałti'go daidezts'ąądá' binchọ'íí yits'ą'zhį' ánádaasdzaa; áídá' k'adíí Jonas bitįsgo ánsht'ėhi niyáá. ⁴²Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijįi isdzán nant'ánihi hayaad'go nyááhíí hizįigo nnee daalinołt'įłłíí yaa yałti'go, Shíí shitįsgo daancho' ni, didońiil: án dážhó nzaad'f

nyáá, Sólomon bigoyá' yidits'ihgo; ádá' k'adíí Sólomon bitisgo ánsht'éhi niyáá. ⁴³Spirit nch'íí nnee yiyi'dí háyáadá' tú ádjhyú aanádaa, hayú hanayóohíí yiká hantaago; ádá' doo hagee da lék'e. ⁴⁴Áík'ehgo gáníí, Shíí shigowayú hadí' niyáá n'íyú nádésdzá; bigowá n'íí doo nt'é siné' da, nágolzhooogo dawahá nzhqoogo neheshjaayú nádzá. ⁴⁵Áík'ehgo spirits gots'idi daanch'í yíí nakai, bíí bitisgo daanch'íhi, áí gowá yuné' yíí ha'akáhgo áígee ndaagoleeh: áík'ehgo nnee ntsédá' át'éé n'íí bitisgo at'éé hileeh. Áík'ehgo díí nch'ógo daa'inolt'íjilíí addó' ágát'éé doo.

⁴⁶Jesus nnee fía'adzaahíí t'ah yich'í' yałti'dá', báqá hik'e bik'isyú dadányú nadaazi, yich'í' hadaadzií hádaat'íjigo. ⁴⁷Nnee ía' gábilnii, Nimaa hik'e nik'isyú dadányú nadaazi, nich'í' hadaadzií hádaat'íjigo. ⁴⁸Nnee bíł nagosn'íí gáyihnii, Hadín shimaa, hadín shik'isyú? ⁴⁹Bitsilke'yu yich'í' dahdidilniiigo gáníí, Kú shimaa hik'e shik'isyú! ⁵⁰Dahadín shiTaa yaaká'yú dahsdaahń yikisk'eh at'ééhíí shik'isn, dagohíí shilah, ía'íí shimaa at'éé.

13 ¹Da'ái bijíí Jesus k'ihdí' ch'ínyáágo, túsikaaníí bahgee nezdaa. ²Áígee nnee íqágo baa náńsáqá, áík'ehgo tsina'eełíí yeh hiyaago dahnezdaa; ádá' nneehíí tábaqayú fía'adzaa. ³Áígee na'goni'íí yee íqágo yíí ch'ígó'aah, gáníígo, K'edileehíí yíí ke'go k'edileeyú óyáá; ⁴K'edileegee k'edilz'íí ía' intín bahyú nanehezdee, áík'ehgo dló' fía'adzaago aqł nádaíhezlaa: ⁵Ía' k'edilz'íí tsétahyú nanehezdee, ákú íeezh doo dázho' íqáyú da: íeezh da'ayá'háhíí bighá dagoshch'í' hadaazhjeed. ⁶Ádá' ya'ái hanadáhgee dilid; bikeghad doo yúyahyú nel'aq dahíí bighá nádaahesqá. ⁷Ía'ihíí hosh bitahyú nanehezdee; áík'ehgo hoshihíí ighánłsąago nadaistseed. ⁸Ía' k'edilz'íí ía' íeezh nłt'ééyú nanehezdee, áí zhá nest'án áyíłlaa, ía' dała'á gonenadín, ía'íí gostadin, ía'íí tádin bitisyú ánálzaa. ⁹Hadín bijeyi' gollíníí íyést'saqá le'. ¹⁰Bitsilke'yu baa hikaigo gádaabilnii, Nt'é bighá íłch'ígót'aahgo na'goni'íí bee bich'í' yánłti'? ¹¹Áík'ehgo gábilnii, Yaaká'yú dahsdaahń bilałt'áhgee begoz'aaníí doo bigóz'í da n'íí nohwíí bídaagonłs'ijhgo nohwaa daagodest'aqádá' bíhíí doo baa daagodest'aqá da. ¹²Dahadín íyést'saqágo ígoł'aahíí, bigoyá'íí itisgo baa nádo'né', áík'ehgo dayúweh bigoyá' bá ínágododaak: ádá' dahadín doo íyést'saqá dahíí, ayáhago ígoł'aq n'íí ndi bits'á' da'íłíí nádodleeł. ¹³Áí bighá íłch'ígót'aahgo na'goni'íí bee bich'í' yádaashti': dédainel'íí ndi doo daayo'íí da; dédaidits'ag ndi doo ídaayést'saqá da, doo bíł ídaagoz'í da. ¹⁴T'ah doo hwahá gágonéh dadá' **Esáias** yaa nagoln'í' n'íí begolzaa, gánniidhi, Dédaadohts'ag ndihíí doo nohwíł ídaagoz'í da doleeł; dédaanel'íí ndihíí doo daah'íí da doleeł: ¹⁵Díí nneehíí bijíí daant'iz daazłjii, doo da'dits'ag da daazłjii, ía'íí daaneshch'il daazłjii; doo ágádaat'ee dayúgo bináá yee daago'íí doleeł ní', bijeyi' yee da'dits'ag doleeł ní', bijíí yee bíł ídaagoz'í doleeł ní', áík'ehgo shich'í' ádaane'go nádaasziih doleeł ní'. ¹⁶Nohwíí nohwináá biyaa gozhóq, go'íihíí bighá: nohwijeyi' biyaa gozhóq, idits'ag-híí bighá. ¹⁷Da'aniigo gádaanohwíłdishnii, Doo ałch'ídé Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi, ía'íí nnee nłt'éégo ánát'íhíí daah'iniíí daayíłtséh hádaat'íí ndi doo hak'í daayíłtsaq da; daadohts'agíí daidits'íh hádaat'íí ndi doo hak'í daidezts'aq da.

18 Áík'ehgo k'edileehíí ilch'ígót'aahgo baa nagoni'íí nt'é golzeego ágolzeehíí idaaeyesółts'ąą. 19 Hadín yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee begoz'aaníí baa yá'iti'íí íyést's'ąągo doo bił ígózj dadá', nchq'i nlijhń baa nyáágo bijíí yune' k'edolzaa n'íí bits'ą' haiyiné'. Án k'edilzíí intín bahyú nanehezdee n'íí át'éé; 20 Áídá' tsétahyú nanehezdee n'íí, yati' yidits'ago dagoshch'i' bił gozhóqogo náidnné'híí át'éé; 21 Áídá' biyi'yú bikeghad doo yúyahyú nel'ąą dago, da'anahzhj' begodigháh: áídá' yati'híí bighą nagont'ogíí, dagohíí biniigonł't'ééhíí baa gowáhgee dagoshch'i' t'ąązhj' nanánihidéh. 22 Hosh bitahyú nanehezdee n'íí yati' yidits'agdá' ni'godszań biká'zhj' nabi'dint'ogíí, hágołdzilgohíí k'izé'idilteehíí ighánł'sąągo yati' k'edolzaa n'íí naistseed, áík'ehgo doo binest'ą' goleeh da. 23 Leezh nł't'ééyú nanehezdee n'íí, yati' yidits'ago bił ígózinií át'éé; án nest'án ánail'ijh, ła' dała'á gonenadín, ła'íí gostądin, ła'íí tádin bitisyú ánail'ijh.

24 Áídí' Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí ła' ch'í'nah anágodlaa, gánúigo, Yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo at'éé: nnee bik'edolzaayú k'edilzíí nzhooníí k'eidnláá: 25 Áídá' nnee da'athoshdá' nnee bó'ni'íí áígee nyáágo, t'oh naghái bitahyú t'oh dénchq'ehi k'eidnláádá' onádzaa. 26 T'oh naghái hájéédá' binest'ą' gozłijgee t'oh dénchq'ehi aldó' hájééd lęk'e. 27 Bik'edolzaa golfíníí bánada'iziidíí baa hikaigo gádaabiłnii, Nohwinant'a, k'edilzíí nł't'éhi ła' k'edíńlaa ni'dá' díí t'oh dénchq'ehi hadí'go hájéédhi gá? 28 Gábiłnii, Shó'ni'íí át'íí. Bánada'iziidíí gádaabiłnii, Ya' áí t'ohíí daahi'nizh née? 29 Dah; t'oh daahnizhyúgo, t'oh naghái'íí dánko bił daahnizhi at'éé. 30 Ch'ík'eh dała' nołseeł le', inest'ąązhj': áík'ehgo inest'ąągo t'oh naghái daigeeshíí gádaaldishniih, T'oh dénchq'ehíí ntsé bee da'ohł't'o'go didlid doleethíí bighą: áídá' t'oh naghái'íí shit'oh naghái bągową yune' ndaanohnííł.

31 Áídí' Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí ła' ch'í'nah anágodlaa gánúigo, Yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'éé: nnee bik'edolzaayú ch'il mustard holzéhi biyigé k'eidnláá. 32 Áí biyigéhíí dązhq' ałts'íséhi, ndi k'edolzaayúgo, dązhq' nchaa hileeh, ch'il dawa bitisgo nchaahi, áídí' ch'il dązhq' nneezgo hileehgo dló' yúdahyú nada'niihíí bits'ádaaz'aahíí biyi'yú bit'oh ádaagole'.

33 Ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee nanágolni' gánúigo, Yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'éé: isdzán ik'áán táadn ha'okąągo, bán benilzoolé yił ná'ist'oodgo ąął dahńdiilzoolzhj'. 34 Díí dawa ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí Jesus nnee ła'ádaadzaahíí yee yił nagosni'; dá ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí zhą yee yich'i' yałti' lęk'e. 35 Áí Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú na'iziidi gáníí n'íí begolne'go, Ilch'ígót'aahgo nada'goni'íí bee yashti' doleł, ni'godszań alzaadí' yushdí' godezt'igo nal'i' n'íí baa nagodishniih, nii ni'. 36 Jesus nnee łańi nádohkáh yiłniiidá' kih yune' ha'ayáá: áígee bitsiłke'yu baa hikaigo gádaabiłnii, T'oh dénchq'ehi k'edolzaayú hentíí, nniigo nagosín'ni'íí nohwil ch'í'nah áńle'. 37 Áík'ehgo gádaabiłnii, K'edilzíí nzhóni k'edileehíí shíí, nnee

k'ehgo Niyááhíí ánsht'ee; ³⁸K'edolzaahíí ni'goshzáń át'ée; k'edilzíí nzhónihíí yaaká'yú dahsdaahn nnee bilatt'áhgee sinííí át'ée; áídá' t'oh dénch'éhíí nch'ò'í nlijhń bichagháshé át'ée; ³⁹Ó'ni'hi k'edilzíí dénch'éhíí k'eidnlááhíí ch'iidn nant'án at'ée; aął inest'aaníí nnágodáhíí át'ée; la'íí náda'igeeshíí Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí ádaat'ee. ⁴⁰T'oh dénch'éhíí dała' alzaago k'ò' yune' didlidhíí k'ehgo nnágodzaago ágógot'ee doleeł. ⁴¹Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shinal'a'á yaaká'yú daagolíníí daadish'aago, da'íichqóhíí la'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí shíí shilatt'áhgee goz'aaníí biyí'dí' hadaayinií; ⁴²Áídí' k'ò' yááđinah yuyaa oyihíikaad: ákú daach'ichag la'íí kowoo łıdaach'idiłk'ash doleeł. ⁴³Áídá' nnee dávik'ehyú ádaat'eehíí ya'ái k'ehgo bik'inada'didlaad doleeł, biTaa bilatt'áhgee goz'aayú. Hadín bijeyi' golíníí, íyéstsaą le.

⁴⁴Yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee begoz'aaníí dant'éhéta koł ílníi ték'eyú nách'ides'jii łehíí k'ehgo at'ée; nnee náidnné'go náides'jigo bił gozh'ógo bíyéé dawa baa nahazniigo ték'ehíí nagohešnií.

⁴⁵Yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'ée: nnee bana'iniihi yoo' lán ílníi, dilk'óhé holzéhi, yfkantaa: ⁴⁶Áłk'ehgo yoo' lán ílníihíí yaa nyáágo, bíyéé n'íí dawa baa nahazniigo yoo' n'íí nayihesnií'.

⁴⁷Yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo ánánát'ée: łóg behaidlehé nanest'óli tayi' yuyaa olkaadgo, łóg íłtah at'ééhíí łáągo bee hanáłtaą: ⁴⁸Dáhalk'íłgo, tábaązhi' ndaidisto'go dinezbih, nłt'ééhíí táts'aa yiyi' odaiheznil, áídá' doo nzh'òo dahíí y'ó'odaiskaad. ⁴⁹Díí k'ehgo ágogot'ee doleeł nnágodáhgee: Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíníí híkáhgo, nnee dávik'ehyú ádaat'eehíí yits'á'zhi' nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí yita'iláh, ⁵⁰Áídí' doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí k'ò' yááđinah yuyaa oyihíikaad: ákú daach'ichag la'íí kowoo łıdaach'idiłk'ash doo. ⁵¹Jesus gádaabiłnii, Ya' díí dawa nłt'éégo bídaagonołsji née? Ha'oh, nohweBik'ehń, daabiłnii. ⁵²Jesus gánábiłdo'niid, Begoz'aaníí ye'ik'eda'íłchíhi dała'á nt'íigo yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee begoz'aaníí baa bił ch'ígót'aaníí díí k'ehgo at'ée: nnee bik'ih golíníí nainoníhíí biyí'dí' dawahá áníidéhi hik'e sá'áhíí ndi hanáyihí'nií.

⁵³Jesus díí íłch'ígót'aahgo na'goni'íí aął yaa nagosni'dá' dahnasdzá. ⁵⁴Áídí' dabíí bini'yú nyáágo Jews ha'ánátséh goz'aą yune' yil ch'ídaago'aahgo, nnee bił díyadaagot'eego gádaanii, Hadí'go díí nneehíí bigoyą gozłini, hagot'éégo ízigo ánát'jiił? ⁵⁵Dín la' k'ih ágole'íí biye', báą la' Mary holzee, bik'isyú James, Joses, Simon la'íí Judas daaholzee? ⁵⁶Bilahk'íyú la' ałdó' kú nohwil daanłji? Díí nneehíí hadí' díí dawa nágodn'áni? ⁵⁷Áí bighá bik'edaach'ishch'ii l'ek'e. Áłk'ehgo Jesus gádaabiłnii, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi dahot'éhé nnee daabidnłsji, áídá' dágolłíígee, bik'íí bitahyú doo hadín bidnłsji da, nii. ⁵⁸Áíígeee doo łáągo ízigo ánát'jiił da l'ek'e, doo daabodłąą dahíí bighá.

14 ¹Áídá' nant'án, Hérod holzéhi, Jesus ánát'jiiłíí ya'ikonziđdá', ²Bánada'iziidi gádaayiłnii, Áń John Baptize ágole'íí n'íí át'íí ląą; daztsąđí' naadiidzaa; áí bighá ízigo ánát'jiił.

³Dabíntsedá' Hérod John yíltsoodgo k'iyistl'ooqgo ha'áyilt'e' ní, Hérod bik'isn Philip bí'aa, Heródias holzeehíí bigha. ⁴John gábiñniidhíí bigha, Án doo bíl na'aashgo ná goz'aa da. ⁵Hérod John yizíthee hát'íí ndi, nnee láni yénáldzid l'ék'e, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi daanzihíí bigha. ⁶Hérod bíl tenágodáhgee nnágodzaago daagoch'ineljigo Heródias bizhaazhé na'ílfhníí binááń ilzhishgo, Hérod yíl goyilshóq l'ék'e. ⁷Áík'ehgo Hérod bitl'a dahdidilñiihgo gáyilñniid, Dant'éhéta shíhóńkeedíí naa nshné'. ⁸Áík'ehgo na'ílfhníí báq' ábiñniigo, Hérod gáyilñniid, Bena'ikaahíí biká' John Baptize ágole'íí bitsits'in dahs'aaqgo shaa nkáah. ⁹Nant'ánhíí doo bíl gozhóq da, áídá' bitl'a dahdidilñiih n'íí bigha, la'íí nnee yíl da'iyaaq'íí bigha, Baa daanohkaah, ñii l'ék'e. ¹⁰Ákú il'aago, ha'ána'ílka' yuné' John bitsits'in nadain'aa. ¹¹Áídí' bena'ikaahíí bee bitsits'in ha'adaiskaaqgo na'ílfhníí yaa yinkáq: áídí' báq' yaa nainkáq. ¹²John bitsilke'yu akú hikaigo bits'íhíí nádaidnltjigo, l'ehdaistj, áídí' Jesus yaa hikaigo yíl nadaagosñi.

¹³Jesus díí ya'ikonzjídá' dasahn bíl o'í'éél, doo hadín naghaa dayú: áídá' nnee Jesus oyááhíí ya'ikodaanzjídá' il'anigo k'ih nagoznldí' dání' biké' nádesaa. ¹⁴Jesus ákú n'yaáádá', nnee l'áqgo yo'íí, áí yaa daach'oba'go, daannihíí nádaayilziih.

¹⁵K'ad o'í'aahgo bitsilke'yu baa hikai, gádaañiigo, Kú doo hadín gólíí da, k'ad o'í'aahzhí' goldoh; áík'ehgo nneehíí dahayú gotahyú nádaadn'áá, idán nadaayilñiihyú. ¹⁶Doo nádikáh bik'eh da; nohwíigo bá da'dohné', ñii, Jesus. ¹⁷Bitsilke'yuhíí, Bán dijolé dá'ashdla'á zhá hik'e lóg dánakiyé bílgo nadaahii'né', daabiñni. ¹⁸Áí shaa daanohné', daabiñni, Jesus. ¹⁹Nnee dawa, Ni'yú t'oh biká' dinohbíih, yilñiidá' bán dijolé ashdla'ihíí hik'e lóg nakihíí bílgo náidnné'go hadag déz'jigo ya'ihénzigo oskaqádí' ilk'ídaizné'go bitsilke'yu yaa daizné', áí nnee dawa yitada'izñii. ²⁰Áígee nnee dawa da'iyaaqgo náda'isdjíd l'ék'e: áídí' ch'ékaadíí táts'aa nakits'adah bik'ehgo nádaihezlaa. ²¹Chagháshé hik'e isdzáné doo bíl otago da, dá nnee zhágo ashdladn doo náhóltagyú áhołáni shj da'iyaa.

²²Áídí' Jesus bitsilke'yu gáyilñni, Tsina'eehíí behohkáh, shádijhyú nohwíl ido'éeł hanaayú, shíí nnee nádohkáh, bíldishñiidá'. ²³Nnee nádohkáh yilñniidá', dasahndi wá'yú óyáá, okaaqhyú: o'í'ááyú akú dasahndi naghaa l'ék'e. ²⁴Áídá' tsina'eehíí tú ilñi'yú hi'olyú tú nádidáhíí nabihílnaa l'ék'e: bidázhí' nyolhíí bigha. ²⁵Doo hwahá ha'í'aah dayú Jesus bich'í' higaal, tú yiká' higaalgo. ²⁶Tú yiká' higaalgo bitsilke'yu daabiłtsaaqgo, tsidaadolyizgo, Ch'iidn át'íí, daañiigo ndaaldzidyú daadilwosh. ²⁷Dagoshch'í' Jesus bich'í' hadziigo, Nohwíl daagozhóq le'; shíí ásht'íí; doo nédaaldzid da, daabiñni l'ék'e. ²⁸Peter gábiñni, SheBik'ehń, da'anii ant'ijyúgo, Tú biká' shich'í' nńáh, shilñni. ²⁹Jesus, Yushde', bíñni. Áídí' Peter tsina'eehíí biy'ídí' gódał ch'eyáago Jesus yich'í' tú yiká' deyaal l'ék'e. ³⁰Áídá' Peter adjíd nyolgo yígołsjidgo neldzid; hayaa dezkaadá' nádidilghaazh, SheBik'ehń, hasdášilteeh, ñiigo. ³¹Dagoshch'í' Jesus bich'í' dahdidilñiidá' yíltsoodgo gábiñni, Ni'odlq' lántsoh ayáhá, hant'é bigha nil nagoki? ³²Áídí' tsina'eehíí yiyi' onát'aazhdá' nyolii isht'idedzaa. ³³Tsina'eehíí yiyi' naháztánihíí Jesus daayokaaq l'ék'e, Da'anii Bik'ehgo'ihí'nań biYe' rílni laq, daayilñiigo.

³⁴Hanaayú bił nada'dez'eeldá' ni' Gennésaret golzeeyú hikai.
³⁵Nnee áígee daagolíníí Jesus ya'ikodaanzíidá' daagotahyú dahot'éhé anákeelgo, kah yaa nakaihíí dawa baa daayihesnił; ³⁶Nidiyágé bidá'yú zhá ndi bedaadenolníh, daabiłniigo nádaabokaqah: dawa bedaadelniihíí nádaabi'dilziih lék'e.

15 ¹Jerúsalemđí' begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi hik'e **Phárisees** daanlíni Jesus yaa hikai, gádaayiłniigo, ²Hant'é bigha nitsılke'yú ilk'idá' nnee yánazíi n'íí yendaago'aahíí doo yikísk'eh ádaat'ee da? Dá doo daagonłsigo táda'digisé da'iyaa. ³Jesus gádaabiłnii, Nohwíí hant'é bigha ilk'idá' nnee ye'ádaaniihíí zhá daahonohta'go Bik'ehgo'ihinań yegos'aaníí doo bikísk'eh ádaanoht'ee da? ⁴Bik'ehgo'ihinań díí k'ehgo gos'aa, Nitaa hik'e nimaa dıńsı, nii: ła'íí, Hadín bitaa dagohíí báq yati' yee yokáańı zideego bá goz'aa. ⁵Áídá' nohwíí gádaadohni, Hadín bitaa dagohíí báq, Nt'éhéta naa nshné' doleeł n'íí Bik'ehgo'ihinań baa nshné', yiłniihíí; ⁶Ła'íí bitaa, báq biłgo doo yidnłsı da ndihíí, da'áık'eh nnt'éé, daabiłdohni. Áık'ehgo ilk'idá' nnee yendaagos'aaníí bee Bik'ehgo'ihinań biyati'íí doo nt'égo ádaanołsı da. ⁷Nohwíí, nnee nzhóni ádaadoł'iiníí, **Esáias** da'aniigo dabıńtsé nohwaa nagolni' lék'e, gánıigo, ⁸Díí nneehíí dáyati' zhá yee ałhánégo shit'ah daanli, dáyati' zhá yee daashidnłsı, áídá' bijíí yee doo daashidnłsı da. ⁹Daashokaqah ndi ch'éh ádaat'ıi, nnee yegos'aaníí zhá yee ılch'ıdaago'aah.

¹⁰Jesus nnee łani yushdé' daayiłnıidá' gádaayiłnii, Shıdaayelłs'áqgo bıdaagonoł'aah. ¹¹Kozé' yune' be'ogohigháhíí doo ncho'go kodılteeh da; áídá' kozé'dí' behagohigháhíí zhá ncho'go kodılteehi at'éé. ¹²Áídí' bitsılke'yu baa hikaigo Jesus gádaayiłnii, Áı ánniihíí **Phárisees** daanlíni daidezłs'áqgo doo bił daanzhoq dahíí bıgonłsı née? ¹³Áídí' gáyıłnii, K'edolzaahíí dawa shıTaa yaaká'yú dahsdaahn doo k'eidnláá dahíí hi'nizh doleeł. ¹⁴Ch'ık'eh da'áık'ehgo ádaat'ee: nnee bıńáá ádaagodiniń ła' bıńáá ádaagodini łołosı k'ehgo ádaat'ee. Bıńáá ágodiniń ła' bıńáá ágodini łołosyúgo, da'ıla o'ı'án yuyaa oıldeel. ¹⁵Peter gábiłnii, ılch'ıgon'áahgo nagosıńni'ıí nohwıł ch'ı'nah áńle'. ¹⁶Jesus gádaabiłnii, Ya' nohwíí ałdó' t'ah doo nohwıł ıdaagozi da née? ¹⁷Ya' doo hwahá bıdaagonołsıihda, hadíí kozé' yune' be'ogohigháhíí kobidyú bendaagowa', áídí' nláhyú bech'ıgohigháh? ¹⁸Hadíí kozé'dí' behagohigháhíí kojíıdı' behagohigháhi at'éé; áı ncho'go kodılteehi at'éé. ¹⁹Ncho'go nats'ıkeesıı, izideehıı, nant'ı' na'ıdaahıı, iké' na'ıdaahıı, ich'in'ıihıı, lé'ılchoogo ánách'it'ıihıı, ncho'go yách'ıłti'ıı, díí dawa kojíıdı' behagohigháhi at'éé. ²⁰Áı ncho'go daakodihiniıı at'éé: kogan dá doo tách'ıgisé da'ch'ıyaqahıı doo ncho'go kodılteehi at'éé da.

²¹Áídí' Jesus dahiyaago Tyre hik'e Sıdon golzeehıı bınaayú óyáá. ²²Isdzán áızhi' golıni, Cánaan hat'ı'ıı nlıni, baa nyáágo gábiłnii, ShiNant'a', David biYe' nıłni, shaa ch'onbáah; shizhaazhé na'ılıhniı góyéégo bich'ı' nagowaa, ch'iidn biyi' golııgo. ²³Da'ágát'éé ndi doo yich'ı' hadzii da. Bitsılke'yu baa hikai,

gádaabiñniigo, Yúwehyú nádńł'áa; án nohwiké' dilwoshgo anádaał. ²⁴Jesus gáníí, Israel hat'i'íí bitahyú nnee dibelíí ch'a'onehesdee'híí k'ehgo ádaat'eehíí zhá bighą niyáá. ²⁵Áídí' isdzánhíí biyahzhí' hayaa adzaago bokąąhgo gábiñni, ShiNant'a', shich'oníih. ²⁶Jesus gábiñni, Chagháshé bán bits'ą' nách'idiné'go gósé bich'í' och'ılkaadgo doo bik'eh da. ²⁷Isdzán gánábiłdo'niid, Da'anii, shiNant'a': da'ágát'ée ndi bán bizhool nnee bibiká'idané biká'dí' nanihidéhíí, gósé daayiyąą. ²⁸Jesus gánábiłdo'niid, Isdzán, dązhó ni'odłá' golíí łá! Dá hánt'íihíí k'ehgo ná łalne' doleeł. Áík'ehgo da'ái bik'ehenkééegge bizhaazhé nłt'ée násdłíí. ²⁹Jesus dahnadiidzaago túsikaaníí Gálılee holzéhi bit'ahyú nýáá; áídí' dziłyú óyáágo akú dahnezdaa. ³⁰Nnee doo ałch'ídé baa náńłsąągo, nnee doo nakai dahíí, bińáá ádaagodinií, doo yádaalti' dahíí, baa dahnagoz'aaníí, łá'íí ik'e'an łąągo, Jesus dées'eezge ndaihezniłgo nádaılziih: ³¹Áí bighą nnee łła't'éeéhíí nnee doo yádaalti' da n'íí yádaalti'go nádaasdlįigo daayıłtsąągo, łá'íí baa dahnagoz'ąą n'íí nłt'ée nádaasdlįigo, doo nadaakai da n'íí nłt'éeego nakai nádaasdlįigo, bińáá ádaagodih n'íí bińáá nádaagosdlįigo daayıłtsąągo bił díyadaagot'ee: áík'ehgo Israel hat'i'í Bik'ehgo'ihí'nań daayokąąhíí ya'ihédaanzí łék'e.

³²Áídí' Jesus bitsilke'yu yushdé' daayıłnñiidá' gáyıñni, Díí nnee shaa náńłsąąhíí baa daach'oshba', dá bił nashkaigo taagiskąą, k'adíí doo nt'é daiyąą da: doo dá shıńá' nádaadish'aa hasht'íí da, ágádaadzaayúgo nákaahyú dńnko shıńá' yik'e odaatłizh. ³³Bitsilke'yu gádaabiñni, Da'igolııgeee hadí' bán díí nnee doo ałch'ídé dahíí bá daan'né'go nádaadihii'né'? ³⁴Bán dijolé da'kwíí nadaahné', daabiñni, Jesus. Gosts'idi, łá'íí łóg ałts'ıséhi ayąhągo biłgo, daabiñni. ³⁵Áıgee nneehíí, Ni'yú dinohbiłh, daayıñni. ³⁶Bán dijolé gosts'idihíí, łógíí biłgo náidnné'go ya'ihénzigo oskaądí' ik'ıdaizné'go bitsilke'yu yaa daizné'go nnee yitada'izni. ³⁷Dawa da'iyąągo náda'isdıid łék'e: áídí' ch'ékaadıí táts'aa gosts'idi bik'ehgo nádaihezláa. ³⁸Isdzané hik'e chagháshé doo bił otago da, dá nnee zhągo díıdn doo náhółtagyú áhołáni shı da'iyąą. ³⁹Áídí' nnee baa náńłsąą n'íí onádaihes'a'dá, bíhíí ni' Mągdala golzeehíí bińaayú bił o'ı'éeł.

16 ¹Phárisees hik'e Sádducees daanlíni Jesus yaa hikai, nabídaantaah daanzigo, Yaaká'dí' godiyihgo be'ígóziníí nohwıl ch'ı'nah áńle', daabiñni łék'e. ²Jesus gádaabiñni, O'ı'ahgee gádaadohni dák'eh, Gonłt'ée doleeł łąą ko: yaak'os hichihíí be'ígózi. ³Áídá' t'ahbídá' gádaadohni dák'eh, Dégócho'go o'ı'ah łąą: yaak'os hichiigo dábégódzidgo bił hayıłkáąhíí be'ígózi. Nohwíí nnee nzhóni ádaagono'inií, yáa daaneł'ııgo hago ágonéhií bídaagonoısi; áídá' k'ad ágonéhií doo bídaagonoısi da. ⁴Ncho'go ádaat'éhi nant'ı' nakaihi daalınołt'ııhíí godiyihgo be'ígóziníí yıká daadéz'ıı; áídá' be'ígóziníí doo bił ch'ı'nah ádaalne'hi at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nań binkáayú na'iziidi, **Jonas** holzéhi, nnee bich'ı' be'ígóziłh alzaahíí zhá. Áídá' Jesus bits'ą' dahnasdzaa. ⁵Jesus bitsilke'yu hanaazhı' bił naná'diz'eeldá, bán yínádaasnah łék'e. ⁶Jesus gádaabiñni, Bán benilzoólé, **Phárisees** hik'e **Sádducees** daanlíni bíyéehíí, baa daagonohsąą, ni. ⁷Bitsilke'yu ilch'ı' yádaalti'go

gádaanii, Bání doo daasii'né' dahíí bighá aníí. ⁸Jesus ádaaniihíí yígólsigo gábilñii, Nohwíí nohwí'odla' da'ayáháhi, hant'é bighá bání doo daasooné' dahi baa ilch'í' yádaakti'? ⁹Ya' doo hwahá bídaagonóshíh da? Bání dijolé ashdla'i nnee ashdladn doo náhóltag dago bá da'desné' n'dá' ch'ékaadíí da'kwíí táts'aa bik'ehgo ndaahesoolaa n'íí, ya' doo bínádaañiih da néé? ¹⁰Lah áddó' bání dijolé gósts'idi, nnee díídn doo náhóltag dago bá da'desné' n'dá' ch'ékaadíí da'kwíí táts'aa bik'ehgo ndaahesoolaa n'íí, ya' doo bínádaañiih da néé? ¹¹Nt'é bighá doo nohwíí ídaagozi da? Bání benilzoolé Phárisees hik'e Sádducees daanlíni bíyééhíí baa daagonohsaa, nohwíí'deníidíí, bání doo baa yashti'go ádishñii da. ¹²Bitsilke'yu áníta yidaagóshíid, Bání benilzoolé baa daagonohsaa, doo niigo aníí da, áídá' Phárisees hik'e Sádducees daanlíni hagot'éégo ilch'í'daago'aahíí baa daagonohsaa, niigo aníí l'ék'e.

¹³Jesus Caesaréa Philíppi golzéhi bínaayú n'yaágo bitsilke'yu nayídaadiikidgo gáyiñii, Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee hadín nshlji daashiñii? ¹⁴Bitsilke'yu gádaabilñii, Ła', John, Baptize ágól'íí n'íí át'íí, daaniñii; ła'ihíí, Elías at'íí; ła'ihíí Jeremías; dagohíí Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi n'íí át'íí daaniñii. ¹⁵Jesus gánábíldo'niid, Nohwíí nohwich'í'yúgohíí, hadín át'íí daashiłdohñii? ¹⁶Simon Peter gábilñii, Ni Christ ánt'íí, Bik'ehgo'ihí'nañ hináhi biYe'. ¹⁷Jesus gábilñii, Simon Bar-jóna, ni niyaa gozhóq le': its'í hik'e dił níni doo nił ch'í'nah áyíílaa da, shiTaa yaaká'yú dahsdaahn zhá nił ch'í'nah áyíílaago ádíniid. ¹⁸Ła'íí gániłdishñii, Ni Peter honlzéhi, daashodlaaní kłh ágoch'ile'híí k'ehgo díí tsééhíí biká' yisht'íí: áík'ehgo ch'iidntahd' ch'iidn binawodíí doo bitis hileeh da. ¹⁹Yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee goz'aaníí bá be'igeesé naa nshníł: áík'ehgo nt'éhéta ni'gosdzán biká' łesínł'ooníí yaaká'yú áddó' łestł'qq doleek; nt'éhéta ni'gosdzán biká' k'e'íin'aahíí yaaká'yú áddó' k'e'dot'aah doleek. ²⁰Jesus bitsilke'yu gádaayiñii, Shíí Jesus, Christ nshlínií hadín bíł nadaagolñi' hela'.

²¹Áídí' godezt'i'go Jesus, Jerúsalemyú deyaago Jews yánazini, okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, ła'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi biniidaagodnle'íí, ła'íí bidizideed' taagi jii hileehgo naadiidáhíí dahkodá' bitsilke'yu yił na daagolñi'go nkegonyaa. ²²Peter t'ąązhí' bich'í' hananádziigo gáníí, SheBik'ehń, díí nits'ą'zhí' begoz'ąą le': nich'í' begolne' hela'. ²³Jesus t'ąązhí' adzaago Peter yich'í' hadziigo, Satan, yúwehyú shiká'zhí' áñne': ni shił godnłkış: Bik'ehgo'ihí'nañ binatsekeesí k'ehgo doo natsínkees da łaą, nnee binatsekeesí zhá bee natsínkees, bíñii.

²⁴Jesus bitsilke'yu gádaayiñii, Dahadín shiké' dahdigháh hát'ííyúgo, ídaayo'nahdá' bitsi'ılna'áhi dahyidotjiigo shiké' dahdowáh. ²⁵Dahadín bi'ihí'na' yaa bíł goyééhíí, áí bits'ą' da'ilíí hileeh: áídá' dahadín ídaayis'nahgo shíí shighá bi'ihí'na' da'ilíí silíí'íí, án ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí yee hínaa doo. ²⁶Ni'gosdzán dágoz'ąą nt'éégo ch'ist'íidá' koyi'siziinií da'ilíí silííyúgo, áí hant'é bits'ą'dí' ch'it'jiih? Dagohíí koyi'siziinií hant'é bidená nch'iné'? ²⁷Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shiTaa bits'ą'idindláádíí bee shits'ą'idindláádgo, binal'a'á yaaká'yú daagolníni bíł nánshkáh; áígee

nnee dała'a daantíígee ánát'íidíí dábik'ehgo bich'í' nadi'ish'níi. ²⁸Da'anii gánohwíldishnii, Kúgee nadaaziiníí ła' dá doo da'itsaahíí dailííhé shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nant'án nshíígo náshdaalgo daashítsaago zhá.

17 ¹Áídí' gostán iskaagee Peter, James, hik'e John, bik'ishnii, bílgo Jesus dasahndi yił okai lék'e, dził n'ááyú. ²Áígee binadzahgee Jesus lahgo ánołih silíi: binii bik'ina'didlaad silíi, ya'ái k'ehgo, bidiyágéhíí ligai silíi, idindláádhíí k'ehgo. ³Nt'éégo áígee Moses hik'e Elías bíł daanłigo silíi, Jesus yił yádaakti'go. ⁴Peter Jesus gáyíłnii, NohweBik'ehń, kú nkaihíí nohwá nzhqo: hánt'íiyúgo dzaagee t'ohdahskán taago ádaagoihidle'; ła' ni ná, ła'ihíí Moses bá, ła'ihíí Elías bá. ⁵T'ah yałti'go áígee yaak'os dážhó bits'ą'idindládi biká' dahiyaa: nt'éégo yaak'os biyi'dí' yati' yidezts'ąą gáníigo, Díńko shiYe' shíł nzhóni, baa shíł gozhóni; án hódáayot's'ąą. ⁶Díi daidezts'ąągo Jesus bitsilke'yu hayaa ádaasdzaa, ndaaldzidgo. ⁷Jesus baa nyáágo bedaadesniigo gádaabiłnii, Daohsiłh, doo ndaalzdíid da. ⁸Hadag daadéz'íi hik'e nnee doo ła' dadá' Jesus zhá daayo'íi. ⁹Dziłdí' hayaa nákahdá' Jesus gádaabiłnii, Daahołts'ąą n'íi hadín bíł nadaagołni' hela', shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dasits'ąádí' naadisdzaago zhá. ¹⁰Bitsilke'yu nabídaadiłkidgo gádaabiłnii, Hant'é bigh'ą Elías dantsé hígháh, daanii, begoz'aanii ye'ik'eda'ılch'íhi? ¹¹Jesus gádaabiłnii, Elías da'anii dantsé hígháhgo dawahá ilch'í'nádaidle'. ¹²Áídá' gánohwíldishnii, Elías ilk'idá' nyáá, ndi doo bídaagoch'ıłsı da ni', áídá' dá hádaach'it'íiyú ánádaach'ol'ıł lék'e. Ái k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, áłdó' ádaashich'idolił. ¹³John, Baptize ágoł'íi n'íi, áyiłniigo bitsilke'yu yídaagoł'sıid.

¹⁴Nnee ła'ągo ıła'at'ééhíí yaa hikaigo nnee ła' Jesus yaa nyáágo yich'í' hilzhiizhgo gábiłnii, ¹⁵ShiNant'a', shiye' baa ch'onbáah; onátłishgo goyéégo bich'í' nagowaa: łałgee kq' yeh naká', łałgeehíí tú yeh naká'. ¹⁶Nitsilke'yu baa bíł ni'áázł ndi doo hagoł'éégo ilch'í' ánádaidle' da. ¹⁷Jesus gádaabiłnii, Nohwi'odł'ą' édaadiłhgo, dánohwíí zhá daanohwik'ehgo daalınołt'íiłíí, dahosahzhí' nohwíł nahasht'ą'ą? Dahosahzhí' ła'ą nohwidag ánsht'ee? Yushdé' niye' shich'í' bíł nn'áash. ¹⁸Jesus ch'iidn nłdzilgo yich'í' hadziigo ishkiiníi yiyi'dí' háyáá: áik'ehgo da'ái bik'ehenkéézge nłt'éé násdlíi. ¹⁹Áik'ehgo Jesus bitsilke'yu dasahndiyú baa hikaigo, Nééhíí hant'é bigh'ą doo hadaandzódó da lán? daabiłnii lék'e. ²⁰Jesus gádaabiłnii, Nohwi'odł'ą' da'ay'ąháhíí bigh'ą: da'anii gádaanohwíldishnii, Nohwi'odł'ą' mustard biyígé ga'at'éé ndi, díi dziłíí bich'í' hadaahdziigo, Yúwehégo dihi'náh, daabiłdohniiyúgo, ágánéh: doo nt'é ch'éh ádaal'íi da doleeł. ²¹Áídá' díi ga'at'éhíhíí dáshin'ą' da'ch'ok'ą'ąhgo zhá habidi'nedzódihí at'éé.

²²Gálílee golzeegee naházta'ądá' Jesus bitsilke'yu gádaayiłnii, Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shik'edaanniihíí bíłák'e shi'dolteeł: ²³Daashizíłheedá' taagi jíi hileehgo naadishdáh, nii. Ái bigh'ą bitsilke'yu bíjii daanłiil lék'e.

²⁴Capérnaum golzee'yú hikaigo **tribute** bich'í' nada'ch'iniłíí Peter yaa hikaigo, Ya' niłch'ígó'aahíí naná'i'niłihíí nayinił née? daabiłnii. ²⁵Peter,

Ha'oh, nii. Kijh yune' oyáágo Jesus ntsé bich'i' hadziigo gábiłnii, Hagot'éégo baa natsínkees, Simon? Ni'goszán biká' ízigo nant'án daanliiní, hadín tax dagohíí tribute bich'i' nayinił? Ya' dabíi bichagháshéhíí née, dagohíí nanidí' nakaihíí née? ²⁶Peter, Nanidí' nakaihíí, nii. Jesus gánabiłdo'nii, Áík'ehgo bichagháshé doo nada'hinił da. ²⁷Da'ágát'éé ndi, doo hadaashkee da doleelíí bigha, túsikaayú rúnáh, lóg behahidleehíí táyi' oldeelgo, lóg dantsé hánlee'íí bizé' íłts'á' ánle'; ákóne' zhaali siné'ihíí hanné'go tribute bich'i' nada'ch'iniłíí shíí shá łá'íí ni ná bich'i' nahinił.

18 ¹Áídá' Jesus bitsilke'yu baa hikaigo gádaabiłnii, Yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee daanliiní bitahyú hadín itisigo nlił? ²Áík'ehgo Jesus chagháshé atłs'íséhi dałá'a yushdé' yiłniigo, bit'ahdí' dahyinesdaago, ³Gáníí, Da'aniigo gánohwiłdishnii, Nohwinchó'íí bits'á'zhí' ádaahne'go chagháshé atłs'íséhi k'ehgo ádaadohde'yúgo zhá yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee daanliiní itah hohłeeh. ⁴Dahadín díí chagháshéhíí k'ehgo ídaagoch'iyolba'íí, yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee daanliiní bitahyú da'án itis nlił. ⁵Dahadín shizhi'íí binkááyú chagháshé díí ga'at'ééhíí náidnłtłiyúgo, shíí náshidnłtłni at'éé. ⁶Dahadín díí doo ízigo ádaat'ee da ndi daashodłahíí dałá'a nchó'go at'íłgo áile'íí, án tséé be'ík'áhi nchaahi bik'osyú bidestł'qogo túnteel beh hilt'e'go tú yił didziihgo bá nzhqo doleel ni'.

⁷Ni'goszán biká' nnee nakónaaahíí bá góyéé doleel: nakódintaahíí dá begolnéh go'íł; áídá' hadín na'ntaahíí bá góyéé doleel! ⁸Áík'ehgo nigan dagohíí níkee nchó'go ánát'íł ánłsłyúgo, nadnłgeeshgo yó'olt'e': doo hagot'éégo nanńaa da ndi, nits'í łahzhí' ádił ndi dahazhí' ihi'naahíí biyi' onńahgo doo hago'at'éé da, áídá' nigan nakigo hik'e níkee nakigo kó' dahazhí' diltł'íí biyi' yuyaa oni'dilt'e'yúgo doo ná nzhqo da. ⁹Nináá nchó'go ánát'íł ánłsłyúgo, ha'aahgo yó'olne': nináá dałá'a ádił ndi dahazhí' ihi'naahíí biyi' onńahgo doo hago'at'éé da, áídá' nináá nakigo ch'iidn biko' diltł'i biyi' yuyaa oni'dilt'e'yúgo doo ná nzhqo da. ¹⁰Ídaa daagonohdzaq, díí doo ízigo ádaat'ee dahíí łá' doo daach'ohłaa da; yaaká'yú Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'a bináadaadéz'iiniłíí, shiTaa yaaká'yú dahsdaahn biniizhí' dahazhí' daabineł'íł, nohwiłdishnii. ¹¹Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, ch'a'onehesdeehíí hasdáhishniłhíí bigha niyáá. ¹²Díí hagot'éégo baa natsídaahkees? Nnee bidibełłíí dałá'a gonenadín golłíídá' dałá'a ch'a'oyááyúgo, ngost'ádin ngost'áihíí dákú nyiniłdá' dziłyú ch'a'oyáá n'íí hantaa gá? ¹³Da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Náidnłtłiyúgo ngost'ádin ngost'ái doo hak'í ch'a'okai dahíí dawa bitisigo náid nłtiiní yaa bił gozhqó. ¹⁴Áík'ehgo shiTaa yaaká'yú dahsdaahn díí doo ízigo ádaat'ee dahíí dałá'a ndi doo ch'a'okaad hat'íł da.

¹⁵Nik'isn nich'i' nchó'go adzaayúgo, bich'i' rúnahgo bi'at'e'íí dasahndi bee bich'i' yánłti': nidits'agyúgo, nik'isn hosínłbáni at'éé. ¹⁶Áídá' doo nidits'ag dayúgo, dałá'a dagohíí naki biłgo bich'i' bił nkáh, áík'ehgo naki dagohíí taagi hilt'eego bináál bee yá'iti'íí da'aniigo bee bígózł doleel. ¹⁷Díí ndi doo

yidits'ag dayúgo, Bik'ehgo'ihinaan daayodlaanii ha'ánałséhyú baa nagolní: áí ndi doo yidits'ag dayúgo, doo Jew nlii dahíí, tax bich'í' nahi'niíí k'ehgo baa natsííkees doleel. ¹⁸Da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Nt'éhéta ni'gosdzán biká' lédaasołtt'qohíí yaaká'yú ałdó' łestł'qo doleel; nt'éhéta ni'gosdzán biká' k'éda'so'aahíí yaaká'yú ałdó' k'e'do't'aah doleel. ¹⁹Gánánohwiłdish'nii, Naki dott'eego ni'gosdzán biká' nt'éhéta dała' haht'íí lék'eyúgo hohkeedgo, shiTaa yaaká'yú dahsdaahn nohwá áile'. ²⁰Dahayú naki dagohíí taagi hilt'eego shizhi' yee da'okaqahgo íta'at'éeyúgo, áígee iní'gee shíí nshíí.

²¹Peter baa nyáágo gábiłnii, SheBik'ehń, shik'isn shich'í' dénehq'go ánát'ííyúgo, da'kwiidnsha' baa nágodinsh'aah, gosts'idn née? ²²Jesus gábiłnii, Gosts'idn doo niłdishnii da, ndi gosts'idinhií gosts'idngo.

²³Yaaká'yú dahsdaahn bilatt'áhgee begoz'aanii nant'án bánada'iziidií baa hadaaz'aahíí ilk'ídaagodiłdqoh hádaat'ííhií k'ehgo at'éé. ²⁴Yołtag nkegonyaaagee, bána'iziidi íta' gonenán doo náhółtagyú **talents** golzeego baa ha'áahi baa híł'a'. ²⁵Doo hagot'éégo na'iniil dahíí bigha, Díí nneehíí, bi'aahíí, hik'e bichagháshéhíí, ía'íí dawa bíyééhíí bíłgo nahonííh, áí bee shich'í' nanáh'nííł, niigo bángon'áá, binant'a'. ²⁶Áík'ehgo bána'iziidií bich'í' hayaa adzaago náboqahgo, Shinant'a', ntsé nt'ah, aqł nich'í' na'ishniil ndi at'éé, biłnii. ²⁷Áík'ehgo binant'a'íí baa ch'oba'go, Doo shich'í' na'iniil da ndi nzhq, biłniigo nanábines'iid. ²⁸Áídá' án ch'ínyáágo ía' yil na'iziidi, dała'á gonenadín **pence** golzeego baa hayil'áhi, yiltsaq: án yizidntsoodgo, Shaa hán'aahíí shich'í' nanáhi'nííł, yilnii. ²⁹Yil na'iziidií bich'í' hayaa adzaago náboqahgo, Ntsé nt'ah, dawa nich'í' na'ishniil ndi at'éé, biłnii. ³⁰Ndi, Dah, niigo ha'áyilt'e', baa ha'áahíí na'haznilzhi'. ³¹Ía' yil nada'iziidií daabiltsaqgo doo bił daagozhqó dago díí ágodzaahíí dawa binant'a' yil nadaagosni'. ³²Áídí' binant'a'íí biká'í'aadgo gábiłnii, Ni shána'iziidií dážhó íchq' lqa, ni shaa hán'áhi doo shich'í' nanáhi'nííł da ndi nzhq, niłdéniiid ni', náshonkaqahgo: ³³Áík'ehgo ni ałdó' bił na'iziidií baa ch'onba' le'at'éhi, shíí naa ch'osibáadhíí k'ehgo, ³⁴Áík'ehgo binant'a' hashkeego ha'ána'ílka' yune' obił'a' biniigodiłnéhgo, baa ha'áahíí dawa nanáyiheznilzhi'. ³⁵Díí k'ehgo shiTaa yaaká'yú dahsdaahn ádaanohwile', doo nohwííidí' nohwik'isn nohwich'í' nchq'go at'ééhíí bigha baa nádaagodinoh'aah dayúgo.

19 ¹Jesus díí aqł yee nyánłti'dá' Gálileedí' dahnyaa lék'e, ni' Judéa golzeeyú, túnlíinií Jórdan holzéhi bitisyú nyáá; ²Áígee nnee biké' nánłtsáágo nádaayilziih lék'e.

³**Phárisees** daanłini ałdó' baa hikaigo nabídaantaahgo gádaabiłnii, Ya' nnee hant'éhéta bigha bí'aa yil ilk'ínát'aashgo goz'aa née? ⁴Jesus gádaabiłnii, Ya' díí doo hwahá daahohshiih da née, dantsé godeyaadá' Bik'ehgo'ihinaan nnee áyíłlaahn, nnee ía'íí isdzán áyíłlaa lék'e, ⁵Gáníigo, Díí bigha nnee bitaa hik'e báá yits'ágháhgo bí'aa yil nlii doleel: áí naki níí dała'á nádodleel. ⁶Áík'ehgo doo naki dilt'ee dadá' bits'í dała'á silii. Áík'ehgo dahadín Bik'ehgo'ihinaan íayinłáahíí, dahadínıta ilk'íyóléh hela'. ⁷Phárisees gádaabiłnii, Ágát'éedá', nt'é bigha maltsoos bee ilk'ínch'ít'aashíí íayile'go isdzánhií yil ilk'ínát'aashgo Moses ngon'áá lán gá? ⁸Jesus gádaabiłnii,

Moses nohwííí daantł'izíí bighą nohwi'aa bił ilk'ínát'aashgo nohwá ngon'áá lęk'e: ndi dantsé godeyaadá' doo ágágot'ee da ni'. ⁹Shíí gádaanohwıldishnii, Hadín bi'aa doo nnee la' yil nant'í' na'aash dadá', yil ilk'ínát'aazhdá' yil naná'nááyúgo nant'í' nagháhi at'éé: hadín isdzán yó'olt'e' n'íí yil nnááyúgo, án ałdó' nant'í' nagháhi at'éé.

¹⁰Bitsilke'yu gádaabiłnii, Na'i'neehíí ágát'ééyúgo, doo nch'inéh da ndi nzhqo. ¹¹Jesus gádaabiłnii, Doo nnee dawa díí yídaanel'aa da, hadíí ye'at'éé doleełgo baa daadest'aaníí zhá. ¹²Nnee la' doo nnádaałsé' dago daabi'deshchíni ádaat'ee: áídá' la'íí doo nnádaałsé' dago ádaalne': la'íí dabíí hádaat'íigo yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee begoz'aahíí bighą doo nnádaałsé' da. Hadín díí yínel'aaníí ch'ík'eh ye'at'éé le'.

¹³Jesus chagháshé at's'íséhi baa bił nch'izezkai lęk'e, yiká' ndaadilniihgo yá okąah daabich'o'níigo: áídá' bitsilke'yu Doo ágádaaht'íi da, daakołnii. ¹⁴Áídá' Jesus gáníí, Ch'ík'eh chagháshé shich'í' nihikáh le', doo t'ąazhí' daahínółtą' da; bíí ga'ádaat'eehíí yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee daanłi. ¹⁵Chagháshé ałł yiká' ndaadesniihdá' onádzaa.

¹⁶Nt'éégo nnee la' Jesus yaa nyáágo gáyilnii, Ich'ígó'aahíí nnt'éhi nílinihi, hago laą nnt'éhi áshne'go ihi'naa doo ngonel'aa dahíí yaaká'yú bee hinshnaa doleeł? ¹⁷Jesus gábiłnii, Nt'é bighą nnt'éhi shilnii? Doo hadín nnt'éé da go'íí, dałá'á zhá, Bik'ehgo'ihí'nań zhá: áídá' ihi'naa nnt'éhi biyi' onnáh hánt'íiyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí bikísk'eh ánt'ee le'. ¹⁸Daat'éhiihíí? nii. Jesus gábiłnii, Doo ich'izilhee da, Doo nant'í' nach'ighaa da, Doo ich'in'íih da, Doo lę' ch'ılchoo da, ¹⁹Kotaa hik'e komaa ch'idnłsł: la'íí, Kot'ahdí' gólííníí koł nzhqo, dakíí idil ch'ijqohíí k'ehgo. ²⁰Nnee áníí nagháhihíí gábiłnii, Ánists'ísédí' godezt'í'go díí dawa be'ánsht'ee: áídá' nt'é zhášą' doo be'ánsht'ee da? ²¹Jesus gábiłnii, Nzhqo nleeh hánt'íiyúgo, ti'i, dawahá nýyéehíí naa nahoniihgo zhaalihíí tédaat'iyéhií bita'inííh, áłk'ehgo yaaká'yú dawahá lán ílini nýyéé doleeł: áídí' yushdé' shiké' dahsinnáh. ²²Áídá' nnee áníí nagháhihíí díí yidezts'ąądá', doo bił gozhqó dago onádzaa: dązhqó háłdzilhií bighą.

²³Jesus bitsilke'yu gádaayilnii, Da'aniigo gánohwıldishnii, Nnee háłdzili yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee daanliiníí itah hileehgo bá nyee. ²⁴Gánađaanohwıldish'nii, Łíí bighán ha'i'áhíí bená'kadé bigha'í'ányú ch'égháhgo bá nyeedá' nnee háłdzilíí Bik'ehgo'ihí'nań bílałt'áhgee daanliiníí itah hileehgo itisgo bá nyee. ²⁵Bitsilke'yu díí daidezts'ąądá' bił díyadaagot'eego gádaanii, Áídá' hadín zhá hasdábí'dilteeh? ²⁶Jesus daabinel'íigo gáníí, Nneehíí áí doo łayole' at'éé da go'íí; Bik'ehgo'ihí'nań zhá dawa łayile'hi at'éé.

²⁷Peter gábiłnii, Isąą, nohwíyéé dawa bits'ą' dahdihikaidá' níké' dahsiikai ni': áígee nt'é nohwich'í' nahi'niił? ²⁸Jesus gádaabiłnii, Da'aniigo gánohwıldishnii, Dawa áníídego ánálzaago, shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nant'án biká'dahsdáhá bits'ą'idindláádíí biká' dahsidaago, nohwíí shiké' nahkaihií ałdó' nant'án biká' dahsdáhá nakits'adah biká' dahnahísóotąą doleeł, Israel nakits'adah hat'í'íí yaa yádaałti'go. ²⁹Dahadín bigowa, bik'isyú, bilahkíyú, bitaa, báą, bi'aa, bichagháshé, dagohíí bini' shizhi'híí

bighą yits'ą' dahnyaahíí, dała'á gonenadín ánáhołąągo baa det'aahi at'éé, la'íí ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí yee hínaa doleeł, yaaká'yú. ³⁰Áída' łąągo dantsé daanłi n'íí iké'yú doleeł; la'íí iké'yú daanłi n'íí dantsé doleeł.

20 ¹Yaaká'yú dahsdaahn bilałt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo at'éé: nnee dahts'aa hentíínií bíyéé gólíni dážhó t'ahbiyú bánada'iziidíí hantaayú dahiyaa. ²Nnee bánada'iziidíí **penny** yich'í' na'iniłgo yángo'ąądá' bidahts'aa hentííyú odais'a. ³Ngost'ái bik'ehenkéézyú shi onanádzaago na'hinih nagoz'ąayú la' daazhógo nadaazjigo yiłtsąągo, ⁴Gádaayiłnii, Nohwíí ałdó' shidahts'aa hentííyú dohkáh, dávik'ehgo nohwich'í' nahishnił ndi at'éé. Áík'ehgo áí ałdó' ákú okai. ⁵Isk'áhnýááyú la'íí taagi bik'ehenkéézyú shi onanádzaago da'ágánánádzaa. ⁶Ashdla'i bik'ehenkéézyú shi onanádzaago ákú la' daazhógo nadaazjigo náyiłtsąą, Hant'é bighą daazhógo nasozjigo o'í'ąą? yiłnii. ⁷Doo hadín na'idziid nohwaidi'aah dahíí bighą, daabiłnii. Nohwíí ałdó' shidahts'aa hentííyú dohkáh, yiłnii. Dávik'ehgo nohwich'í' nahishnił ndi at'éé. ⁸O'í'ąáyú dahts'aa hentíínií bíyééhíí bik'ehgo na'idziidíí gáyiłnii, Shánada'iziidíí bich'í' ádaanniigo bich'í' nada'hinił, da'iké'yú náda'nziidíí ntsé, áída' dantsé náda'nziidíí iké'yú. ⁹Ashdla'i bik'ehenkéézyú shi náda'nziid n'íí ákú hikaigo dała'á ntíigo **penny** bich'í' nahas'nil. ¹⁰Dantsé náda'nziid n'íí ákú hikaigo, néé itisgo nohwich'í' nahi'nił, daanzí lęk'e; da'ágát'éé ndi dała'á ntíigo penny zhą bich'í' nahas'nil. ¹¹Díí bich'í' nahas'nilhíí bighą nnee bidahts'aa golínií yída'iltahgo, ¹²Gádaabiłnii, Dała'ádn łédihikeezhí' nada'iziid n'íí néé bíł dáłt'eego nohwich'í' nahánnil, néé gozdogyú nyeego nada'idziidgo o'í'ąą. ¹³Nant'ánhíí na'iziidíí la' gáyiłnii, Shit'eké, doo hagot'éégo nich'í' natseskees da: penny nich'í' nadihishnił, niłdishniigo, da'áígee nił nzhqo ni' ya'? ¹⁴Nich'í' na'heñilhií nádné'go nádnádáh: díí iké'yú na'nziidíí án ałdó' nich'í' na'hánnilhíí k'ehgo bich'í' na'hishnił. ¹⁵Dashíí shíyééhíí dashíí hásh'tíyú ánash'iiłgo, áí doo shá goz'ąą da néé? Ya' nił nnií néé, nłt'éégo ánsht'eehíí bighą? ¹⁶Áík'ehgo iké'yú daanłi n'íí dantsé doleeł, la'íí dantsé daanłi n'íí iké'yú doleeł: łąągo yiká ádaanniid ndi da'akwíyé habi'do'nil.

¹⁷Jesus wą'yú Jerúsalemyú bitsiłke'yu yił hikaahgo k'ihzhí' yił nikaigo gádaayiłnii, ¹⁸Isąą, Jerúsalemyú dekai; ákú shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíí hik'e begoz'aaníí ye'ik'eda'łchíhi bíłgo baa shi'diltehdá' shidizideego shá ngot'áah doleeł, ¹⁹Áídí' doo Jews daanłi dahíí yaa daashiłteehgo shaa daadloh doo, hashída'iltsaas doo, áídí' tsí'łna'áhi bídaashiłkałgo daashiziłthee doleeł: áídí' taagi jii hileehgo naadishdáh.

²⁰Zébedee bichągháshé báąhíí binne'híí Jesus yaa yił hikaigo yich'í' daahilzhiiz, nahídóshkid nzigo. ²¹Nt'é hánt'íi gá? biłnii, Jesus. Isdzán gábiłnii, Nant'án síniłigo dahnándaago díí shinne'yu nakihíí la' nigan dihe'nazhinéé dahsdaa doleełgo, la'íí ni'eshganzhinéé dahsdaa doleełgo bá ngon'áah. ²²Áída' Jesus gádaabiłnii, Nt'é biká hádaht'iinií doo bídaagonłsi da laą. Idee

be'ishdlaqahí be'ohdlaago bínoldzil née, la'íi baptize be'ashi'dilne'íi bee baptize ánohwi'dilne'go bínoldzil née? Bínldzil, daabiñii. ²³Jesus gánábil'do'niid, Idee be'ishdlaqahí da'anii be'ohdlaq doleel, la'íi baptize áshi'dilne'íi da'anii bee baptize ánohwi'dilne' doleel: áidá' shigan dihe'nazhíneé dagohíi shí'eshganzhíneé sodaa doleelí, doo shíi nohwaa godesh'aah da, áí dahadín shiTaa yágoz'aaníi zhá bágoz'áni at'éé. ²⁴Ik'isyu nakihíi ádaaniihíi Jesus bitsilke'yu gonenanhíi daidezts'aqadá' doo bił daabik'eh da. ²⁵Jesus bitsilke'yu ífa'áyílaago gádaayihñii, Doo Jews daanlii dahíi binadaant'a'íi isná ádaabiłsigo bá nadaant'aah, la'íi bitahyú nnee ízisgo ádaat'eehíi da'áníyú ádaat'íigo ádaabiłsigo bídaagonołsi. ²⁶Áidá' nohwihíi nohwitahyú doo ágágot'ee da doleel: áidá' dahadín nohwitahyú ízisgo ánsht'ee le' nzihíi, án nohwá áł'íi le'; ²⁷Nohwitahyú dahadín nant'án nshłi le' nzihíi, án nohwá na'iziid le': ²⁸Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi nshłi ndi, doo hadín shich'oniihíi bigha niyáá da, áidá' nnee bich'oshniihíi bigha niyáá, shí'ihí'na'íi nnee láni bá nahishniiłhíi bigha niyáá. ²⁹Jérikodí' dahnanáskaigo, Jesus biké' naadezaq.

³⁰Nt'éégo nnee naki biñáá ágodini intín bahyú sikee lék'e, áí Jesus higaalgo ya'ikodaanzigo nádaadilghaazhgo, NohwiNant'a', David biye' íłłni, nohwaa ch'onbáah, daaniigo nádaabokaqah. ³¹Nnee Jesus biké' náseełíi, Godnch'áad, daabiłniid: áidá' da'tiségo nanádaadilghaazhgo, NohwiNant'a', David biye' íłłni, nohwaa ch'onbáah, daaniigo nanádaabokaqah. ³²Jesus ninyáágo bich'í' ánniidgo, Nt'é nohwá áshłe'go ádohñii? biłñii. ³³NohwiNant'a', gohiit'íigo ánánohwidle', daabiłñii. ³⁴Jesus baa daach'osbaadgo biñáá yedaadolñiihgo dagoshch'í' daago'íi nádaasdlíigo biké' dahish'aazh lék'e.

21 ¹Áidí' Jerúsalem k'ad yaa hikáh, Béthphage golzeezhí, áí dził Olives holzéhi si'aagee, áidí' Jesus bitsilke'yu naki oyi'a', ²Gáyiłñiiigo, Tíi, nohwádihyú gotahyú doh'aash, áígee dagoshch'í' túlgayé bizhaazhé biłgo dahst'óogo baa noh'aash: áí k'e'oh'adgo shaa nánohłqos. ³Nnee la' nt'éhéta nohwihñiiyúgo, NohwiNant'a' hát'íigo áhiit'íi, biłdohñiih; áłk'ehgo dagoshch'í' nohwaa gode'aahgo nádołqos. ⁴Díi ánágot'íi híi Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi gáníi n'íi begolnéhgo ánágot'íi, ⁵Sion bizhaazhé bił nadaagoñi', Díi'íi, ízisgo niNant'a' ídaagoch'iyolba'go túlgayé, áí túlgayé bizhaazhéhi, yiká' dahsdaago nich'í' boghéel. ⁶Áłk'ehgo Jesus da'áníyú bitsilke'yu ádaadzaa, ⁷Túlgayé, bizhaazhé biłgo, baa daizłqozgo bidiyágéhi yiká' dahdaiheznildá' Jesus yiká' dainesdaa. ⁸Nnee íáágo bidiyágé intínyú yídaagosteel lék'e; la'ihíi ch'il palm bits'ádaaz'aahíi nadaayihilgeeshgo intínyú yídaagosteel. ⁹Nnee bádih náseełíi, la'íi biké'dí' náseełíi daadilwoshgo gádaanii, Hosánna, David biYe' nłłni: NohweBik'ehñi bizhi' yee higaahíi ba'ihégosini at'éé; da'tisé goz'aqadí' Hosánna. ¹⁰Áidí' Jerúsalemýú n'yáágo áígee daagolínií dawa, hago laq ágodzaa daanzigo, Díi hadín á'tíi? daanii. ¹¹Nnee biké' náseełíi gádaanii, Díi Jesus, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi at'íi, Názareshdí' nagháhi, áí Gálílee bigodesdzogíi biyi'dí'.

¹²Áidí' Bik'ehgo'ihí'nañ daach'okaqah goz'aq yune' Jesus ha'ayáágo, baa nada'ñiihi la'íi nada'íñiihi ch'íinihiyood, la'íi zhaali yiká' íłłkáh

ch'ínádainiíłíí naz'aaníí nanyihesgo', hawúcho baa nadaahniíhíí biká'dah'sdáhá áldó' nanyihesgo', ¹³Gáyiłniigo, Ágáníłgo bek'e'eshchii, Shikihíí k̄ih biyi' da'ch'okaqahíí holzeego hojii doleeł; áídá' nohwihíí daan'iihíí bigowa' ádaagosolaa laq. ¹⁴Bináá ádaagodiníí la'íí doo nadaakai dahíí da'ch'okaqah goz'aagee baa hikai; áígee nádaabiłziih lék'e. ¹⁵Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí hik'e begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi Jesus ızisgo áná'ol'ııłíí daayiłtsaągo, la'íí da'ch'okaqah goz'aagee chagháshé daadilwoshgo, Hosánna, David biYe' nłni, daan'iiigo daayiłtsaągo, dázhó doo bił daagozhó da lék'e. ¹⁶Áík'ehgo gádaabiłni, Ya' díí ádaanihíí dints'ag née? Jesus gábiłni, Ha'oh; ya' díí doo hwahá daahohshiih da née, Chagháshé at's'iséhi la'íí mé' t'ah da'ilbe'i dázhó nt'éeego ihédaanzigo ádaasíłlaa?

¹⁷Áídí' bits'á' dahiyaago k̄ih goznildí' Béthany golzeezhi' nyáá; áígee sidaa lék'e. ¹⁸T'ahbiyú k̄ih goznilyú nádesdzaago, shiná' silji. ¹⁹Ch'il fig intín bahuý o'áago yiłtsaągo yaa nyáá, binest'á' da'ádihdá' bit'aq zhá gólíıgo yigoısiıdgo gáyiłni, Kodí' godezt'ıgo dahazhi' ninest'á' da'ádih doleeł. Áík'ehgo dagoshch'i' ch'il fig náhesga. ²⁰Bitsılke'yu díí daayiłtsaągo bił díyadaagot'eego gádaanii, Hagot'éégo ch'il fig dagoshch'i' náhesga laq! ²¹Jesus gádaabiłni, Da'anii gánohwiłdishni, Nohwi'odla' golııyúgo, doo nohwil nadaagoki dayúgo, doo díí ch'il fig ádzaahíí k'ehgo zhá ádaahne' da, áídá' díí dziłí bich'i' hahdziigo, Yúwehégo dihi'nángo túnteel biyi' onidolné', daadohniiyúgo, nohwá ágáne'. ²²Da'ohkaqahgo dant'éhéta daahohkeedíí, da'ohdlaągo ádaadohniiyúgo, dawa nohwaa hi'né'hi at'éé.

²³Jesus da'ch'okaqah goz'aq yune' i'ayáago, áígee nnee yił ch'ıg'oaahgo, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, nnee yánazini biłgo baa hikaigo gádaabiłni, Hadín bik'ehgo ánánt'ııł? Hadín naa godin'áago ánt'ııh? ²⁴Jesus gádaabiłni, Shíí áldó' dała'ándi nanohwıdshkid, shıł nadaagołni'yúgo, shıí áldó' hadín bik'ehgo ánásht'ııłíí nohwil nagoshni' doleeł. ²⁵John baptize ádaagole'ıí hadí' begoz'áni? Yaaká'dı'go née, dagohíí nnee bits'á'dı'go née? Lił yádaalı'go gádaalı'dı'ni, Yaaká'dı'go daan'niihyúgo, gánohwiłni, Áídá' nt'é bigha doo daahohdlaq da láń? ²⁶Áídá', Nnee bits'á'dı'go, daan'niihyúgo, nnee bédaahildzid; nnee dawa John Bik'ehgo'ihinań binkááyú na'iziidi nliı daanzihíí bigha. ²⁷Áík'ehgo Jesus gádaayiłni, Néé doo bídaagonlıı da. Jesus gánabiłdo'niid, Shıí áldó' hadín bik'ehgo ánásht'ııłíí doo nohwil nagoshni' da.

²⁸Díí hagot'éégo baa natsídaahkees? La' nnee biye'ke naki; dała'á yaa nyáago, Shiye', díí jii shidahts'aa hentııyú na'iziidyú nńáh, yiłni. ²⁹Áń bich'i' hadziigo, Dah, doo akú disháh da, biłni; áídá' bikédı'go biini' lahgo ánayıidlaago akú óyáá lék'e. ³⁰Biye' la'ihíí yaa nanádzaago da'ágányııdo'niid. Áík'ehgo, Akú disháh, niid; áídá' doo akú óyáá da. ³¹Díí nakihíí hadíí bitaa ániıyú ádzaa? Dantséhi, daanii. Jesus gádaabiłni, Da'anii gánohwiłdishni, Tax bich'i' nadaahi'niıłíí la'íí nant'i' nakaihi danohwintsé Bik'ehgo'ihinań bilatı'áhgee daanliiniı itah daaleeh. ³²John nt'éeego

ágot'eehíí yaa yaht'igo nohwitahyú nyáá, ndi doo daahohdlaq da; tax bich'i' nadaahi'niíhíí la'íí nant'i' nakaihíí zhá daabodlaq: nohwíí bídaagonotsi ndi bikédí'go nohwiini' doo lahgo ánadaasohdlaqago daahohdlaq da.

³³Ich'ígót'aahgo nana'gonihíí la' ódaayelts'áq: la' nnee bidák'eh gollííníí dahts'aa k'eidnláago yinaayú na'neznil, dahts'aa hahigees doleełgee yá ogoéed, biká'dí' ídést'iíníí ágólaa, la'íí bá yináadaadéz'íni yá ch'ígohet'áqadá' nízaadyú ni' goz'qayú óyáá: ³⁴Da'nest'aagee ngonyááago bánada'iziidi bidahts'aa bá yináadaadéz'íni yich'i' oyil'a', binest'a' la' bá náyíné'go. ³⁵Áídá' bá ináadaadéz'íni nada'iziidíí yil ndaazdeelgo dała'á nyída'eshtlzh, la'ihíí daizes-híí, la'ihíí tséé bee daayitséed. ³⁶Bánada'iziidíí ntsédá' oyil'a' n'íí bitisgo onayil'a': áí ágánadaayiidlaa. ³⁷Da'ík'é'yú biye' oyil'a', Shiye' daidnłsı doleeł, niigo. ³⁸Áídá' biye' daayiltsaqadá', dahts'aa yináadaadéz'íni gádaaħıd'i'ni, Díí dahts'aa hentííníí bíyéé doleełíí át'éé; yushdé', daazłdee, áík'ehgo bíyéé doleeł n'íí daanoħwíyéé doleeł. ³⁹Áík'ehgo yil ndaazdeelgo dahts'aa hentíídí' ch'ídaist'e'go daizes-híí. ⁴⁰Áík'ehgo dahts'aa hentííníí bíyééhíí nádzáágo bidahts'aa bá yináadaadéz'íni hagosha' ádaile'? ⁴¹Jesus gádaayilni, Bidahts'aa gollííníí nnee doo bik'ehyú ádaat'ii dahíí nailtseedá', bidahts'aa hentííníí bá yináadaadéz'íni la'ihíí yá ch'ínágohet'aah, áí inest'aqago nest'ánhíí baa daach'ihinił doo. ⁴²Jesus gádaabiłni, Díínko Bik'ehgo'ihina' biyati' bek'eeshchiiníí doo hwahá daahohshih da née? Tséé kłh ádaagole'íí yó'odaisne'i n'íí, hagon'áágee dantsé si'aaní silłi: díí nohweBik'ehni bik'ehgo ánágot'ıł, áí daanéel'ıigo nohwil díyadaagot'ee. ⁴³Áí bigha gádaanoħwıdshni, Yaaká'yú dahsdaahn bilałt'áhgee daanoħłıigo nohwaa ch'ígót'i' n'íí nohwaa nágodit'aahgo lahgo hat'i'íí, Bik'ehgo'ihina' yikisk'eh hikaahíí, baa godidot'aał, nohwits'á'. ⁴⁴Dahadín áí tséé yiká' nágo'yúgo, ałts'íségo nihıltoqod: áídá' dahadín áí tséé biká' naltó'yúgo, dí'łégo bik'aa doleeł. ⁴⁵Okaqah ye bik'ehi itisyú nadaandeehíí hik'e **Pharisees** daanlíni ich'ígót'aahgo na'goni'i Jesus yee hadzii n'íí daidezts'aqadá', bíí ádaabiłniigo yıdaagołsıid. ⁴⁶Ha'ádaıł'e' hádaat'ii ndi nnee łani yédaaldzid, Bik'ehgo'ihina' binkááyú na'iziidi nłıı daanzihíí bigha.

22 ¹Jesus ich'ígót'aahgo na'goni'íí yee yil nanágolni'go gáníí, ²Yaaká'yú dahsdaahn bilałt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo at'éé: ízısgo nant'an biye' niinéhı bá da'ıdąago ngon'áq. ³Áík'ehgo binadaal'a'á ni'i'nehyú nohokáh daayılnniid n'íí, yushdé' biłniigo yil'aa: ndi doo ákú híkáh da. ⁴Nadaal'a'á la'i onáyil'a' gánııgo, Daabi'dokeedıí gábilđohni, Hidán dawa łalzaa: shimagashi hik'e bizhaazhé hik'ahıí nasıltséed, dawa qal nt'éégo alzaa: yushdé' ni'i'nehyú nohkáh. ⁵Áídá' áí doo ákú ádaat'ee da, dabıı hádaat'ııyú oheskai, la' bidák'ehyú óyáá, la'ihıí baa na'hiniıhyú óyáá: ⁶La'ihıí nant'an binadaal'a'á yil ndaazdeelgo yiniidaagodezlaadı' nadaistseed. ⁷Nant'ánhıí díí ya'ikonziıd' hashkee: áík'ehgo bisiláadahıí daił'aago nnee ádaat'ııd n'íí nadaistseed, la'ıí bikłh nagoznilıı daidnłd. ⁸Áídá' nant'an binadaal'a'á gáyılni, Ni'i'neho da'ıdąahıı łalzaa ndi daabi'dokeedıí doo yik'e shıjeed da. ⁹Áí bigha da'ditinyú dohkáh,

³⁴Jesus Sádducees daanlíni doo nt'é ndaado'nii dago áyílaago Phárisees ya'ikodaanzigo, íla'adzaa. ³⁵Áí la' begoz'aaníí nlt'éégo yígólsini Jesus yich'í' hadziigo nabíntaahgo nabídiłkid, ³⁶İłch'ígó'aahíí, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí hadíí itisgo at'éé? niigo. ³⁷Jesus gábiłnii, Bik'ehgo'ihí'nań neBik'ehń nijíí dawa bee nił nzhqo le'. niyi'siziiníí dawa bee, la'íí ninatsekeesíí dawa bee nił nzhqo le'. ³⁸Áí Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí dantséhi la'íí itisgohi at'éé. ³⁹Nakigeehíí áldó' ágánánát'éé, Nit'ahdí' góllíiníí nił nzhqo le', dání ídił njóqóhíí k'ehgo. ⁴⁰Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí la'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí k'eda' eshchiiníí dawa díí nakihíí bits'á'dí'hi at'éé.

⁴¹Phárisees daanlíni t'ah íla'at'éégee, Jesus nabídaadilkid, ⁴²Gáníigo, Christ-híí hagot'éégo baa natsídaahkees? Hadín biye' nlii? David biye' nlii, daabiłnii. ⁴³Jesus gánádi'nii, Hagot'éégoshá' David Holy Spirit yábiyiłti'go, SheBik'ehń, biłnii, gáníigo, ⁴⁴Bik'ehgo'ihí'nań sheBik'ehń gáyilniiid, Shigan dihe'nazhińéégo síndaa, ni'ina' benik'eh siligo nikelłt'ááhyú ninínilzhi'. ⁴⁵David, SheBik'ehń, biłniigo bozhííyúgo, hagot'éégoshá' biye' nlii áídá'? ⁴⁶Jesus nnee doo la' bich'í' hanadzíih da lək'e, áí bijíid' godezt'í'go nnee daaste'go, doo hadín nabínánłkid da.

23 ¹Jesus nnee íla'at'ééhíí hik'e bitsilke'yu yich'í' hadzií, ²Gáníigo, Begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanlíni Moses nnee yá sizíi n'íí k'ehgo nnee yá nazíi: ³Áí bighá da'ádaanołwiłniiyú ádaanoht'eego ádaaht'íi; ndi doo ádaat'íihíí k'ehgo ádaaht'íi da: áí ádaaniiyú doo ádaat'íi da ndi ádaanii. ⁴Áí nneehíí nnee biwosyú ndaazgo dázhó nyeego dahda'ogheelgo ádaayiłs; áídá' da'ayáhá ndi doo ich'odaanii da. ⁵Nlt'éégo ánádaat'íihíí dawa nnee dá bo'íi hádaat'íihíí bighá ánádaat'íihí: Bik'ehgo'ihí'nań biyati' la' bídaadest'qóhíí nteelgo ádaile', bí'íí bidá'yú áldó' nteelgo na'izlaago ádaayiłs. ⁶Da'idaagee nnee ízigo ádaat'eehíí dahnádinbihyú itah dahnaháztaago zhá bił daanzhgo, la'íí Jews ha'ánálséh nagozníl yune' nnee yánazíni dahnádinbihyú itah dahnaháztaago áldó' bił daanzhgo, ⁷Na'hiniih nadaagoz'áayú bich'í' ádaach'iniigo, la'íí, İłch'ígó'aahíí, İłch'ígó'aahíí, daabiłniigo zhá bił daanzhgo, ⁸Áídá' nohwihíí doo hadín, İłch'ígó'aahíí, nohwilnii da le': dała'á nohwil ch'ígó'aahíí nlii, Christ zhá; la'íí nohwihíí daanołwigha ilk'isyú daanołhíi. ⁹Ni'gosdzán biká' nnee doo la', ShiTaa, biłdohnii da le': dała'á, yaaká'yú dahsdaahn zhá, nohwitaa at'éé. ¹⁰Doo hadín, ShiNant'a', nohwilnii da le': dała'á nohwitaa' nlii, Christ zhá. ¹¹Hadín nohwitahyú ízigo at'ééhíí, nohwá na'iziidi le'. ¹²Hadín itisgo ídestiiníí idaagoch'olba'go ádolnii; áídá' hadín idaagoch'olba'íí itisgo at'éégo ádolnii.

¹³Begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanołhíni, daanołshqo ádaadoł'ini, nohwá góyéé dolee! Yaaká'yú dahsdaahn bilatł'áhgee goz'áni nnee bits'á' daanáda'ohłtí: nohwíí doo itah daahleeh dadá, nnee itah daaleeh doleeł n'íí t'áazhi' ádaanołs. ¹⁴Begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanołhíni,

daanohshoq ádaadoł'ini, nohwá góyéé dolee! Isdzané itsaa daanlíni bigowa bits'á' nádaahohniil, la'íi daazhógo ádaadohniigo nzaad gont'igo da'ohkaqah: ái bigha nohwíi itisgo nohwiniigonlt'éégo nohwá ndaagodot'aał. ¹⁵Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaadoł'ini, nohwá góyéé dolee! Tú biká' la'íi ni' biká' dahot'éhé nadaanohtaah, dała'á ndi nohwíhiigháhíi bigha; nohwíhiyaayúgo nakidn nohwitisyú tenágołchhoqđgo ch'iidn biko' dilt'íi yuyaa bágoz'ąą. ¹⁶Nohwináá ádaagodih ndi la' bádih nadaahkaihií, nohwá góyéé dolee! Dahadín da'ch'okaqah goz'aaníi biláhyú bit'a dahnádidiłniihdá, ái doo nt'é da, daadohni: ndi hadín óodo da'ch'okaqah goz'ąą yune'hi biláhyú bit'a dahnádidiłniihíi, án zhá da'ánífyú át'éé le', daadohni! ¹⁷Nohwíi doo daagonohsąą da, nohwináá ádaagodini: hadíi itisgo at'éé, óodohíi née, née da'ch'okaqah goz'aaníi bits'á'dí' óodo dilzihgo alzaahíi née? ¹⁸La'íi, Dahadín be'okaqahíi biká' dahnási'níhi goz'aaníi biláhyú bit'a dahnádidiłniihdá, ái doo nt'é da, daadohni; ndi hadín Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'níihíi ái yiká' dahsiné'íi biláhyú bit'a dahnádidiłniihíi, án zhá da'ánífyú át'éé le', daadohni. ¹⁹Nohwíi doo daagonohsąą da, nohwináá ádaagodini: hadíi itisgo at'éé, Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'né'ihíi née, née yiká' dahsiné'íi Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'né'ihíi dilzihgo áile'ihíi née? ²⁰Áłk'ehgo dahadín Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'né'i yiká' dahsiné'íi biláhyú bit'a dahnádidiłniihíi, ái hik'e biká' dah sihi'níihíi dawa ałdó' biláhyú bit'a dahnádidiłniih. ²¹La'íi dahadín da'ch'okaqah goz'aaníi biláhyú bit'a dahnádidiłniihíi, ái hik'e ákóne' golíimíi ałdó' biláhyú bit'a dahnádidiłniih. ²²La'íi dahadín yaaká'yú biláhyú bit'a dahnádidiłniihíi, Bik'ehgo'ihí'nań dahsdaagee goz'aaníi hik'e áígee dah sdaahíi ałdó' biláhyú bit'a dahnádidiłniih. ²³Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaadoł'ini, nohwá góyéé dolee! T'oh mint, ánise, hik'e cúmmín daaholzéhi dá goneznanyú ilk'é'nilgo, dała'á Bik'ehgo'ihí'nań baa nádaahné', áídá' Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníi itisgo at'ééhíi doo bee ádaanoht'ee da, dá bik'ehyú ánách'ot'ıjhií, koł goch'oba'ıi, la'ıi ko'odla' golíimíi: díi bee ádaanoht'ee le'at'éhi, la'ıhıi doo baa daayołnah dago. ²⁴Nohwináá ádaagodih ndi la' bádih nadaahkaihií, dı' áłts'ıséhi bitádaadołkaakdá' hıi bighán ha'ı'áhi odaahołneeh. ²⁵Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaadoł'ini, nohwá góyéé dolee! Idee hik'e its'aa biká'yú zhá tádaahgisdá', aadaach'ihí'niihíi la'ıi doo ádaagoch'idzaa dahıi zhá biyi' yune' begoz'ąą. ²⁶Phárisee níłni, nináá ágodini, idee hik'e its'aahıi biyi' yune' ntsé tángis, áłk'ehgo biká'dí' ałdó' nlt'éé dolee! ²⁷Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaadoł'ini, nohwá góyéé dolee! Nnee te'shijeedıi biká'gee alzaahıi hıgaigo ánálzaahıi k'ehgo ádaanoht'ee, áídá' áı biyi' yune'hıi nnee daztsáni bits'in zhá siñil, ncho'ıi zhá dawa begoz'ąą. ²⁸Nohwıi ałdó' nohwıká'dı'go zhá nnee binááł nlt'éégo ádaanoht'ee, áídá' nohwiyi' yune' nzhoo ách'idil'iinií hik'e ncho'hıi bee hagolk'ıi. ²⁹Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi hik'e Phárisees daanohlíni, daanohshoq ádaadoł'ini, nohwá góyéé dolee! Bik'ehgo'ihí'nań binkáayú nada'iziidi n'ıi te'shijeedıi biká'gee dant'éhéta bee bınádaach'ilniihıi ádaagołe', la'ıi nnee dá bik'ehyú ádaat'ee n'ıi te'shijeedıi biká'gee alzaahıi dénzhońego ánádaahdle'hıi bigha, ³⁰Gádaadohniigo, Nohwitaa n'ıi t'ah

daahinaadá daagondliiyúgo, Bik'ehgo'ihinaán binkááyú nada'iziidi n'íi naatseedgee doo itah daandlii da doleeł ni'. ³¹Ádaadohniigo, Bik'ehgo'ihinaán binkááyú nada'iziidi ndaistseed n'íi bichagháshé daanohłiigo dánohwíí ádaa nadaagolni'. ³²Nohwitaa n'íi nch'ogo ádaat'ii n'íi aąłzhi' beda'ohle'. ³³Tł'iish k'ehgo daanohłini, ch'osh bik'asda' golínií k'ehgo hałinołt'iiłií, ch'iidn biko' dilti' yuyaa nohwá goz'aaníi hagog'éegoshá' bitis hakháh?

³⁴Ái bighá Bik'ehgo'ihinaán binkááyú nada'iziidi, nnee daagoyáni, hik'e begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchíhi nohwich'i' daadeł'a': ái ła' nadaatseed doleeł, ła'íi tsj'ılna'áhi bídaahołkał doleeł; ła'ihíi ıla'ánadaaht'iiıgee habída'ottsaas doleeł, ła'íi daabi'odłá'híi bighá yóiyahgo biní'da'dołnił doleeł, kįh goznildí' łahyúgo kįh goznılzhi': ³⁵Ái bighá ni'gosdzán biká' nnee dávik'ehyú ádaat'eehíi nadaaztseedíi dawa bidıl nohwik'izhi' didot'aał, dávik'ehyú át'éhi, Abel holzéhi, zesdįidí' Barakías biye', Zakarías holzéhi, zesdįizhi', Zakaríasí kįh biyi' da'ch'okaąhíi hik'e be'okaąhíi biká' dahnási'niłií goz'aaníi bigizhgee daazesołhii n'íi. ³⁶Da'aniigo gánohwıłdishnii, Díi dawa díi daałinołt'iiłií bik'izhi' didot'aał.

³⁷Jerúsalem, Jerúsalem nłni, Bik'ehgo'ihinaán binkááyú nada'iziidi natsińłtseedíi, ła'íi nich'i' daahil'aadíi tsée bee nbida'tsińłne'íi, tazhik'áne bi'aadíi bit'ats'in bit'ááh yuıe' bizhaazhé onáyiniłií k'ehgo nichagháshé doo ałch'idn łináhishniıł hasht'ii ndi doo hádaaht'ii da ni'! ³⁸Nikįhíi yó'agodot'ąą. ³⁹Gádaanohwıłdishnii, Bik'ehgo'ihinaán bizhi' yee higaalíi ba'ihégoşini at'éé, daadohniihíi bijii zhá nadaashołtséh.

24 ¹Jesus da'ch'okaąh goz'ąadı' ch'inyáadá', bitsiłke'yu baa hikai, gádaabiłniigo, Díi da'ch'okaąh goz'ąagee kįh nagoznılíi níńł'ii. ²Jesus gádaabiłnii, Díi dawa daah'ii née? Da'aniigo gánohwıłdishnii, díi tsée iłká' dahnagoznılíi doo ła' iłká' dahnast'ąą da doleeł, dawa nanehiłkaad doleeł.

³Áidí' Jesus dził Olives holzéhi biká'yú dahsdaago bitsiłke'yu dasahndiyú baa hikaigo gádaabiłnii, Nohwıł nagolni' da'os'ah ágonoéhi? Nádnádáhíi hik'e nnágodáhi biłgo hant'é bee bigózi doleeł? ⁴Jesus gánadaabiłdi'nii, Ídaa daagonohdzaą, nnee ła' ch'a'onohołt'e' hela'. ⁵Nnee łąągo shizhi' yee daahikáh doleeł, Shíi Christ nshłii, daaniigo; ái nnee łąągo ch'a'odaayıłkaad doleeł. ⁶Nagonłkaadíi ba'ikodaanohsj, ła'íi nagonłkaadíi baa ch'iniı daadohts'ag doleeł: áidá' doo nohwııi natsídaahılto' da le': díi dawa begolne'hi at'éé, ndihíi t'ah doo hwahá nnágodáh da. ⁷Nnee ıłtah at'éégo hadaazt'ııi ıłch'i' nanágonłkaad doleeł, ła'íi nnee dałá'á binant'a' daagolínihiı áldó' ıłch'i' nanágonłkaad doleeł: da'adzaayú shina' góyéehíi benagowaa doo, nadaagont'ogıı ıłtah at'éehíi benadaagowaa doleeł, ła'íi ni' nagohi'naa doleeł. ⁸Ái koniidaagont'éeehíi begodigháh doleeł. ⁹Áıgee nohwiní'daach'idiłni'go odaanohwiniyood doleeł ła'íi nadaanohwıłtseed doleeł: ła'íi shizhi' daanohwich'ozhíiıhiı bighá nnee ıłtah at'éégo hadaazt'ııi dawa bił daanohcho' doleeł. ¹⁰Áıgee nnee łąągo t'ąązhi' ánada'ne' doo, łaa nadaagolni' doo, ła'íi iłk'edaadi'niıh doo. ¹¹Bik'ehgo'ihinaán binkááyú

nada'iziidi ádaadil'ini hahikáh doleel, álk'ehgo nnee lą́ągo ch'a'odaayilkaad doleel. ¹²Doo bik'ehyú ágot'ee dahíí dážhó lą́ągo begoz'aahíí bighą nnee lą́ągo bił'jóóníí édiłłgo nádaanihik'as doleel. ¹³Áidá' dahadín dąngont'i'zhí' dahildóhíí hasdábi'dolteel. ¹⁴Yaaká'yú dahsdaahń bilatt'áhgeeg begoz'aanii ntt'éégo baa na'goni'íí ni' dągoz'aą nt'éégo be'ánągoldoh doleel, nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí dawa yidiits'łh doleehíí bighą; áí bikédí'go nnągodáh doleel. ¹⁵Álk'ehgo gołchqohgo o'ń'ihíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, Daniel holzéhi, yaa yałti' n'íí, godiyłhgo goz'aągeeg sizįigo daah'įidá, (dahadín áí yózhíhíí bił'ígózi'le,) ¹⁶Hadíí Judéa golzeeyú daagolínií, dził naz'aanii yich'i' okeeh doo: ¹⁷Dahadín kįh biká'yú dahsdaahíí nt'éhéta náidiine'go gódah ch'ínádáh hela: ¹⁸Ła'íí dahadín k'edolzaahíí yi'yi' na'iziidí' t'aązhí' bidyáge yaa nánódáh hela'. ¹⁹Áígeeg goldohíí daaltsaaníí ł'a'íí isdzáné mé' daabiłbe'íí bá góyéé doleel! ²⁰Haihíí biyi' ł'a'íí godilziníí bijįį ágónéh hela', daadohniigo da'ohkąąh. ²¹Áígeeg dantsé godeyaadí' godezt'i'go díí jįįzhí' goyéégo nagowaahíí áí ga'at'éhi doo hwahá be'ągone' da, áí doo be'ągánągo'neh át'éé da. ²²Áígeeg goldohíí doo dé'igodégo ánálzaa dayúgo, nnee doo ł'a' hasdąwáh át'éé da: áidá' nnee bitahasdlaahíí bighą áígeeg goldohíí dé'igodégo ánádolníł. ²³Áígeeg nnee ł'a', Daadeh'įł, Christ kú naghaa, dagohíí, nlahyú naghaa, nohwil'niiyúgo, doo daahohłłą da. ²⁴Christ ádaadil'inií, ł'a'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi ádaadil'inií hahikáh doleel, áí godiyłhgo be'ígóziníí ch'į'nah ádaile' ł'a'íí izisgo ánda'ol'įłh doleel; yıdaanel'aayúgo áí bee nnee bitahasdlaahíí ndi ch'a'odaiłkaad doleel. ²⁵Ídaayesołts'aą, ilk'idá' dabintsé baa nohwil' nagosisni'. ²⁶Christ da'igolįyú naghaa, daanohwil'ch'niiyúgo; ákú dohkáh hela': nagont'i' goz'aą yune' sidaa, daanohwil'ch'niiyúgo; áí doo daahohłłą da. ²⁷Ya'ái hanadáhdí' ya'ái onadáhzhí' hada'didla'íí k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nádishdaał. ²⁸Dahayú its'í siné'yú ch'ishoogi ł'a'at'éé doleel. ²⁹Goyéégo nagoyaahíí bikédí'go ya'ái diłhił doleel, t'égona'áhií doo bee got'įį da doleel, ts'įłsqósé yáadı' nanihidéh doleel, ł'a'íí yáązhí'go inawodíí nagohi'naa doo: ³⁰Áígeeg shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, yaaká'yú beshígóziníí ch'į'nah hileeh; álk'ehgo ni'gosdzán biká' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí doo bił daagozhóq dago daachag doleel, shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, yaak'os biyi'dí' shinawodíí bee ł'a'íí dážhó shits'ą'idindłáádgo nąshdaałgo daashidołtseel. ³¹Áidí' shinadaal'a'á yaakádí' ohish'aa doleel, bésh dilwoshé ádaaniigo bitahelááhíí díįdí', ni'gosdzán nel'aadı' yáá nel'aązhí' ł'a'ádaile'. ³²Ch'il fig holzéhi bits'ą'dí' nohwil' ch'ígót'aah; bits'ádaaz'aahíí dit'ódé daaleehdí' bit'aą daagoleehyúgo, k'ad shíí nągodleehgo bídaagonołsi. ³³Da'áık'ehgo áí be'ádaagone'íí goldohgo daah'įidá, k'ad nąshdaałzhí' athánégo godziihgo bídaagonołsi doleel. ³⁴Da'aniigo gádaanohwil'dishnií, Díí daalınołt'įłhíí doo nohwee ch'įgonáh da, díí ádaanohwil'deniidíí dawa begolzaago zhą. ³⁵Yáá hik'e ni'gosdzán biłgo bech'įgonáh doleel, áidá' shiyati'íí doo bech'įgowáh da doleel. ³⁶Hadíí bijįį shįhíí, dagohíí da'kwíí bik'ehenkééeggo shįhíí ágone'íí nnee doo ł'a' yígółsi da, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolínií ndi doo yıdaagołsi da, shiTaa zhą yígółsi. ³⁷Noe t'ah gollíídá' ágot'ee n'íí k'ehgo shíí,

nnee k'ehgo Niyááhíí, nánshdáhíí bijíí áldó' ágágot'ee doleel. ³⁸Tú'idezjoolíí dabíntsego ágot'ee lèk'ehíí k'ehgo ágot'ee doleel, da'ch'iyaa ni', da'ch'idlaa ni', nnádaach'íkse' ni', la'íí laa daagoch'ihíniilgo nnádaaze' ni', Noe tsina'eelíí yiyi' oyaahíí bijíizhí', ³⁹Tú'idezjoolíí doo yídaagołs'íego tú idezjoolgo dawa bíł ogo'éel; shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nánshdáhgo áldó' ágágot'ee doleel. ⁴⁰Áí bijíí nnee naki k'edolzaayú na'aashyúgo, dała'á nádilteehdá' la'íí da'akú sizíí doo. ⁴¹Isdzáné naki da'ik'aayúgo, dała'á nádilteehdá' la'íí da'akú sidaa doo.

⁴²Áí bigha biká nádaadeht'íih; da'kwíí bik'ehenkéézo shíí, nohweBik'ehńhíí, nánshdáhíí doo bídaagonołsı da. ⁴³Díí bídaagonołsı, nnee bigowa golííníí da'os'ah in'íihíí hígháhgo yígółsıyúgo, yiká déz'íí doleel ni', áík'ehgo bigowa doo ch'ínódzııs át'éé da. ⁴⁴Nohwíí áldó' dahkodá' ilch'í'daanoht'ee: shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dahagee nánshdáh, doo ndaashołıí dagee. ⁴⁵Áídá' hadín na'iziidi begondlıihíí góyáni, binant'a' bigowałhíí yebik'ehgo nbiłtıí n'íí, dahagee idán nana'nífhgee idán nayíniih. ⁴⁶Na'iziidíí binant'a' ábiłniıyú át'íígo, binant'a' nadzááyúgo, án biyaa gozhóq doleel. ⁴⁷Da'aniigo gádaanołwıdışnıı, Nant'an nt'é bíyééhíí dawa yebik'ehgo na'iziidíí nbiłtéeh doo. ⁴⁸Áídá' áí na'iziidi ncho'ihíí, Shinant'a' doo hwah nadáh da, ídılıdı'niıyúgo; ⁴⁹Isdzáné hik'e nnee la' nada'iziidíí nadainkaad nkegonyaago bíł nágodızıyısı bíłgo da'iyaa hik'e da'idlaayúgo; ⁵⁰Áí na'iziidi binant'a' doo yiká déz'íí dagee, doo nyołıí dagee nadáhgo, ⁵¹Nbiłılgeesh, áídı' hadíí daanzhoq ádaagodıl'ınıhíí bich'ı'zhıneégo nilteeh: áígee daach'ichag la'íí kowoo hídaach'ıdıłk'ash doo.

25 ¹Yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo at'éé: ch'ekíí gonenan ko' nałbaałıí dahdaayo'aalgo nnee niınehíí bich'ı'yú deskai. ²Ashdla'ihíí daagoyáq, áídá' ashdla'ihíí doo daagoyáq da. ³Doo daagoyáq dahıí ko' nałbaałıí dahdaayo'aal ndi túko'ıí ik'e'an doo la' dahdaıdnziid da. ⁴Áídá' daagoyáanıí túko'ıí tús biyi' sızıidgo ik'e'an dahdaıdn'aa lèk'e, ko' nałbaałıí bíłgo. ⁵Nnee niınehíí t'ah doo hwahá hígháh dadá, ch'ekıí bíł daanzıigo da'ılhaazh. ⁶T'é'ıs'ahyú la' nádıdilghaazh gánıigo, Daadeh'ıı, nnee niınehíí kodı' higaal; bich'ı' dohkáh. ⁷Áík'ehgo ch'ekıíhıí nádiikaigo bıko' nałbaałıí ilch'ı'daızlaa. ⁸Áídá' doo daagoyáq dahıí daagoyáanıí gádaayılıniı, Túko'ııla' nohwaa daanołsiid; nohwıko' nohwıts'á' daanestsız. ⁹Daagoyáanıí gádaabılıniı, Dah; ágádaasıidzaayúgo, doo hwoi da hıleeh: áídá' hayú nahıniıh goz'ayú dohkáhgo la' nadaahołıniı. ¹⁰Nada'ılıniıhyú okaidá' nnee niınehíí ńyáá; áík'ehgo ilk'idá' nht'éégo ádaadeszaago naháztaanıí ni'ı'nehı yune' okai: áídı' da'det'aa. ¹¹Bikédıgo la' ch'ekıí n'ıí nákaigo gádaanıı, Nohwinant'a', Nohwinant'a', nohwá ch'ı'ıntıih. ¹²Áídá' nnee niınehíí gádaabılıniı, Da'aniigo gánohwıdışnıı, Doo nohwıdaagonsı da. ¹³Áík'ehgo bıká ndaadeht'íih; hadıí bijíí shıhıí, da'kwıí bik'ehenkéézo shıhıí shıí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nánshdáhíí doo bídaagonołsı da.

¹⁴Yaaká'yú dahsdaahn bílałt'áhgee begoz'aaníí díí k'ehgo at'éé: nnee ńzaadyú deyaago bánada'iziidıí yushdé' nnohkáh yılıniigo, bíyééhıí

yináadaadz'ijigo yaidin'áá lèk'e. ¹⁵Ła' bestso **talent** holzéhi ashdla'i yaidin'áá, ła'íi naki yaidin'áá, ła'íi dała'a yaidin'áá; dawa daant'ijige dá yídaanel'áagee yaidin'áágo; áidí' nant'ánhíi dagoshch'i' dahnyaa. ¹⁶Nnee talents ashdla'i baadet'aaníi hant'é nayihesnihií baa nanáhazniigo ashdla'i bá ígoya. ¹⁷Ła'íi talents naki baadet'aaníi ałdó' naki bá ígoya. ¹⁸Áidá' talent dała'a baadet'aaníi łeyi' ogogeed yuyaa binant'a' bibestsohíi náyides'jid. ¹⁹Áidí' nízaad godeyaago binant'a'íi nádzáago yił daayołtag. ²⁰Áík'ehgo talents ashdla'i baadet'aaníi talents ashdla'i bá'ígoyahíi ałdó' ákú yinné' gániiigo, Shinant'a', talents ashdla'i shá nnił n'íi talents ashdla'i shá ígoya. ²¹Binant'a' gábiłnii, Negondliigo shána'izíidi, nłt'éégo ándzaa łaą: da'ayáháhi ndi nłt'éégo shá ánlaahíi bighą łáni benik'ehgo ánishłe': shíi ninant'a' baa shł gozhóóníi ni ałdó' baa nił gozhóq le'. ²²Talents naki baadet'aaníi ałdó' kú nyáá gániiigo, Shinant'a', talents naki shá nłaa n'íi talents naki shá ígoya. ²³Binant'a' gábiłnii, Negondliigo shána'izíidi, nłt'éégo ándzaa łaą: da'ayáháhi ndi nłt'éégo shá ánlaahíi bighą łáni benik'ehgo ánishłe': shíi ninant'a' baa shł gozhóóníi ni ałdó' baa nił gozhóq le'. ²⁴Áidí' talent dała'a baadet'aaníi kú nyáá gániiigo, Shinant'a', nnee doo bee gónedzaą dahi nłłigo nígonsi, doo k'edínlaa dayú ná'igéesh, doo ishínłch'ii dayú łená'íłá: ²⁵Nésdzidgo, nitalent-híi łeyi' yuyaa nádél'í ni'; koh, níyée naa nániné'. ²⁶Binant'a' gábiłnii, Nchq'go shána'izíidi, bił goyé'i nłłi, doo k'e'diláa dayú ná'ishgeesh, doo ishłłch'ii dayú łená'ishłá bígonłsı: ²⁷Ái bighą bestso ilkáh ch'ídaihiñiłłi shizhaali banné' le'at'éhi, áík'ehgo nánsdzaago bínágodáhíi bił shaa nánné' doleeł ni'. ²⁸Áík'ehgo talent-híi bits'ą nádo'né'go nnee gonenan talents bíyééhíi baa no'né'. ²⁹Dahadín dant'éhéta bíyéé gólínií bitisgo baa nádo'né', áík'ehgo łaągo bíyéé doleeł: áidá' dahadín bíyéé da'ayáháhi, bíyéé gólíi n'íi ndi bits'ą nádido'né'hi at'éé. ³⁰Na'iziidi doo bik'ehyú át'éé dahíi chagołheetłzi' ch'ídaanołt'e': ákú daach'ichag ła'íi kowoo łdaach'idiłk'ash doo.

³¹Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, shits'ą'idindláadii bee dahnádisdzaago yaaká'd'igo nadaal'a'a dilzini bił nánskháh, biká'dahsdáhá biká'd' shits'ą'idindládi biká' dahsidáago nansht'aa doo: ³²Shinadzahgee nnee iltah at'éégo hadaazt'íi dawa ła'alnéhgo ilts'ą' hishnił, dibelłi nanyoodi bidibelłi hik'e gantł'izi bits'ą'yihiniłłi k'ehgo. ³³Dibelłi shigan dihe'nazhinéégo nnihiłnił, áidá' gantł'izi she'eshganzhinéégo. ³⁴Áidí' shíi, Ízigo Nansht'aahíi, shigan dihe'nazhinéégo hii gádaaldishnii, Yushdé, shiTaa gozhóóníi nohwá ádaizlaahíi, ni'gosdzań nnił'ąqdá' bee nadaanoht'aa doleełgo nohwá ilch'į'golzaahíi bee nadaanoht'aa le': ³⁵Shiná' nshłijigo shá da'desoné' ni': dibá' nshłijigo tú shaa daasoziid ni': doo kígonsı dayú hishaalgo nádaashidołtji ni': ³⁶Shidiyáge ádiłgo diyáge shá ádaagosolaa ni': dinshniłhgo shaa nanádaanohtaah ni': ha'ásitłijigo shaa nahkáh ni'. ³⁷Áík'ehgo dábił'ehyú ádaat'eehíi gádaashiłnił, NohweBik'ehń, dadá' shiná' nłłigo daaniit'ijigo ná da'de'né' lán? Ła'íi dibá' nłłigo tú nadaasiidziid lán? ³⁸Dadá' doo kígonsı dayú hínáalgo nádaanideltji lán? Ła'íi nidiyáge ádiłgo naa daasi'nił lán? ³⁹Ła'íi dadá' dinniiłgo dagohíi ha'ásitłijigo daaniit'ijigo naa nkai lán? ⁴⁰Shíi,

Ízigo Nansht'aahíí, bich'í' hasdziihgo gádaaldishñiih, Da'anii gánohwiłdishñii, Shik'isyú doo ízigo at'éé dahi ndi ágádaasolaayúgo, shíí addó' ágádaashisolaahi at'éé. ⁴¹Áídf' she'eshganzhinéehíí aldó' díí k'ehgo bich'í' hasdziih, Nohwíí, da'ííli daahłeehgo nohwá ndaagost'ąąhíí shits'ą'zhí' daadohkáh, kọ' dahazhí' diltł' yuné', ch'iidn nant'án hik'e binadaal'a'á bılgo bá ilch'í'golzaayú. ⁴²Shiná' nshłııgo doo shá da'desoné' da ni': dibá' nshłııgo tú doo shaa daasoziid da ni': ⁴³Doo kígonsı dayú hishaalgo doo nádaashidołtłı da ni': shidiyáge áđihgo diyáge doo shá ádaagosolaa da ni': dinshñiihgo la'íí ha'ásıtııgo doo shaa noyaa da ni'. ⁴⁴Áík'ehgo gádaashilñiih, NohwiNant'a, dadá' shiná' nłııgo, dagohíí dibá' nłııgo, dagohíí doo kígonsı dayú hínáalgo, dagohíí nidiyáge áđihgo, dagohíí dinñiihgo, dagohíí ha'ásıtııgo daaniit'ııgo doo nich'odaasii'ni' da lán? ⁴⁵Áík'ehgo gádaaldishñiih, Da'anii gánohwiłdishñii, Díí doo ízigo at'éé dahi ndi doo ágádaasolaa dayúgo, shíí addó' doo ágádaashisolaahi at'éé da. ⁴⁶Dííhíí dahazhí' biniigodilne' doleeł, áídá' dábik'ehyú ádaat'eehíí dahazhí' daahııaa doleeł, yaak'á'yú.

26 ¹Áík'ehgo Jesus díí ąął yaa nagosni'dá' bitsilke'yu gádaayılñii, ²Nakiskąą hik'e bitis-hagowáh n'íí bee bíná' godinııhgo da'idaą doleełíí bídaagonolsı, áıgee shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shik'edaanñiihíí bilák'e shı'dolteełgo tsı'ılna'áhi bishi'dilkał. ³Áídf' okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíí, begoz'aaníí ye'ik'eda'ilch'íhi, la'íí nnee yánazini okąąh yebik'ehi da'itiséyú sitini, **Cáıaphas** holzéhi, bigowągee ıla'adzaago, ⁴Hagot'éégo dánant'ııeego Jesus daayıltsoodgo daayizılheego yee ndaagoshchii. ⁵Áídá', Doo da'idaąhíí bijıı daahiiltsood da, daanii, ágádaasiidzaayúgo nnee dánko bádaagochııhgo godnch'aad doleełi at'éehíí bighą, daanii.

⁶Béthanyú Simon, łóód doo ínádıh dahi, léprosy holzéhi, yaa naghaa n'íí bigową yuné' Jesus sidaadá', ⁷Iyąągo sidaago isdzán la' ch'il bik'ah lán ıłni tús alabáster be'alzaahi besi'áni ha'áyı'ąągo Jesus baa nyáá, áı ik'ahíí Jesus bitsits'in yıká' yaa yiziid. ⁸Jesus bitsilke'yu díí daayıltsąągo doo bıl dábik'eh dago gádaanii, Nt'é bighą ik'ahíí da'ıłıí yishchii? ⁹Áı ik'ahíí łąągo ıłııgo nahııiihgo, zhaalihií tédaat'iyéhií baa hi'né' le'at'éhi. ¹⁰Ádaanııhií Jesus yıgołsııdgo gábiłñii, Nt'é bighą isdzánhií nadaanołt'og? Nłt'éégo áshııılaa. ¹¹Tédaat'iyéhií dabik'ehn nohwitahyú nadaakai; áídá' shihíí doo dahazhí' nohwitahyú nashaa da doleeł. ¹²Doo hwahá łeeh shı'dilteeh dadá' ik'ahíí shits'ı yıká' yaa yiziid. ¹³Da'anii gánohwiłdishñii, Ni'gosdzán dągoz'ąą nt'éégo dahayú yati' baa gozhóni baa na'goni'gee, díí isdzán adzaahíí baa na'goni' doleeł, bee bíná'godinııhgo.

¹⁴Áídf' Judas Iscáriot, nakits'ádahíí itah nłni, okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi yaa nyáágo, ¹⁵Jesus hayúhií nohwıł ch'ınsh'aahdá', hant'é shaa daanohe' daayılñii. Zhaali łıgaiı tádin naa do'né', daabiłñii.

¹⁶Áídf' godezt'ıgo hagot'éégo ch'ııdish'aal nzıgo yıká' hėsdaa nkegonyaa.

¹⁷Bán benilzoolıı da'adıhgo bán alzaahi daadaanıı dantséhií bijıı Jesus bitsilke'yu baa hikaigo gádaabiłñii, Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godinııhgo da'idaanıı hayú ná ilch'ııdaagohııde'? ¹⁸Jesus gádaabiłñii, Kıh goznilyú dohkáh,

áígee nnee la' gádaabiłdohñiih, łch'ígó'aahíí gáníí, łłk'ida' shaa gonyáá; nigowa yune' bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godinłhgo shitsilke'yu bił da'ishaq doleeł.

19 Áík'ehgo Jesus ádaabiłñii n'íí k'ehgo bitsilke'yu ádaát'íid; áígee bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godinłhgo da'idaanił łch'í'daizlaa. 20 Áídí' o'í'ááyú nakts'adahíí da'iyáago yił dahdinezbił. 21 Da'iyáago Jesus gáníí, Da'aniigo gánohwildishñii, nohwíí la' ch'ishinoh'aah doleeł at'éé. 22 Áík'ehgo dázhó doo bił daagozhóq dago dała'a daantíigo, SheBik'ehń, ya' shíí née? daanił nkegonyaa. 23 Áík'ehgo gáníí, Dahadń its'aa biyi'zhi' dała' bił éédisht'áhi, án ch'ishí'aah doleeł. 24 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, dá shaa k'eshchiińíí shee godolñiił: áídá' nnee ch'ishí'aahíí bá góyéé doleeł! Áí nneehíí doo bi'deshchijí dayúgo nłt'éé doleeł ni'. 25 Áídí' Judas, ch'í'f'aał doleełíí, Jesus gáyilñii, łch'ígó'aahíí, ya' shíí née? Jesus gábiłñii, Da'áígee áñniid.

26 Da'iyáago Jesus bań náidn'aqago ya'ihénzigo oskaqada' ilk'idaizné'go bitsilke'yu yitaižñiih, Nkóh daohsqá; díí shits'í at'éé, ñiigo. 27 Áídí' idee beda'iskaanił náidnkqá, áí ya'ihénzigo oskaqada' łtah daidezkaq, Daanohwigha daohdłqá, yiłñiigo; 28 Díńko shidił k'ehgo at'éé, shidił bee áńidégo łangont'aahi at'éé, nnee łqágo bá idijoolíí, binchq'híí bighq baa nádaagodeł'aahgo. 29 Gádaanohwildishñii, Kodí' godezt'i'go dahts'aa bitoohíí doo naanáshdláq da, dahadíí bijijí shiTaa bilatł'áhgee goz'ayú áńidéhi nohwil naadaadishdlíigo zhq. 30 Áídí' sį la' hadaidez'aqada', dził Olives holzéhi si'ayú okai. 31 Áígee Jesus gádaabiłñii, Tł'é'go áshi'dilne'híí bighq daanohwigha t'aqzhi' ádaahne': díí baa k'eshchijíhíí k'ehgo, Dibelíí Nanyoodíí binł'dishñłh, áík'ehgo dibelííhíí da'adzaayú nkenelt'ee doleeł.

32 Áídá' dasiitsaqdí' naadisdzaago Gálileeyú nohwádłh disháh doleeł. 33 Peter gábiłñii, Nnee dawa nits'q' t'aqzhi' ánádaasdzaa ndi, shíí doo ágáoshne' at'éé da. 34 Jesus gánabiłdo'ñiid, Da'aniigo gániłdishñii, Tł'é'go tazhik'áne doo hwahá áñiił dadá' taadn, Áń doo bígonsį da, shłdinníł.

35 Áídá' Peter gábiłñii, Dała' nił dastsaah ndi, Áń doo bígonsį da, doo niłdoshñiił at'éé da. Ła'ihíí bitsilke'yu dawa da'áík'ehgo ádaanniid.

36 Áídí' Gethsémane golzéhi goz'ayú Jesus bitsilke'yu yił hikaidá' Jesus gádaabiłñii, Dádzaq nahísóotaq, nłáhyú déyáá, oshkaqahyú. 37 Peter la'íí Zébedee biye'ke naki Jesus yił okai, áídí' dázhó doo bił gozhóq dago bijijí ñiih nkegonyaa. 38 Áík'ehgo gádaabiłñii, Shiyi'siziinił dázhó doo bił gozhóq da, dák'azhq dastsaahíí ga'at'éé: dádzaq nahísóotaqo sha'ishhah daadeł'íí. 39 Áídí' da'anahyú óyááyú ni'zhi' hayaa adzaago okaqah gániigo, Bígonedzaayúgo, shiTaa, díí hishdlqá doleełíí shits'q'zhi' ánlé': áídá' shíí doo beshik'eh da, ni zhq benik'eh. 40 Áídí' bitsilke'yu yaa nadzaago da'łhoshgo yiká nnyáá, áík'ehgo Peter gáyilñii, Dała'a łedihikeezzhí' ndi shq' doo sha'ashhah daadeł'íí le'at'éé da? 41 Daadeł'íigo da'ohkaqah, nanohwída'dintaah bídaanołdzil doleełhíí bighq: nohwiyi'siziinił da'anii hát'íí ndi nohwits'íhíí doo nłdzil da. 42 Nakidn onaanádzaagee na'okaqah gániigo, ShiTaa nłłni, díí hishdlqá doleełíí doo hagot'éégo shits'q'zhi' alne' dayúgo hishdlqá, ni nik'ehgo ágone'. 43 Bitsilke'yu da'łhoshgo yaa naanádzaa: dázhó bił daanzigo. 44 Áídí'

yits'á' onaanázzaa, okąąhyú taadngee da'ágánádi'niigo. ⁴⁵Áídí' bitsiłke'yu yaa naanádzaago gádaayilñii, Akú da'olhoshgo hanádaahsoł: shíí, nñee k'ehgo Niyááhíí, nñee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bilák'e shi'dilteehgo ch'ishi'dot'aahíí ilk'idá' biká' ngonyáá. ⁴⁶Nádohkáh, hiikaah le': ch'ishí'aahíí kodí' higaal.

⁴⁷Jesus t'ah yałti'dá' Judas, nakits'áadahíí bił itah nłni, nñee ląągo bésh be'idiltłishé łá'íí tsj be'idiltłishé dahdaayiníłgo, okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíí łá'íí nñee yánazini daabides'a'íí yil náłsąą. ⁴⁸Ch'í'bí'aah doleełí ilk'idá' bebígózi doleełí yengon'ąą lék'e, gáníigo, Hadín hist'sosíí áí án doleeł; án daaholtsood. ⁴⁹Dagoshch'í' Jesus yaa nyáągo, Gozhóó, łch'ígó'aahíí, yilñiigo yizts'os lék'e. ⁵⁰Jesus gábiłñii, Shik'isn, hant'é bighąńyaa? Áídí' Jesus yil ndaazdeelgo daayłtsood. ⁵¹Nñee dał'a'á Jesus yil hikaahíí bibízh be'idiltłishé hayidzłizgo okąąh yebik'ehi da'tisyú sitini binal'a'áhi yontłizhgo bijaa naidnłgizh lék'e. ⁵²Jesus gábiłñii, Nibízhíí ilch'í'nántłih: dahadín bésh yee izilheehíí dabíí áłdó' bésh bee nabizi'dodeeli at'éé. ⁵³Ya' doo bígonłsł da née, shi'Taa bich'í' oshkąąhyúgo binadaal'a'a yaaká'dí'hi nakits'ádahyú sinili dagoshch'í' shich'í' yidił'aah go'łł?

⁵⁴Áídá' ágádzaayúgo, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí hagot'éégo begolne'? Da'ágagonéhgo goz'ąą go'łł. ⁵⁵Da'ái bik'ehenkéézgee Jesus nñee baa náłsąąhíí gádaayilñii, Ya' bésh be'idiltłishé łá'íí tsj be'idiltłishé dahdaanohñiigo daasholtsoodgo nánołsąą née, in'łihíí daach'iltsoodhíí k'ehgo? Dawa jji łá' da'ch'okąąh goz'ąą yune' nohwil ch'í'adaagonsh'aahgo dahsíđáá át'éé ni', ndi doo hak'i daasholtsood da ni'. ⁵⁶Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí yee K'e'eshchiiníí begolne'híí bighą díí dawa ánągot'łł. Áídí' bitsiłke'yu dawa bits'ą'zhí' ádaaszaago bits'ą' ilhadeskai.

⁵⁷Nñee Jesus daabiłtsoodíí okąąh yebik'ehi da'tisyú sitini, Cáiphas holzéli, yaa yil hikai, begoz'aaníí ye'ik'eda'łch'íhi hik'e Jews yánazini biłgo ıła'at'éégee. ⁵⁸Peter da'anahgo biké'dí' higaal, áídí' okąąh yebik'ehi da'tisyú sitini bikłh binaa lé'dit'łih yune' ha'ayáągo nada'iziidi bitahyú nezdaa, hago ágone'íí dá'ąąłzhí' yinel'łł hát'łłgo. ⁵⁹Okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazini, yánadaaltihi biłgo Jesus zidee hádaat'łłgo daazhógo yaa dahgosi'aahíí yiká daadéz'łł; ⁶⁰Ndi doo łá' da: ląągo neheskai ndi dá doo at'éé dayú baa dahdaago'aahíí doo łá' da. Nt'éégo nñee naki n'áázł, daazhógo baa dahdaago'aahi, ⁶¹Gádaaniigo, Díí nñee, Bik'ehgo'ihí'nań daach'okąąh goz'aaníí tagoshniłgo, áídí' taagi jji hileehgo ánągoshdle'go bínesł'ąą, nıí ni'. ⁶²Okąąh yebik'ehi da'tisyú sitini hizí'go Jesus gáyilñii, Ya' nihíí doo nt'é nñiigo hadziłh da née? Díí naa dahdaago'aahgo naa yádaat'ıí hago at'éé. ⁶³Áídá' Jesus doo nt'é nıi da. Okąąh yebik'ehi da'tisyú sitini gábiłñii, Bik'ehgo'ihí'nań hińáhi biláhyú gániłdishnii, Nohwil nagolní, ya' ni Christ, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nłłíí née? ⁶⁴Jesus gábiłñii, Da'áígee ánñiid: gádaanohwłdishnii, Díí bikédí'go shíí, nñee k'ehgo Niyááhíí, da'tisyú binawod golni bigan dihe'nazhińéé dahsíđáągo, yaaká'dí' yaak'os shil honąhgo daashidołtsééł. ⁶⁵Áík'ehgo okąąh yebik'ehi da'tisyú sitini bidiyáge íđá nayihesdzłzđá' gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań

ncho'go yaa yałti'; nt'é bigha nnee la'i baa yanánalti' doleel? Bik'ehgo'ihinaan ncho'go yaa yałti'í daadisots'aq. ⁶⁶Hagot'éégo baa natsídaahkees? Zideego bángonot'aah daanii. ⁶⁷Áídi' biniizhi' odaach'idihizheeh, la'íí ndaach'inłts'i; la'ihíi bitł'adaach'ika', ⁶⁸Gádaaniigo, Christ níłni, Bik'ehgo'ihinaan binkááyú yałłti'yúgo, hadín náninłts'i shihíi nohwił nagolní.

⁶⁹Okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikih binaa lé'ditł'ih yune' Peter sidaa: áígee isdzán na'iziidi baa nyáágo, Ni la' áldó' Jesus Gálileedí' nagháhi bił na'aash ni', biłnii. ⁷⁰Áídá' dawa bináál, Dah, hant'é nniigo ánnihíi doo bígonsi da, nniid. ⁷¹Kih bahgee ch'ínágoheh'ááyú ch'ínyáágo isdzán na'iziidi la'i náabiłtsaqago, áígee naháztaaní gáyilnii, Díi nneehíi addó' Jesus, Názaarethdí' gółni, yił na'aash ni'. ⁷²Bitł'a dahdidilniihdá' gánadó'niid, Ái nneehíi doo bígonsi da. ⁷³Dét'ihék'e alhánidí' nazíni Peter yaa hikaigo gádaayilnii, Da'anii ni ái itah níłi, niyati'íi bee nígozi. ⁷⁴Áídá' Peter bitł'a dahdidilniihgo hashkeego ncho'go yałti' nkegonyaa, Ai nneehíi doo bígonsi da, níi nt'éégo, áígee tazhik'áne ánniid. ⁷⁵Peter Jesus gábiłniiid n'íi yénálnii, Tazhik'áne doo hwahá ániih dadá' taadn, Án doo bígonsinihi at'éé da, shildinníł. Áídi' ch'ínyáágo dážhó doo bił gozhógo dago hichag.

27 ¹Hayilkááyú okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi hik'e Jews yánazíni biłgo dawa hagot'éégo Jesus zidee doleelíi yaa nadaagoshchii: ²Áík'ehgo hídaistł'oggo dahdainłt'e, nant'an, Póntius Pílate holzéhi, yaa daidez'aq.

³Judas, ch'ibin'áni, Jesus zideego bángot'aago yígotsiidá, dážhó doo bił gozhógo dago zhaali tádinhił okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazíni biłgo t'aqzhi' yaa náyiné, ⁴Gáníigo, Nnee dábił'ehyú át'ehi ch'ín'áqáhił bigha doo bik'ehyú ásdzaa da. Áík'ehgo gádaabiłnii, Néé doo nanohwinłł'og da. Dani nanínłł'og le'. ⁵Da'ch'okaqah goz'aq yune' zhaalihíi nayilkaadá' ch'ínyáágo da'íddoleeh. ⁶Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi zhaali nádaiddné'go gádaanii, Zhaali biyi' ohilkaadí biyi' yuyaa doo o'né'go goz'aq da, dił bigha nahasniłhił bigha. ⁷Áík'ehgo yaa yádaakti'dá' zhaalihíi bee nnee goshtł'ish tús áiléhi bini' nahaznii, áígee anahdí' nadaakaihíi lehi'níł doleelgo. ⁸Ái bigha áídi' godeztł'igo díi jizhi' ái ni'híi, Ni' dił bee nahazniłhił, holzee. ⁹Áík'ehgo Jérémy, Bik'ehgo'ihinaan binkááyú na'iziidi, gánii n'íi begolzaa, Zhaali tádinhił, Israel hat'íi la'i, Ái nnee ilłi, daaniigo, nádaiddné'go, ¹⁰Goshtł'ish tús áiléhi bini'íi yaa nadaihesnii, sheBik'ehni áshilniiid n'íi k'ehgo. ¹¹Jesus nant'an yidázhzi' sizzigo nayidilkid gáyilniigo, Jews izisgo biNant'a'i níłi née? Da'áígee ánnii, biłnii, Jesus. ¹²Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazíni biłgo baa dahgoz'aq ndi doo nt'é nii da lék'e. ¹³Áík'ehgo Pílate gábiłnii, Łáágo naa yádaakti'íi ya' doo dints'ag da née? ¹⁴Áídá' t'ah Jesus doo nt'é biłnii da, yałti' dał'a' ndi; ái bigha nant'an dážhó bił díyagot'ee. ¹⁵Bitis hagowáh n'íi bínágodinłhgo da'idaagee ha'áshijeedíi dał'a', hadíi nnee hádaat'iinií, nant'an bá ch'ínádaayilłt'eeh lék'e. ¹⁶Áígee nnee doo bik'ehyú át'éé dago bígózini, Barábbas holzéhi, ha'ásitii lék'e. ¹⁷Áík'ehgo nnee íla'adzaago Pílate gádaabiłnii, Hadíi nohwich'i' ch'ínánshteeh hádaht'ii? Barábbas née, dagohíi

Jesus, Christ holzeehíí nées? ¹⁸Pílate yígótsi nnee dawa Jesus bił daanzhoqohíí bigha okqah yedaabik'ehi Jesus yik'edaanñiigo baa daabidez'aa.

¹⁹Pílate yánáltihgo dahnezdaadá' bi'aahíí, ła' yich'i' yil'aa gábilñiigo, Áí nnee dávik'ehyú át'éehíí doo baa nanñaa da, díí jiiigo baa naiseelgo shiniigonł't'éé. ²⁰Okqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazini biłgo nnee ła'adzaahíí biini' yá ádaagozlaa, gádaayilñiigo, Barábbas nohwá ch'ínánł'teedá' Jesus-híí zodéé, daadohñii. ²¹Nant'ánhíí gádaabiñii, Díí nnee nakihíí hadíí nohwich'i' ch'ínanshteeh? Barábbas zhá hádaaahit'ií, daanñii. ²²Pílate gánádaabiłdo'niid, Jesus, Christ holzéhi, hago łaq nohwá áshle' áidá'? Dawa gádaabiñii, Ts'i'lna'áhi bíhołkałgo zodéé. ²³Nant'ánhíí gádaabiñii, Nt'é bigha, hant'é bee nch'ogo adzaago? Nnee da'tiségo nnádaadidilghaazhgo, Ts'i'lna'áhi bíhołkałgo zodéé, daabiñii.

²⁴Pílate doo hagot'éégo nnee yidag hagháh át'éé dago, ła'íí godnch'áad nkegonyaago yígótsjidá', nnee ła'adzaahíí binááł tú náidnkąago bigan tayizgis, gáníigo, Díí nnee dávik'ehyú át'éehíí bidilíí shíí doo nashinł't'og da: dánohwíí nadaanohwinł't'og le'. ²⁵Nnee dawa gádaabiñii, Bidilíí nohwiká'zhi' at'éé doleeł, ła'íí nohwichagháshéhií ałdó' biká'zhi' at'éé doleeł.

²⁶Áík'ehgo Pílate Barábbas nnee yich'i' ch'ínánł'tíí, áidá' Jesus-híí habi' oltsaazdá' ts'i'lna'áhi bíhołkałgo zidéégo nneehíí yaa daidez'aa. ²⁷Nant'án bisiláadahíí yáná'itih goz'aa yune' Jesus odaizt'e' lék'e, áígee siláada dawa baa ła'ádaizlaa. ²⁸Áidí' bidiyagé yaa daidnłtsoozdá' diyagé kich'i' yá ádaagozlaa.

²⁹Hosh diwozhi nánihezwodgo nant'án bich'ah k'ehgo alzaahi bik'e daidez'aa, bigan dihe'nazhinéégo ts'i' yaa daiztaq: ła'íí bich'i' nádaahilzhishgo baa daadloh, Gozhóq, Jews ízisgo biNant'a' nłfni! daanñiigo. ³⁰Áidí' bik'ídaadihizheeh, ła'íí ts'ihíí naanádaidntąago bitsits'inyú nádainł'tish. ³¹Aqł baa daadlohda', diyagé yaa daidnłtsoozdá' dabíí bidiyagé yá ánádaagosdlaa, áidí' ts'i'lna'áhi yiká' daiziltheeyú bił nádezaq lék'e. ³²Ch'ínánłtsáayú nnee Símon holzéhi, **Cyréne** golzeedí' gólíni, siláada daabiłtsąago, Ts'i'lna'áhi bá dahngheeh, daabiñii. ³³Áík'ehgo Gólgotha golzeegee nánłtsáq, áí golzeege itsits'in si'áni golzeege ágolzee.

³⁴Áígee vinegar, nch'i' bił nadesdziidgo, Jesus yaa daizkaq: yizliłh ndi doo yodlaq da. ³⁵Áígee ts'i'lna'áhi yídaabiskaldá' bidiyagé ilta'isñiigo yigha da'diljoł lék'e: Bik'ehgo'ihina' binkáayú na'iziidi gáníí n'íí begolne'go ánágot'iłł, Shidiyagé ilta'isñii, ła'íí iká' shi'íłhíí yigha da'diljoł. ³⁶Áidí' áígee naháztaąago daabineł'i' lék'e. ³⁷Nt'é baa dahgost'aanií ádaagozlaago bitsit'á'gee díinko dahdaiztaq, DÍÍ JESUS JEWS ÍZISGO BINANT'A' NŁLNI, golzeege k'e'eshchij. ³⁸Áígee nnee da'in'iihíí naki ałdó' Jesus ba'ashhadí' ts'i'lna'áhi bídaahaskał, ła' dihe'nazhinéégo, ła'íí be'eshganzhinéégo.

³⁹Bahyú ch'íhikahíí bitsits'in daidiltsago yati' yee daabokáał, ⁴⁰Gádaanñiigo, Biyi' da'ch'okqahíí tanágoshñilgo taagi jii hileehgo ánágoshdle', nñii ni', halaq, Bik'ehgo'ihina' biYe' nłlíyúgo dáni hasdá'ánłteehgo ts'i'lna'áhi bikád'í' gódah

ch'innáh. ⁴¹Okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi, la'íí Jews yánazini áldó' baa daadloh lèk'e, gádaaniigo, ⁴²Nnee hasdáyiniidá' bíhíí doo hasdá'ádilteeh da. Israel hat'íí ízisgo biNant'a' nliyyúgo, ts'i'lna'áhi yiká'dí' naadowáh, áík'ehgo daahohiidlaqah. ⁴³Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ólíí; áñ hat'ííyúgo hasdábólteeh: Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' nshíí, niidá', daanii. ⁴⁴Da'n'íhíí áígee ts'i'lna'áhi yidaayiska'íí áldó' da'áík'ehgo bee baa daadlohgo daabóch'iid lèk'e. ⁴⁵Isk'áhnýáádí' taagi nehenkéézzhí' ní' biká' dahot'éhé godilhił gozlił lèk'e. ⁴⁶Taagi nehenkéézzgo shí Jesus nádidilghaazhgo gáníí, Éli, Éli, láma sabákthani? áí, Bik'ehgohinshnaahíí, Bik'ehgohinshnaahíí, nt'é laq bigha shits'á'zhí' ándzaa? golzeego ágolzee. ⁴⁷La' áígee nadaaziiníí daabidits'ago, Díí nneehíí **Elias** yich'í' anii, daanii. ⁴⁸Dagoshch'í' nnee la' nádilwodgo túdaabits'ósíí vinegar yiyi' naiz'aa, áídí' tsí yaa dahyiz'aaqo Jesus bizé'zhí' dahyída'ntsih. ⁴⁹La'ihíí gádaanii, Ntsént'ah, bídaagonolzihi, Elías baa higháhgo hasdábílteeh shí.

⁵⁰Jesus nanádidilghaazhgo dabíí biyi'siziiníí be'ogoyáágo áyíflaa lèk'e. ⁵¹Áígee kíh biyi' da'ch'okaqahíí biyi' yune' daadintsoozíí bighá'dí' hayaago ilch'idláád lèk'e; ní' godihes'naadá' tséé daahesdla'; ⁵²Nnee leyi' nazjeedíí bá ilts'á' ádaagosdzaago ínashood daanlii n'íí lqágo naadiikai. ⁵³Áí Jesus naadiidzaahíí bikédí'go leyi'dí' hakaidá' kíh dilzini goznilyú okaigo, nnee lqágo daabiltsaq. ⁵⁴Siláada gonenadín binant'a'íí, la'íí yíí nakaihi Jesus daine'í'ni, ní' nagohi'naago la'íí áígee ágodzaahíí daayiltsaqadá' dážhó' ndaaldzid, áík'ehgo gádaanii, Díí da'anii Bik'ehgo'ihí'nañ biYe' n'lni laq. ⁵⁵Isdzáné lqágo Gálileedí' Jesus biké' anakahi, bich'odaaniihi, anahd' nazii daabinef'íígo: ⁵⁶Mary Mágdalene, la'íí Mary, James hik'e Josés báqá, la'íí Zébedee bichagháshéhíí báqáhi áldó' itah nazii. ⁵⁷K'ad o'í'aahyú, nnee háldzili, Arimathéa golzeeyú gólíni, Joseph holzéhi nyáá, áñ Jesus yodláni: ⁵⁸Áñ Pílate yich'í' oyáágo Jesus bits'íhíí yíyókeed. Áík'ehgo Pílate áníígo Jesus bits'íhíí baa daach'idez'aa. ⁵⁹Joseph Jesus bits'íhíí baa det'aaqadá' nak'á'ligaihi nht'éhi yik'íyidesdzigo, ⁶⁰Dabíí bitsébií'í'án áníidéhi goz'aa yune' nyintíí, áí tséé biyi' yune' hayik'éhgo áyílaahi: áídí' tséé nchaahi yidaiden'íhizdá' onádzaa. ⁶¹Mary Mágdalene, la' Maryhíí bílgo, tsébií'í'ánhíí bidázhí' sikee lèk'e.

⁶²Ich'í'golne'íí bijii hiskaqo okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí, **Phárisees** daanlíni bílgo, da'la' Pílate yaa hikai, ⁶³Gádaabiñniigo, Nohwinant'a', bínadaahiilnihi, áí k'izé'ídiłteehíí t'ah hínaadá', Taagi hileehgo bijii naadishdáh, nii ní'. ⁶⁴Áí bigha ník'ehgo tsébií'í'ánhíí ch'í'itingee dážhó' nt'izgo áolne', taagi hileehíí bijii'zhí', doo ágát'éé dayúgo dánko bitsilke'yu t'é'go hikáhgo bits'í daayín'íh, áídí', Jesus daztsaqadí' naadiidzaa, nnee daayihnihi: áík'ehgo iké'yú doo bik'éhyú ádaanii dahíí ntségo ádaanii n'íí bitisgo ádaanii dolee' ákoh. ⁶⁵Pílate gádaabiñni, Siláada tsébií'í'án yináadaadéz'íni nohwaa sinil: ti'í, nzhóqo nt'izgo ádaahle'. ⁶⁶Áídí' okaigo, tsébií'í'ánhíí nzhóqo nt'izgo ádaizlaa, la'íí áígee siláada yináadaadéz'íigo ádaizlaa.

28 ¹Jews daagodnliníí bijii hiskaqo hayo'kaalyú ínashood daagodnliníí bijii, Mary Mágdalene, la' Maryhíí bílgo tsébií'í'ányú daadéz'íiyú ó'áázh. ²Nt'éégo adíid ní'godes'naa: Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'dí' nkenyáágo, tséé

daadin'áání yó'oyilhizdá' yiká' dahnezdaa lék'e. ³Biniizhí' hada'didla'híí k'a'at'éé, bidiyáge zas k'ehgo dážhó ligai: ⁴Inádaadéz'ini tsídaadesyizyú daaditlid daasiljii, nnee nanezna'híí k'ehgo ádaasdzaa. ⁵Bik'ehgo'ihí'naán binal'a'á isdzáné gáyilnii, Doo nédaaldzid da: Jesus tsí'itna'áhi bíheskał n'íí biká hadaanohaago bígonsi. ⁶Án doo hak'i da: naadiidzaa ni, áníí n'íí k'ehgo, Yushdé', nohweBik'ehń bits'í siné' n'gee daadeh'íí. ⁷Ti'i, dáhále bitsilke'yu Jesus daztsąądí' naadiidzaahíí baa nagolnii'yú doh'aash; nohwádih Gálílee golzeeyú óyáá; ákú daahołtséh: da'aniigo ádishnii. ⁸Tsébií'í'ándí' hwéheego dahsts'isteel, nédaaldzid ndi bił daagozhóq lék'e; bitsilke'yu yił nagolnii'yú ots'ılteel.

⁹Nt'éégo bitsilke'yu yił nadaagolnii'yú hi'ashgo, Jesus bideyaa, Gozhóq, biłniiigo. Ákú Jesus yiyahzhí' hayaa adzaago yikee daayota'dá' daayokaąh lék'e. ¹⁰Jesus gábiłnii, Doo nełdzid da: shik'isyú, Gálíleeyú dohkáh, biłdohnii, ákú daashiłtséh ndi at'éé.

¹¹Isdzáné ákú hi'ashdá' inádaadéz'inihíí ła' kįh goznilyú hikaigo, okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi hago ágodzaahíí dawa yił nadaagosni. ¹²Okaąh yedaabik'ehi, Jews yánazini biłgo ıła'adzaago baa nagoshchijid' siláada bestso ıłąągo bitasnii, ¹³Gádaayılñiiigo, Nnee gádaabiłdohñiih, Bitsilke'yu tı'é'yú nádaabinest'ijid, da'ılwoshdá'. ¹⁴Nant'án ya'ikonziyúgo, nohwá bich'ı' yádaahiłti'go doo hago ádaanohwile' at'éé da. ¹⁵Siláada bestso nádaidnné'go, da'ádaabiłdi'niiyú ádaasdzaa: díí jii ndi siláada ádaanii n'íí Jews bitahyú t'ah benagowaa.

¹⁶Bitsilke'yu ıa'ts'áadahíí dzilyú okai, Jesus bándagoz'ąą n'yú, Gálíleeyú. ¹⁷Ákú Jesus daayıltsąądá' daayokaąh: ndi ıa'ihíí bił nadaagoki. ¹⁸Jesus baa nyáago gádaabiłnii, Yaaká'yú, ni'gosdzán biká'gee ałdó', dawa beshik'ehgo shaa godet'ąą.

¹⁹Áık'ehgo ti'i, dahdohkáh, ił'aniyú hadaazt'ı'ıí dawa bił ch'ıdaagonoh'aah, Bik'ehgo'ihí'naán nohwiTaa, hik'e biYe', ıa'ıí Holy Spirit bizhi'ıí biláhzhí' baptize ádaagoł'ijigo: ²⁰Ádaanohwiłdéniiidíí dawa bikísk'eh ádaat'eego bił ch'ıdaagonoh'aah: áık'ehgo dahazhí' nohwił nshjii, nnágodzaayú ndi. Doleełgo at'éé.